

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

Σ.Ε.Υ.Π

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

<<Ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας της Κύπρου: Οικογένεια-Παιδί και Τρίτη ηλικία στον κρατικό και εθελοντικό φορέα.>>

Μετέχοντες Σπουδαστές

Υπεύθυνος Εκπαιδευτικός

Δημητρίου Νεκταρία

Αθανασία Στρατική Πανταζάκα

Ιακώβου Σταυρούλα

Πάτρα 11 Μαρτίου 2010

Η επιτροπή για την έγκριση της πτυχιακής εργασίας:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστίες	vi
Περίληψη μελέτης	vii
Abstract	ix
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
i.Αναγκαιότητα μελέτης	2
ii.Σκοπός μελέτης	2
iii.Ορισμοί όρων	3
A ΜΕΡΟΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	
<u>Υποκεφάλαιο 1:</u>	
1.1 Ιστορική αναδρομή	4
<u>Υποκεφάλαιο 2</u>	
1.2.Γενική πολιτική για την κοινωνική φροντίδα	14
<u>Υποκεφάλαιο 3:</u>	
1.3.Προγράμματα κοινωνικής φροντίδας στον Δημόσιο φορέα	19
1.3.1. Οικογένεια και παιδί	19
1.3.2.Προβλήματα για άτομα Τρίτης ηλικίας	38
<u>Υποκεφάλαιο 4:</u>	

1.4 .Προγράμματα κοινωνικής φροντίδας στον Εθελοντικό φορέα	46
1.4.1 Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού	47
1.4.2 Πολιτική και αρμοδιότητες του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντών(Π.Σ.Σ.Ε)	49
1.4.3 Οργανώσεις Μέλη του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και η συμβολή τους στην αναπτυξή του εθελοντισμού	51
1.4.4 Τομείς δραστηριότητας των οργανώσεων μελών	58
Α. Οικογένεια και παιδιά	58
Β. Τρίτη ηλικία	59

B ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΜΕΘΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

2.1 Είδος έρευνας	61
2.2 Σκοπός έρευνας	62
2.3 Ερευνητικά ερωτήματα	63
2.4 Πληθυσμός - δείγμα	64
2.5 Ερευνητικό εργαλείο	65
2.6 Τόπος και χρόνος της έρευνας	68
2.7 Συλλογή δεδομένων	70
2.8 Κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού δεδομένων	71

2.9 Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας	72
2.10 Περιορισμοί έρευνας	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	
3.1 Εισαγωγή	76
3.2 Διαδικασίες ποιοτικής ανάλυσης	77
3.3 Θεμελιωμένη θεωρία(grounded theory)	79
3.4 Οι στρατηγικές της θεμελιώμενης θεωρίας	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	120
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	125
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	129
A. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	130
B.ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ	134

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε εκ βαθέων να ευχαριστήσουμε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας, αρχίζοντας από την Διευθύντρια των Κοινωνικών Υπηρεσιών της Κύπρου για την παραχώρηση αδειας για την διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους Κοινωνικούς Λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας Κύπρου ώστε να πραγματοποιηθεί σχετική έρευνα στα πλαίσια αυτής της πτυχιακής εργασίας.

Συνεχίζοντας, ιδιαίτερες ευχαριστίες προς την Κοινωνική Λειτουργό Κα Δώρα Ζάγγουλου για το ενδιαφέρον της στη απόκτηση του πτυχίου μας , την καθοδήγηση της στην αναζήτηση βιβλιογραφίας σχετικής με την πτυχιακή μας εργασία και για την βοήθεια της στο κομμάτι της έρευνας.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους 2 Προϊστάμενους Κοινωνικούς Λειτουργούς των Υ.Κ.Ε καθώς και τους 3 Κοινωνικούς Λειτουργούς των Επαρχιακών Γραφείων Ευημερίας για την πολύτιμη συμβολή τους μέσω των γνώσεων και των εμπειριών τους, στην διεξαγωγή συνεντεύξεων που εξυπηρετούσαν την έρευνα που έγινε στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας. Επιπλέον για την συμβολή τους στην έρευνα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού, την Πρόεδρο του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών και τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων για τις συνεντεύξεις που μας παραχώρησαν.

Τέλος ευχαριστούμε όλους τους καθηγητές μας για τις γνώσεις που μας παρείχαν καθ'όλη την διάρκεια των σπουδών μας. Ιδιαίτερα όμως θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κα Πανταζάκα που ανέλαβε την πτυχιακή μας εργασία και μας βοήθησε καθοδηγώντας μας με τις γνώσεις της και την εμπειρία της ώστε να την διεκπαιρώσουμε.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας έχει την αρμοδιότητα για την εφαρμογή της νομοθεσίας και της κυβερνητικής πολιτικής που ταυτίζεται με την παροχή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στον πληθυσμό. Για να ανταποκριθεί το τμήμα στις ευθύνες του αυτές, έχει σαν στόχο του την ανάπτυξη επαρκών μέσων και πόρων για την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών σε κάθε Κύπριο πολίτη στον αναγκαίο βαθμό ώστε να τον βοηθήσει να ενταχθεί στην κοινωνία στο μέγιστο των ικανοτήτων του. Στην κατεύθυνση αυτή το τμήμα εργάζεται, με στόχο την ενθάρρυνση των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης των Κυβερνητικών υπηρεσιών και των διαφόρων κοινοτικών, εθελοντικών οργανισμών και ατόμων πολιτών για την παροχή αναγκαίων πηγών και οικονομικών πόρων. Η κοινωνική εργασία αποτελεί την κύρια μέθοδο που χρησιμοποιείται στο Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής ευημερίας για εφαρμογή των προγραμμάτων του. Την Κοινωνική Εργασία ασκούν επαγγελματίες Κοινωνικοί λειτουργοί με κύριο αντικείμενο τον πελάτη που έχει ανάγκη συμπαράστασης και εξειδικευμένης βοήθειας για επίλυση διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει. Ανάλογα με το άτομο που παρουσιάζει την ανάγκη ή το πρόβλημα, επιλέγεται για εφαρμογή η μέθοδος εκείνη της Κοινωνικής Εργασίας που κρίνεται η πιο κατάλληλη. Για την υλοποίηση της κοινωνικής εργασίας και την πρακτική της εφαρμογή απαιτούνται οι βασικές διεργασίες όπως η κοινωνική μελέτη, διάγνωση και ανάλυση δεδομένων, πρόγνωση, προγραμματισμός θεραπείας και τοποθέτηση στόχων θεραπείας και αξιολόγηση.

Η παρούσα εργασία μελετά τα προγράμματα κοινωνικής εργασίας της Κύπρου τόσο βιβλιογραφικά όσο και με έρευνα η οποία έχει σκοπό να αξιολογήσει τα προγράμματα αυτά. Αρχικά κάνει μια ιστορική αναδρομή και αναφέρει τα πρώτα πλήγματα που αντιμετώπισε η Κύπρος μετά το πόλεμο και ποιες ενέργειες πραγματοποιήθηκαν για την αντιμετώπισή τους. Στη συνέχεια αναφέρει μια γενική πολιτική για την κοινωνική φροντίδα στην Κύπρου. Ακολούθως αναφέρει και αναλύει τα προγράμματα που υπάρχουν στον τομέα οικογένεια - παιδί και τρίτη ηλικία στον

δημόσιο και εθελοντικό φορέα. Προχωρώντας αναλύει την μεθοδολογία της έρευνας στην οποία αναφέρονται το είδος αυτής της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα πληθυσμός και το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε, το εργαλείο της έρευνας και τα αποτελέσματα που αναφέρουν την αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Abstract

The Social Welfare Department is responsible for the application of the governmental legislation and policies that deal with the welfare of the country's citizens. In order for this department to be able to respond to these responsibilities, its major objective should be the development of the appropriate means and resources to supply with the necessary services each Cypriot citizen in entering society with the maximum of their capabilities. The department places all of its efforts in encouraging the local governmental authorities, voluntary groups and citizens to help by granting funds which are necessary for the development of the social welfare of all. The social work constitutes the main method used in the Department of Social services for prosperity for the application of the programs. The social work is being practiced by authorised Prosperity workers with their main objective being the customer who is in need of support and specialised help for resolution of various problems that it faces. Depending on who presents the need for resolution the appropriate method of social work is then being selected for application. The concretisation of social work and the practical application are the basic activities required as social study, diagnosis and analysis of data, forecast planning of treatment and placement of objectives of treatment and evaluation.

This dissertation studies the programs of social work in Cyprus. There is research and bibliography to support the above project which aims in evaluating those programs. Initially, there is a historical retrospection and it reports the first struggles Cyprus faced after the war and what actions had been taken in order to resolve them. It reports a general policy for the social care in Cyprus and moving onwards, it analyses the programs that already exist in the sector family, child and in the old people in the public sector as well as in the voluntary. Finally, it examines the methodology of research in which are reported in this type of research, the inquiring questions, the population and the samples that were used, the tool of research and the results that report the evaluation of programs.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

<<Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αποτελούν Τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στοχεύουν στη διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής αλληλεγγύης, στη παροχή κοινωνικής προστασίας, στην επίτευξη κοινωνικής ενσωμάτωσης, στη προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, στη καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και στη προώθηση των συμφερόντων ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων. Οι κύριες λειτουργίες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για επίτευξη των πιο πάνω στόχων αφορούν:

- Την διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης σε όλους τους πολίτες που διαμένουν νόμιμα στη Κυπριακή Δημοκρατία,
- Την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η ένταξη/επανένταξη ληπτών δημοσίου βοηθήματος στη αγορά εργασίας με σκοπό την κοινωνική ενσωμάτωσή τους,
- Την ενδυνάμωση της οικογένειας ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στον πολυσύνθετο ρόλο της,
- Τη στήριξη ατόμων και οικογενειών με σοβαρά κοινωνικά προβλήματα,
- Την διασφάλιση προστασίας και φροντίδας παιδιών και άλλων ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού,
- Την κινητοποίηση και ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών στον τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε τοπικό επίπεδο,
- Την αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται από κρατικά ιδρύματα και ανάδοχες οικογένειες σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.>>

http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sws/sws.nsf/dmlmission_gr/dmlmission_gr?

<<Η κοινωνική εργασία είναι ένα επάγγελμα ανθρωποκεντρικό. Το επίκεντρο της προσοχής της είναι ο άνθρωπος, όπως αυτός ζει και συμπεριφέρεται μέσα στο φυσικό και το κοινωνικό του περιβάλλον. Πρωταρχικός της σκοπός, όπου και κατατείνει κάθε της δραστηριότητα είναι το "εύ ζείν" του ανθρώπου ως ατόμου, ως μέλους οργανωμένης ομάδας ή κοινότητας. Η κοινωνική εργασία ανήκει στις Εφαρμοσμένες Επιστήμες του ανθρώπου. Το θεωρητικό της περιεχόμενο, το αξιολογικό της σύστημα και τα όποια ερευνητικά πονήματα των κοινωνικών λειτουργιών αξιολογούνται και δικαιώνονται μόνον, εφόσον αποδειχθούν ικανά να έχουν εφαρμογή στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου.>> (Χ. Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, 2002:19)

Τα παραπάνω οδήγησαν στην μελέτη αυτή με απώτερο σκοπό την διερεύνηση και πληροφόρηση των υφιστάμενων προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια - παιδιά και άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο ώστε να είναι εφικτή η αξιολόγηση τους μέσω των φορέων που τα εκπροσωπούν σε κρατικό και εθελοντικό/μη κυβερνητικό τομέα αλλά και μέσω εμάς ως ερευνήτριες.

i. Αναγκαιότητα της μελέτης

Η μελέτη αυτή γίνεται για την προσθήκη πληροφοριών στις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες ώστε να προχωρήσουμε στην αποτελεσματικότερη καταγραφή και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου στον κρατικό και εθελοντικό τομέα.

ii. Σκοπός και στόχοι

Σκοπός: της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθεί και να αξιολογηθεί το σύστημα της κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδιά και τα άτομα της τρίτης ηλικίας, της Κύπρου, στον κρατικό και εθελοντικό φορέα

Στόχοι:

- Η καταγραφή των προγραμμάτων και υπηρεσιών που υπάρχουν στην Κύπρο για την οικογένεια-το παιδί και Τρίτη ηλικία
- Η διερεύνηση της πολιτικής για την κοινωνική φροντίδα.
- Η αξιολόγηση της δομής και της λειτουργίας των προγραμμάτων.

iii. Ορισμοί όρων

<<Πολιτική>>: Είναι οι σχεδιαζόμενες διαδικασίες, που το κράτος αναλαμβάνει μέσω απαραίτητων μέτρων, και που αφορούν τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού κάτω από οποιοσδήποτε κοινωνικές, οικονομικές, ψυχολογικές και νομικές συνθήκες.

Πηγή: Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμος του 1991(N.8/91)

<<Κοινωνική φροντίδα>>: Εννοούμε την φροντίδα που παρέχεται και εξασφαλίζουν οι κοινωνικοί φορείς στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού της κοινωνίας.

Πηγή: Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμος του 1991(N.8/91)

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Υποκεφάλαιο 1:

1.1 Ιστορική αναδρομή

Η κοινωνική ευημερία επινοήθηκε και μεθοδεύτηκε για την πρόληψη και την επανόρθωση της κακής λειτουργίας του κοινωνικού συνόλου. Και η κακή λειτουργία του κοινωνικού συνόλου δεν μπορεί να αφορά μόνο μια οποιαδήποτε μερίδα του πληθυσμού – αποτυχημένη ή μη – αλλά όλα τα μέλη της κοινωνίας. Μας ενδιαφέρει και μας επηρεάζει όλους κάθε μορφή δυσλειτουργίας της κοινωνίας μας και αργά ή γρήγορα έρχεται η στιγμή που όλοι θα δυστυχήσουμε κι όλοι θα κλάψουμε όταν επιτρέψουμε να μένει αθεράπευτη μια κοινωνική πληγή. Πικρή επίγνωση αυτής της αλήθειας θα πρέπει να έχουμε όλοι μας πια, ύστερα από την τραγωδία του 1974 που έφερε στο προσκήνιο τα μειονεκτήματα της λειτουργίας του πολιτικού μας βίου και τον αδέξιο χειρισμό του κοινωνικού προβλήματος των κακών σχέσεων μεταξύ των εθνικό-θρησκευτικών ομάδων της Κύπρου. Δεν μπορούμε και δεν πρέπει να μένουμε αδιάφοροι για καμιά πτυχή δυσλειτουργίας του κοινωνικού συνόλου.(Τάκη Κόνη,1984.)

Η 15^η Ιουλίου 1974 – εκτός από την κατάρα της φασιστικής εμπειρίας που σημάδεψε για πάντα τη μνήμη μας – ήταν και η αρχή μιας ολοκληρωτικής σχεδόν κατάρρευσης του κοινωνικού μας συστήματος. Η προσπάθεια των δικτατόρων για την επιβολή μιας τεχνητής και ανεπιθύμητης ανασυγκρότησης μόλις άρχισε να καταβάλλεται όταν ένας από τους μόνιμα караδοκούντες επιδέξιους κατακτητές του τόπου μας εκμεταλλεύεται τη στιγμή της αδυναμίας για να εισβάλει στην Κύπρο και να ολοκληρώσει την κατάρρευση. Μαζί με την κοινωνική κατάρρευση, οι ομαδικοί τάφοι, οι άθαφτοι νεκροί και αγνοούμενοι, σκυθρώπασαν το πρόσωπο του λαού μας που δεχόταν το ένα μετά το άλλο τα προδοτικά, εγκλήματα και θανάσιμα πλήγματα πάνω στο αιώνια ταλαιπωρημένο σώμα του. Είναι ίσως σημαντικό για την κατανόηση

του θέματος μας να σκιαγραφήσουμε τις ενέργειες της κοινωνικής ευημερίας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιούργησε η πρώτη φάση της Τουρκικής εισβολής από τις 20-22 του Ιούλη 1974. Γιατί δείχνει πως παρ' όλη την κυβερνητική αποδιοργάνωση που προκάλεσε το φασιστικό έγκλημα, μια καλά οργανωμένη κοινωνική ευημερία μπόρεσε να παίξει αποτελεσματικά το ρόλο της σαν «βαλβίδα ασφαλείας» στην κρίσιμη στιγμή της απειλής για κατάρρευση της λειτουργίας του κοινωνικού συνόλου. Από την πρώτη κιόλας εβδομάδα του ξεριζωμού βρέθηκε να λειτουργεί από το Τμήμα Κοινωνικής Ευημερίας καλά οργανωμένη Κεντρική Αποθήκη Τροφίμων, από την οποία τροφοδοτούνταν όλα τα χωριά της Επαρχίας Λευκωσίας, της Μόρφου και της Λάρνακας, όπου είχαν επίσης καταφύγει πρόσφυγες από τα κατεχόμενα μέρη της επαρχίας Κερύνειας και Λευκωσίας. Ταυτόχρονα άνοιξαν για την πόλη και τα προάστια, κέντρα Λιανικής Διανομής Τροφίμων για άτομα και οικογένειες. Κοινωνικοί Λειτουργοί του Τμήματος Ευημερίας, με τη βοήθεια και συμπαράσταση υπαλλήλων από άλλες κρατικές και ημικρατικές Υπηρεσίες, επάνδρωσαν με ταχύτητα όλα τα πόστα για να εξυπηρετηθεί αποτελεσματικά και γρήγορα κάθε οικογένεια που αντιμετώπιζε πρόβλημα επιβίωσης. Ακόμα οι κοινωνικοί λειτουργοί αναζητούσαν κι έβρισκαν καταφύγια όπου τρομαγμένοι και κατατρεγμένοι πρόσφυγες πεινούσαν χωρίς να γνωρίζουν την ύπαρξη των διευθετήσεων για τροφοδότηση. Τεράστια διευκόλυνση στο έργο των κοινωνικών λειτουργών δόθηκε και από την εκδήλωση μιας άλλης πτυχής του μεγαλείου της Κύπρου, η ανταπόκριση των κοινοτήτων, των ομάδων και των ατόμων στο κάλεσμα που είχε κάμει η κοινωνική ευημερία τη δεύτερη μέρα της εισβολής για συμπαράσταση στους εκτοπισμένους. Κοινοτικές αρχές και παράγοντες, δάσκαλοι, εθελοντές προσφέρθηκαν να βοηθήσουν κι εντάχθηκαν γρήγορα στα οργανωτικά σχήματα βοήθειας και αυτοβοήθειας που επινοήθηκαν από τους κοινωνικούς λειτουργούς ανάμεσα στους εκτοπισμένους. Η κινητοποίηση ήταν μαζική και χρησίμευσε σαν πολύτιμο στήριγμα στους καταπονημένους λειτουργούς του τμήματος που δεν μπορούσαν να είχαν κι αυτοί ανεξάντλητο ψυχικό και σωματικό σθένος. Πρώτη ανάγκη μαζί με τη διατροφή ήταν και η στέγαση. Χρησιμοποιήθηκαν

βασικά τα σχολεία αφού εξοπλίσθηκαν, στα πρώτα στάδια, με κουβέρτες, που αγόραζε κατά χιλιάδες το Τμήμα Ευημερίας, καθώς και με τα απαραίτητα σκεύη για το μαγείρεμα και το σερβίρισμα φαγητού. Κάθε οικογένεια έπαιρνε μια γωνιά μιας τάξης του σχολείου, κι έκανε το πρόχειρο "νοικοκυριό" της. Οι κοινωνικοί λειτουργοί βρίσκονταν σ' όλα τα σχολεία δίπλα στον ταλαιπωρημένο λαό, πολλές φορές ολόκληρο το εικοσιτετράωρο προσφέροντας συμπεράσματα και καθοδήγηση. Σε τέτοιες περιπτώσεις ομαδικού ψυχικού δράματος, φόβου και απελπισίας, η παρουσία ενός ψυχραίμου επαγγελματία που γνωρίζει να καθησυχάσει είναι ανεκτίμητη. Η γρήγορη επίσης οργάνωση της λειτουργίας του καταφυγίου και η συγκρότηση των κοινωνικών σχέσεων και της ρουτίνας της ικανοποίησης των βασικών αναγκών ήταν πολύτιμο αντίδοτο στην ψυχική κατάρρευση και στον πανικό. Χρησιμοποιώντας την επαγγελματική τους τεχνική και αξιοποιώντας οποιαδήποτε θετικό στοιχείο μέσα στις ομάδες των εκτοπισμένων, οι κοινωνικοί λειτουργοί μπόρεσαν με ταχύτητα να δώσουν ένα αίσθημα ασφάλειας και θετικής αντίδρασης, που απεδείχθη ουσιαστικής σημασίας για τους ίδιους τους εκτοπισμένους αλλά και για τον τόπο γενικότερα. Η ανέλιξη της αυτοβοήθειας με επιτροπές σε κάθε καταφύγιο, η στράτευση και καθοδήγηση των εθελοντών έβαζαν το πρότυπο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της μεγαλύτερης, μαζικότερης καταστροφής που επρόκειτο να ακολουθήσει με τη δεύτερη εισβολή. Και θεμελιώναν τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς που μέχρι σήμερα κράτησαν και κρατούν σε ψηλό επίπεδο την αντοχή, καρτερικότητα και ώριμη αντιμετώπιση των προβλημάτων απ' όλους τους εκτοπισμένους. (Κόνη 1984.)

Αναφερθήκαμε μέχρι τώρα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων αμέσως μετά την πρώτη φάση της Τουρκικής εισβολής. Σε εκείνη την περίοδο η κοινωνική ευημερία ανέλαβε με αποκλειστικότητα το ρόλο της σαν συνηθισμένος θεσμός όπως αναπτύχθηκε μέχρι το 1974 στην κοινωνία μας.

Με τη δεύτερη φάση της Τουρκικής εισβολής συντελέστηκε μια κοινωνική τραγωδία που δεν είχε, τηρουμένων των αναλογιών, προηγούμενο στη

σύγχρονη ιστορία. Δυο σε κάθε πέντε από τις οικογένειες παρέμειναν ξαφνικά χωρίς πόρο ζωής και άστεγες. Ένας σε κάθε είκοσι κατοίκους της χώρας μας είχε στενό συγγενή νεκρό ή αγνοούμενο. Πάνω από ένα τρίτο των κοινοτήτων μας διαλύθηκε ή καταστράφηκαν. Από τις υπόλοιπες κοινότητες πάνω από τις μισές είχαν αύξηση του πληθυσμού τους σε αναλογίες που θεωρούνται επικίνδυνες (10%+) για τη συνέχιση της κανονικής λειτουργίας τους. Αν αναλογιστούμε τώρα και την καταρράκωση της ψυχικής και οικογενειακής ζωής του συνόλου σχεδόν όλων των κατοίκων της χώρας, που κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο (πραξικόπημα, επιστράτευση, εκτοπισμός, συστράτευση) επηρεάζονταν άμεσα, τότε συλλαμβάνουμε το μέγεθος της κοινωνικής τραγωδίας. Μπροστά σ' αυτό το μαζικό δράμα που φαινόταν πως θα συνέχιζε για αρκετό καιρό η κοινωνική ευημερία ήταν φανερό πως δεν μπορούσε με τη δομή που είχε να συνεχίσει την εκτέλεση του ρόλου της. Έτσι λήφθηκε η απόφαση για τη δημιουργία της ειδικής Υπηρεσίας Μέριμνας, που γρήγορα άρχισε να παραλαμβάνει το βασικό έργο της ικανοποίησης των αναγκών των εκτοπισθέντων για επιβίωση, δηλαδή στέγαση, διατροφή και ένδυση. Εννιά μήνες μετά την τραγωδία, η κοινωνική ευημερία ήταν σε θέση να αναλάβει και πάλι ολόκληρο το έργο της ανακούφισης και της κοινωνικής υπηρεσίας προς τους εκτοπισθέντες, εκτός από την στέγαση. Προωθήθηκε και θεσπίστηκε το Μάρτη του 1975 ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων Νόμος, που κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε πολίτη για ένα αξιοπρεπές επίπεδο επιβίωσης. Παράλληλα, άρχισε να επανδρώνεται συστηματικά η υπηρεσία στο επίπεδο επαφής με το κοινό, έτσι που να παρέχεται ολοκληρωμένη συμπαράσταση προς τις δεινοπαθούσες οικογένειες και άτομα και όχι απλώς οικονομική επιχορήγηση. Με τον τρόπο αυτό και με τα επιπρόσθετα μέτρα για οικονομική ανάκαμψη που πήρε η Κυβέρνηση προχώρησε σταδιακά αλλά με ταχύτητα η ανεξαρτοποίηση από το δημόσιο όλων των αρτιμελών και ικανών μελών της κοινωνίας. Σύμφωνα με τον Τάκη Κονή (1984), οι 39,000 οικογένειες, που ήταν το 1974 εξ ολοκλήρου εξαρτημένες του δημοσίου βοηθήματος, μειώθηκαν από τον πρώτο χρόνο της πιο πάνω προσπάθειας σε 26,500 (Μάρτης 1976), ενώ μέχρι το τέλος του 1976 μειώθηκαν και πάλι στις 25,230. Στα τελευταία δυο

χρόνια συνεχίστηκε η μείωση των εξαρτώμενων οικογενειών ακόμα πιο συστηματικά και γρήγορα έτσι που σήμερα να εξαρτώνται εξ ολοκλήρου από το δημόσιο μόνο 9,816 περιπτώσεις που αποτελούνται από 16,138 άτομα. Όλες αυτές οι περιπτώσεις που είχαν παραμείνει ήταν κυρίως υπερήλικες ή ανάκανοι να αυτοεξυπηρετηθούν λόγω διαφόρων σωματικών ή ψυχοκοινωνικών αναπηριών.

Η κοινωνική ευημερία επίσης επανέλαβε πάνω σε επαγγελματικά μεθοδευμένη και συστηματική βάση την προσπάθεια για ανασυγκρότηση των κοινωνικών ομάδων, που αυθόρμητα είχαν αναλάβει οι κοινωνικοί λειτουργοί αμέσως μετά την πρώτη εισβολή. Με την καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη επάνδρωση της υπηρεσίας, κοινωνικοί λειτουργοί ανέλαβαν καθήκοντα οργανωτών και καθοδηγητών της κοινοτικής ζωής σ' όλους τους καταυλισμούς και σ' όλες τις κοινότητες των εκτοπισμένων. Αναβιώνοντας ένα προπολεμικό πρόγραμμα Κοινοτικής Εργασίας και Νεολαίας, ο κεντρικός στόχος ήταν η "κοινωνική ανάπτυξη" και προσανατολίστηκαν προς την επίτευξη της "κοινωνικής ανασυγκρότησης"

Σύμφωνα με τον Κονή(1984)στην εγκύκλιο του Τμήματος Ευημερίας προς τους κοινωνικούς λειτουργούς την περίοδο εκείνη(1977)η βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης συνέχισε με ακόμα πιο αργό ρυθμό στα δυο χρόνια που ακολούθησαν. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα η σημασία του καλού κοινωνικό-οικονομικού προγραμματισμού που εφάρμοσε η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της Τουρκικής εισβολής. Παράλληλα με τα δραστικά μέτρα για οικονομική ανάκαμψη, η κυβέρνηση αναγνώρισε κι έδωσε από την αρχή την κατάλληλη έμφαση στη διασφάλιση του ανθρώπινου παράγοντα που είναι υψίστης σημασίας σε οποιαδήποτε προσπάθεια γι' ανασυγκρότηση. Έτσι, παραχωρούσε πάντοτε με γενναιοδωρία και ευρύτητα προγραμματικής προοπτικής τις απαιτούμενες πιστώσεις για την εφαρμογή κοινωνικών μέτρων.(Κονή,1984)

Αναφέρουμε τρία παραδείγματα αντίκρουσης του προγραμματισμού της κοινωνικό-οικονομικής ανασυγκρότησης σε μεταπολεμική περίοδο:

- Η κυβέρνηση προχώρησε με τόλμη στην παραχώρηση των απαιτούμενων πιστώσεων για την άρτια επάνδρωση των κοινωνικών υπηρεσιών. Μέχρι σήμερα η αριθμητική δύναμη της κοινωνικής ευημερίας αυξήθηκε περίπου στο τριπλάσιο.
- Αύξησε σταδιακά στα πρώτα δυο χρόνια κατά 94% τις οικονομικές παροχές κατ' άτομο.
- Ενέκρινε πιστώσεις που ανέρχονται σήμερα στις £635.000 περίπου το χρόνο για τη λειτουργία 32 νέων υπηρεσιών και ιδρυμάτων κοινωνικής ευημερίας που δημιουργήθηκαν με την αξιοποίηση της ξένης βοήθειας προς την Κύπρο.

Μέσα σ' αυτό το φόντο της στοργής, που χαρακτηρίζει την Κυβερνητική πολιτική στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, η κοινωνική ευημερία αναπτύσσει συνεχώς τη συμβολή της στην ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της κοινωνικής ζωής. Με πρότυπα τις υπηρεσίες των πιο αναπτυγμένων χωρών αλλά και με βάση διαφόρων μελετών των κοινωνικών συνθηκών στον τόπο, παρέχονται συνεχώς και νέα στηρίγματα της ομαλής κοινωνικής ζωής, έτσι που προχωρά απρόσκοπτα και με καθολική συμμετοχή κι ομοψυχία του λαού η ανοδική πορεία. (Κόνη 1984).

Τα κυριότερα νέα προγράμματα κοινωνικής ευημερίας που εισαχθήκανε μέσα στα πλαίσια της μεταπολεμικής ανασυγκρότησης:

- Εισάχθηκε νέα υπηρεσία ηλικιωμένων για την αντιμετώπιση της επιδείνωσης των προβλημάτων της γεροντικής ηλικίας. Στα πλαίσια της υπηρεσίας αυτής λειτούργησαν 9 νέες στέγες γερόντων, με συνολική χωρητικότητα 400 περίπου κλινών. Απ' αυτές οι 6 στεγάζονταν σε καινούργια σύγχρονα κτίρια που αναγέρθηκαν γι' αυτό το σκοπό.
- Ιδρύθηκε και λειτούργησε σε νεόκτιστο κτίριο, που αναγέρθηκε ειδικά για αυτό το σκοπό, στέγη για παιδιά με σοβαρής διανοητική στέρηση.
- Αναγέρθηκαν 12 καινούργια κτίρια για να στεγάσουν μια νέα μορφή υπηρεσίας γνωστή σαν κοινοτικά κέντρα ευημερίας.

- Ανεγέρθηκαν 4 συγκροτήματα βρεφοκομικών. παιδοκομικών σταθμών με συνολική χωρητικότητα 300 περίπου παιδιών.(Ετήσια Έκθεση 1980).

Στο αναφερόμενο πρόγραμμα κοινοτικής εργασίας έγιναν ουσιαστικές επεκτάσεις και βελτιώσεις, μεταξύ των οποίων οι κυριότερες ήταν:

- Μετακίνηση του βασικού στόχου από την «κοινοτική ανάπτυξη» στην «κοινοτική ανασυγκρότηση». Γράφτηκε τότε μια ιστορική εγκύκλιος που καθόριζε και ακόμα καθορίζει (εφόσον συνεχίζεται η προσφυγιά) την ανάγκη για «κοινωνική ανασυγκρότηση» χωρίς υποχώρηση από τους στόχους του Κυπριακού αγώνα, τον οποίο βασικά στόχευε και στοχεύει να εξυπηρετήσει.
- Δημιουργία μέσα στα πλαίσια της κοινοτικής ανασυγκρότησης πολυπηρεσιακών κοινοτικών κέντρων Ευημερίας με στόχους την ανάπτυξη κοινοτικού πνεύματος και την εξυπηρέτηση των πιο ευάλωτων ομάδων: παιδιά εργαζομένων μητέρων, νέοι και νέες. Από το 1975 μέχρι το 1979 ιδρύθηκαν σε ιδιόκτητα κτίρια 12 τέτοια κέντρα, κυρίως σε προσφυγικούς συνοικισμούς, ενώ το 1980 λειτούργησε το πρότυπο κοινοτικό κέντρο Λάρνακας.
- Προώθηση και λειτουργία Επιτροπών Κοινοτικής Ευημερίας σαν συμπλήρωμα ή/και υποκατάσταση των «Συμβουλίων Κοινοτικής Ευημερίας» που είχαν επινοηθεί πριν από την εισβολή για συνθήκες σταθερότητας και κοινοτικής ανάπτυξης.(Κόνη 1984.)

Το τεράστιο πρόβλημα της φυσικής επιβίωσης χιλιάδων προσφύγων βρήκε την Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας με ένα πρωτόγονο σχέδιο δημοσίων βοηθημάτων. Στον πρώτο χρόνο το έργο της ανακούφισης της δυσπραγίας ανέλαβε η Υπηρεσία Μέριμνας και αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων με λειτουργούς αποσπασμένους από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Από το δεύτερο, όμως, χρόνο οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έκαναν το βήμα

να αντικαταστήσουν για πρώτη φορά το απαρχαιωμένο σχέδιο δημοσίων βοηθημάτων με μια σύγχρονη νομοθεσία που για πρώτη φορά στην ιστορία μας κατοχύρωνε νομικά το δικαίωμα κάθε πολίτη σε δημόσια βοήθεια. Από τη στιγμή αυτή η ευθύνη μεταφέρθηκε από την Υπηρεσία Μέρμινας στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Έγινε συστηματική δουλειά για τη σταδιακή αποκατάσταση όλων των εκτοπισθέντων. Το σχέδιο παροχής κινήτρων για αποκατάσταση και συνέχιση του Δημοσίου Βοηθήματος αρκετούς μήνες μετά την εργοδότηση εφαρμόστηκε πρωτοποριακά και με επιτυχία. Μέχρι το 1977 που τερματίστηκε το Σχέδιο αυτό είχαν αποκατασταθεί όλες οι περιπτώσεις Δημοσίου Βοηθήματος που μπορούσαν να αποκατασταθούν. Οι διαδικασίες αναπτύχθηκαν συστηματικά για εφαρμογή των νόμων και βελτιώνονταν στο μεταξύ οι κλίμακες βοήθειας. Το 1983, για πρώτη φορά και με πρωτοβουλία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, εξισώθηκαν οι κλίμακες βοήθειας εκτοπισμένων και μη, γιατί οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δούλεψαν πάντα με την αρχή πως η φύση και η έκταση της ανάγκης είναι το βασικό κριτήριο για παροχή κάθε κοινωνικής βοήθειας. Ύστερα από πέντε χρόνια εφαρμογής του νόμου, το τμήμα υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας ήταν έτοιμο στην αρχή του 1981 να προτείνει πλήρες τροποποιητικό νομοσχέδιο για τον εκσυγχρονισμό του νόμου του 1975 και την προσαρμογή του στις καινούργιες συνθήκες που στο μεταξύ εξελίχθηκαν. (Ετήσια Έκθεσή 1980)

- Από τις πρώτες μέρες του εκτοπισμού τα άτομα της Τρίτης ηλικίας είχαν κι αυτοί προτεραιότητα. Ανταποκρίθηκε στην αρχή η ειδική Υπηρεσία Μέρμινας με πρόχειρες διευθετήσεις, μα από το δεύτερο κιόλας χρόνο την ευθύνη ανέλαβαν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Έγιναν αμέσως οργανωτικές και πρακτικές ενέργειες για τη λειτουργία «Υπηρεσίας Υπερηλίκων» (όπως ονομάστηκε στην αρχή) και καθορίστηκαν οι στόχοι του νέου προγράμματος με τις εξής ενέργειες:

- συλλογή στοιχείων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων και αναπήρων και η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση τους.
- αναδιοργάνωση των Κρατικών Στεγών και η βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρονται.
- εισαγωγή Νομοθεσίας και Κανονισμών για τη λειτουργία και διοίκηση των Στεγών για Τρίτη ηλικία και αναπήρους (κρατικών και μη), καθώς επίσης και για τη χρησιμοποίηση φροντιστών με πληρωμή για τη χρησιμοποίηση και την περίθαλψη σε οικογενειακό περιβάλλον.
- Επίβλεψη και επιθεώρηση των ιδρυμάτων για Τρίτη ηλικία και αναπήρους, καθώς επίσης και των φροντιστών για διασφάλιση του επιπέδου υπηρεσιών που θα καθορίζεται από το Νόμο και τους Κανονισμούς.
- Λήψη μέτρων για ενδυνάμωση της παραδοσιακής έφεσης για φροντίδα των ηλικιωμένων και αναπήρων από τη δική τους οικογένεια.
- Σταδιακή μείωση της χρήσης ιδρυμάτων για περίθαλψη ηλικιωμένων και αναπήρων και παράλληλη επέκταση και χρήση πάνω σε οργανωμένη βάση του θεσμού των επί πληρωμή φροντιστών (ήδη προσφέρεται η υπηρεσία αυτή σε ένα μεγάλο αριθμό υπερηλικών - δηλ. 238 περιπτώσεις παγκυπρώς και υπάρχουν ενδείξεις για την επιτυχή επέκταση του θεσμού).
- Επανδρώθηκε κατάλληλα στο κέντρο η υπηρεσία για να αναλάβει αποτελεσματικά το συντονισμό και την ανάπτυξη της νέας υπηρεσίας και καθορίστηκε και εξασφαλίστηκε η επάνδρωση του νέου προγράμματος στις Επαρχίες. Διεξήχθη έρευνα για τις συνθήκες διαβίωσης και τις ανάγκες των ηλικιωμένων σε 2 προσφυγικούς καταυλισμούς.
- Παραλήφθηκε και μπήκε πάνω σε μια οργανωμένη βάση η λειτουργία των εκτάκτων καταλυμάτων και «Στεγών» που είχε δημιουργήσει η Υπηρεσία Μέριμνας για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Διαμορφώθηκε Σχέδιο Λειτουργίας και καθορίστηκε η επάνδρωση των Στεγών. Μέχρι

το τέλος του 1976 ήταν σε πλήρη λειτουργία 9 Στέγες Ηλικιωμένων του Τμήματος. Αργότερα δυο από τις στέγες αυτές μεταβιβάστηκαν στο Υπουργείο Υγείας για γηριατρικές περιπτώσεις.

- Ζητήθηκε κι εξασφαλίστηκε βοήθεια της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες για την ανέγερση κι εξοπλισμό 7 στεγών ηλικιωμένων σε όλη την ελεύθερη Κύπρο. Μέχρι το 1981 όλες οι Στέγες του Τμήματος λειτουργούσαν σε σύγχρονα ειδικά κατασκευασμένα ιδιόκτητα κτίρια και επανδρωμένες και διοικούμενες με σύγχρονες αντιλήψεις για την ιδρυματική περίθαλψη των ηλικιωμένων.
- Διαμορφώθηκε πολιτική και τελικά προτάθηκε και θεσπίστηκε από τη Βουλή ειδική Νομοθεσία και Κανονισμοί για τη ρύθμιση της λειτουργίας των Ιδιωτικών Στεγών για Τρίτη ηλικία. (Ο Περί Στεγών δι' Τρίτη ηλικία και Αναπήρους Νόμος 79/81 και οι Περί Στεγών δι' Τρίτη ηλικία και Αναπήρους Κανονισμοί του 1983). Ύστερα από πολλή μελέτη και προεργασία ο Νόμος και οι Κανονισμοί ήταν σε κανονική ισχύ τον Απρίλη του 1984.
- Μπήκαν οι πρώτες οργανωτικές βάσεις για τη διημερεύουσα φροντίδα και «κατ' οίκον φροντίδα» ηλικιωμένων χρησιμοποιώντας το Νόμο περί Δημοσίων Βοηθημάτων εφόσον δεν κατέστη δυνατό να εγκριθούν οι «Νέες Μορφές Υπηρεσίας των Ηλικιωμένων», που επανειλημμένα προτάθηκαν στα πλαίσια του Προϋπολογισμού και ειδικά του Προϋπολογισμού του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων. (Ετήσια Έκθεσή 1980)

Τα παιδιά της εργαζομένης μητέρας εντοπίστηκαν από την αρχή σαν μια από τις πιο ευάλωτες ομάδες που χρειάζονταν την κρατική φροντίδα. Τις πρόχειρες διευθετήσεις για νηπιαγωγεία που παρέλαβαν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας από την Υπηρεσία Μέριμνας διαδέχθηκαν πολύ γρήγορα τα ιδιόκτητα κτίρια Βρεφονηπιακών Σταθμών που κτίστηκαν με χρηματοδότηση

που εξασφαλίστηκε από την Υπάτη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, την Εθελοντική Οργάνωση που εδρεύει στην Αγγλία και σε μια περίπτωση τους εμποροβιομήχανους. Παράλληλα, ενισχύθηκε συστηματικά το πρόγραμμα καθοδήγησης και οικονομικής ενίσχυσης των κοινοτήτων για να δημιουργήσουν τους δικούς τους Παιδοκομικούς Σταθμούς. Λειτουργούσαν 13 Κρατικοί Παιδοκομικοί Σταθμοί σε ιδιόκτητα κτίρια και 33 Κοινοτικοί που δημιουργήθηκαν και λειτούργησαν ύστερα από πρωτοβουλία και με την οικονομική ενίσχυση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Φροντίζονταν 1650 παιδιά .Το πρόγραμμα αυτό, που συγκροτήθηκε και αναπτύχθηκε μέσα σε 3-4 χρόνια, μπορεί σήμερα να συγκριθεί ευνοϊκά με οποιαδήποτε χώρα του δικού μας ή και πιο προχωρημένου κοινωνικό-οικονομικού επιπέδο(Ετήσια Έκθεσή 1980)

Εκτός από την έκτακτη κινητοποίηση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, που ήδη αναφέρθηκαν, στις πρώτες μέρες της εισβολής και πέρα από το στοιχείο της έκτακτης ανταπόκρισης που περιλαμβάνει σε όλα τα προγράμματα, λήφθηκαν και μερικά μέτρα που ήταν έκτακτα:

- Για τη στέγαση των παιδιών από τα κατεχόμενα, που πήγαιναν στις ελεύθερες περιοχές για τη μέση εκπαίδευση, λειτούργησε «Μαθητικό Οικοτροφείο» Λευκωσίας για κορίτσια, ενώ έγιναν εισδοχές στον Ξενώνα για αγόρια.
- Έγινε ειδική μελέτη της κάθε περίπτωσης παιδιού φονευθέντος ή αγνοουμένου. Σε συνεργασία με διεθνείς οργανώσεις, εκατοντάδες απ' αυτά τα παιδιά βοηθήθηκαν και βοηθούνται οικονομικά για να αποκατασταθούν.(Ετήσια Έκθεσή 1980)

Υποκεφάλαιο 2:

1.2. Γενική πολιτική για την κοινωνική φροντίδα

Η Κοινωνική Ευημερία και οι οργανωμένες υπηρεσίες που αποτελούν την πρακτική της εκδήλωση σε μια χώρα στηρίζονται πάνω στην παραδοχή της να διαφυλάξουν την κανονική λειτουργία των κοινωνικών θεσμών και των κοινωνικών δομών που αποτελούν τη βάση της επιτυχούς λειτουργίας και ανάπτυξης του κοινωνικού συνόλου. Μέσα στα πλαίσια αυτά η θετική προσαρμογή της συμπεριφοράς των ατόμων με τις απαιτήσεις της κοινωνικής ζωής αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργική συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο του συνόλου. Για να είναι επιτυχής η παρέμβαση της Κοινωνικής Ευημερίας για την επίτευξη μιας τέτοιας προσαρμογής αναμένεται από όλους εκείνους οι οποίοι έχουν αρμοδιότητα να παρεμβαίνουν στη ζωή των άλλων να διέπονται από τις βασικές αρχές και ιδεώδη που διαμορφώθηκαν κατά την ανάπτυξη του θεσμού της κοινωνικής πρόνοιας και του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας. Είναι απαραίτητο να αναφερθούν συμπληρωματικά και οι ευρύτερες αντιλήψεις και έννοιες της κοινωνικής δικαιοσύνης και του ορθολογικού κοινωνικού και οικονομικού σχεδιασμού. Κατά την περίοδο που ακολούθησε τη βιομηχανική επανάσταση και ιδιαίτερα στις τελευταίες δεκαετίες, η ιστορία όλων των κοινωνικών εξελίξεων, έχουν αποδείξει πως η μονόπλευρη επίτευξη οικονομικής ευημερίας συνεπάγει σοβαρούς κινδύνους για κάθε κοινωνία. Αποτελεί επομένως θεμελιώδη αρχή του αναπτυξιακού σχεδιασμού η διαφύλαξη της ισορροπίας μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής πρόοδου. Η επίτευξη αυτής της ισορροπίας απαιτεί συνδυασμένες μελέτες οικονομικών, κοινωνικών, ψυχολογικών και ιστορικών δεδομένων και η διαμόρφωση τέτοιων προγραμμάτων ανάπτυξης που να παρέχουν ταυτόχρονες ευκαιρίες για την υλική και πνευματική πρόοδο όλων των μελών της κοινωνίας. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αποτελούν τη σημαντικότερη πτυχή της όλης διαδικασίας για την επίτευξη της ισορροπίας μεταξύ οικονομικής και κοινωνικής πρόοδου. (Ιατρίδης ,2004).

Παράλληλα με τα πιο πάνω, ουσιαστικό ρόλο διαδραματίζουν στην πορεία της κοινωνικό-οικονομικής ανάπτυξης, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας που καθίστανται απαραίτητη κοινωνική διαδικασία γιατί οι αιώνες μονόπλευρης ανάπτυξης και ασύδοτης εκμετάλλευσης οικονομικών πόρων οδήγησαν σε κοινωνικές και ψυχολογικές καταστάσεις που ανάτρεπαν την ομαλή λειτουργία του κοινωνικού συνόλου χωρίς την έγκαιρη και αποτελεσματική θεραπευτική αντιμετώπιση. Θεωρητικά, βέβαια, ο θεραπευτικός ρόλος της Κοινωνικής Ευημερίας που είναι ιστορικά αναπόφευκτος θα πρέπει σταδιακά να εκλείπει και να παίρνει τον τόπο του ο αναπτυξιακός ρόλος. Αυτή όμως είναι μια μακροχρόνια διαδικασία, ενώ στο μεταξύ η αποπροσαρμοστιά και ο ανθρώπινος πόνος απαιτούν τη συμπαράσταση προς το συνάνθρωπο που πρέπει να παρέχονται όχι μόνο σαν ανθρωπιστική ενέργεια, αλλά και σαν ικανοποίηση μιας κοινωνικής ανάγκης. Από οποιαδήποτε σκοπιά και αν αντικριστεί το θέμα, μια βασική προϋπόθεση για την επιτυχία της Κοινωνικής Ευημερίας είναι η διάθεση των λειτουργών της να αντικρίζουν με συμπόνια και κατανόηση την ανθρώπινη δυστυχία και να ενεργούν συστηματικά για την εξάλειψή της. Το ιδανικό της ανθρώπινης ευτυχίας που κυριαρχεί στις σκέψεις όλων των ανθρώπων σαν μια αόριστη και άπιαστη επιδίωξη γίνεται για την Κοινωνική Ευημερία ένας συγκεκριμένος και ρεαλιστικός στόχος, αφού διαμορφωθεί και προσαρμοστεί στην κατανόηση της λειτουργίας του κοινωνικού συνόλου και ερμηνευθεί με τις πιο συγκεκριμένες αρχές του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ατομικής ελευθερίας και αυτοπραγμάτωσης και της αξιοποίησης στο μεγαλύτερο βαθμό των δυνατοτήτων του κάθε ατόμου και της κάθε κοινωνικής ομάδας. Εκτός από τις πιο πάνω βασικές φιλοσοφικές προϋποθέσεις της κανονικής λειτουργίας του θεσμού της Κοινωνικής Ευημερίας, περίοδοι καταστροφών και κρίσεων δημιουργούν ιδιαίτερες απαιτήσεις για τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Η Κυπριακή τραγωδία του 1974 επέβαλε στην Κοινωνική Ευημερία να ενεργήσει σαν θεσμός έκτακτης αποκατάστασης της κοινωνικής ζωής και να αναλάβει στη συνέχεια αγωνιστική πρωτοπορία για την ψυχική ενδυνάμωση των ατόμων

και την ανασυγκρότηση των κοινωνικών θεσμών και ομάδων με στόχο την ενίσχυση της προσπάθειας για οριστική αποκατάσταση και δικαίωση του κυπριακού λαού. Ο στόχος της κοινωνικής ανασυγκρότησης σαν προϋπόθεση του κυπριακού αγώνα διέπει όλα τα προγράμματα Κοινωνικής Ευημερίας στην περίοδο μετά το 1974 και αποτελεί μέρος της όλης φιλοσοφίας της Κοινωνικής Ευημερίας μέχρις οτου επιτευχθεί και πάλι η ομαλή λειτουργία της κυπριακής κοινωνίας στο πραγματικό της σύνολο και πάνω σε ολόκληρη την εδαφική επικράτεια της κυπριακής πολιτείας (Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ευημερίας 1980).

Το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας αποτελεί τον κεντρικό φορέα διαμόρφωσης, ερμηνείας κι εφαρμογής της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της Κοινωνικής Ευημερίας. Νομικές ευθύνες και εξουσίες αναλαμβάνονται από το Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας βάσει των πιο κάτω νόμων που χειρίζεται το τμήμα:

- Ο περί αδικοπραγούντων Ανηλίκων Νόμος Κεφ. 157 και ο περί αδικοπραγούντων Ανηλίκων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1972 (Ν. 94/72).
- Ο περί κηδεμονίας Νόμος Κεφ. 162.
- Ο περί Υιοθεσίας Νόμος Κεφ. 274
- Ο περί Παιδιών Νόμος Κεφ. 352
- Ο περί της Υφ' ορών αναστολής της Εκτελέσεως Ποινής Φυλακίσεως σε ορισμένες Περιπτώσεις Νόμος του 1972 (Ν. 95/72).
- Ο περί Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων Νόμος του 1989 (Ν. 117/89).
- Ο περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμος του 1990 (Ν. 216/90).
- Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμος του 1991 (Ν. 8/91).
- Ο περί Τέκνων (Συγγένεια και Νομική Υπόσταση) Νόμος του 1991 (Ν. 187/91).
- Ο περί Στεγών δια Τρίτη ηλικία και Αναπήρους Νόμος του 1991 (Ν. 222/91).

(Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ευημερίας 1980).

Στα πλαίσια της νομοθεσίας αυτής, το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας έχει σαν βασικό γνώμονα στην πολιτική του την προαγωγή της Κοινωνικής Ευημερίας και την πρόληψη δημιουργίας κοινωνικών προβλημάτων σε άτομα, ομάδες και κοινότητες. Η γενική πολιτική του τμήματος υλοποιείται κατά κύριο λόγο με τις πιο κάτω επί μέρους δραστηριότητες:

- Παροχή οικονομικής βοήθειας σε άτομα και οικογένειες που το εισόδημα τους είναι χαμηλότερο του ποσού που καθορίζεται από καιρό σε καιρό στις κλίμακες δημοσίου βοηθήματος βάσει του νόμου 8/91.
- Ίδρυματική περίθαλψη και κατ' οίκον φροντίδα ηλικιωμένων και αναπήρων.
- Καλλιέργεια υγιών κοινωνικών σχέσεων και συνεργασίας μεταξύ των κατοίκων όλων των κοινοτήτων και ιδιαίτερα των νέων για τη δημιουργία των απαραίτητων διευκολύνσεων και κοινωνικών θεσμών που να συντελούν στην ανάπτυξη της λειτουργικής τους ικανότητας.
- Επόπτευση όλων των υποστατικών ή/και προσώπων που δέχονται παιδιά για παροχή φροντίδας κατά τη διάρκεια της ημέρας.
- Παροχή προληπτικής εργασίας και παρακολούθησης ενηλίκων και ανηλίκων, με βάση διάταγμα δικαστηρίου και απολυθέντων από τις φυλακές, για την πρόληψη καταστάσεων που μπορούν να απειλήσουν την ομαλή λειτουργία της οικογένειας.
- Εξασφάλιση με βάση νομοθεσίας, της φροντίδας προστασίας και ανατροφής παιδιών υπό την προστασία του Τμήματος με τοποθέτηση τους σε ιδρύματα παιδικής προστασίας και σε υποκατάστατες οικογένειες με αμοιβή. Ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται για τη φροντίδα παιδιών που φτάνουν από τα κατεχόμενα.

- Διασφάλιση της ευημερίας των συμφερόντων των παιδιών που έχουν τοποθετηθεί σε ζευγάρι / οικογένεια με σκοπό την υιοθεσία (Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ευημερίας 1980).

Υποκεφάλαιο 3:

1.3. Προγράμματα κοινωνικής φροντίδας στον κρατικό φορέα

1.3.1 Οικογένεια-παιδί

Στόχοι της Υπηρεσίας για την Οικογένεια και το Παιδί.

- Η στήριξη και ενδυνάμωση της οικογένειας για να μπορεί να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στους ρόλους της.
- Η διασφάλιση της ευημερίας του παιδιού και η προστασία του από εγκατάλειψη, παραμέληση ή σκληρή μεταχείριση.
- Η πρόληψη και θεραπεία της παραβατικής συμπεριφοράς.
- Η προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού σε όλα τα προγράμματα

Τα προγράμματα είναι τα εξής:

- ✓ Προληπτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς την Οικογένεια - το παιδί
- ✓ Ιδιωτικοί και Κοινοτικοί Παιδοκομικοί Σταθμοί Κατ'οίκον Παιδοκόμοι, Ιδιωτικά και Κοινοτικά Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών
- ✓ Υιοθεσίες
- ✓ Διακρατικές υιοθεσίες
- ✓ Γονική μέριμνα
- ✓ Παιδιά υπό φροντίδα
- ✓ Αναδοχή
- ✓ Παιδικές στέγες
- ✓ Εφηβικός ξενώνας
- ✓ Εξειδικευμένο σπίτι για εφήβους

- ✓ Ξενώνας Νεανίδων
- ✓ Προγράμματα-Σύνδεσμοι
- ✓ Προγράμματα για αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια

✓ Προληπτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς την οικογένεια

Με βάση το περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμος του 1990 (Ν.216/90) παρέχονται υποστηρικτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε οικογένειες που διαμένουν στην Κύπρο, ανεξαρτήτως καταγωγής, θρησκείας, γλώσσας, φυλής, οι οποίες αντιμετωπίζουν τέτοιες δυσκολίες ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η ομαλή ψυχοκοινωνική ή/και σωματική ανάπτυξη των παιδιών. Με τη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων, οι συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες έχουν ως σκοπό την πρόληψη και θεραπεία κοινωνικών προβλημάτων έτσι ώστε να επιτευχθεί η ομαλή λειτουργία της οικογένειας. Πέραν από τη συμβουλευτική καθοδήγηση, παρέχεται οικονομική βοήθεια και υπηρεσίες όπως διημερεύουσα φροντίδα παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες, επί πληρωμή, ή σε ιδρύματα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας καθώς και η προσφορά κατ'οίκον φροντίδας σε οικογένειες με παιδιά, που δυσκολεύονται να ανταποκριθούν σε βασικές οικιακές ευθύνες.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουν οι ενδιαφερόμενοι για την παροχή της υπηρεσίας είναι να απευθυνθούν στα κατά τόπου Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας είτε προφορικά είτε με επιστολή. Οι κοινωνικοί λειτουργοί θα επικοινωνήσουν μαζί τους για περαιτέρω συνεργασία. Η συνεργασία γίνεται με συχνή παρακολούθηση από τον κοινωνικό λειτουργό και σταμάτα μόνο όταν η οικογένεια βελτιωθεί και κριθεί μη αναγκαία η παρέμβαση κοινωνικού λειτουργού. (Ετήσια Έκθεσή 2004)

✓ Ιδιωτικοί και Κοινοτικοί Παιδοκομικοί Σταθμοί Κατ'οίκον Παιδοκόμοι,
Ιδιωτικά και Κοινοτικά Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών

Με βάση το περί Παιδιών Νόμο Κεφ.352 σκοπός είναι η προστασία και η ψυχαγωγία των παιδιών. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν την αρμοδιότητα της εγγραφής και επιθεώρησης των υποστατικών που στεγάζουν ιδιωτικούς και κοινοτικούς παιδοκομικούς σταθμούς, κέντρα προστασίας και απασχόλησης παιδιών καθώς και των κατ'οίκον παιδοκόμων που φροντίζουν στο σπίτι τους παιδιά. Τα κριτήρια εγγραφής καθορίζονται από σχετικό Διάταγμα που διαλαμβάνει πρόνοιες για την ασφάλεια των παιδιών, τη γενική κατάσταση των χώρων, τον εξοπλισμό, τις διευκολύνσεις, τα προσόντα των ατόμων που απασχολούνται.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουν οι ενδιαφερόμενοι είναι να ζητήσουν έντυπα αίτησης για εγγραφή από τα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας και να τα υποβάλουν συμπληρωμένα στο ίδιο γραφείο. Αφού μελετηθεί η αίτηση από Κοινωνικό Λειτουργό θα αποφασιστεί η έκδοση πιστοποιητικού εγγραφής από το Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

Τα υποστατικά που λειτουργούν ως Παιδοκομικοί Σταθμοί πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σύμφωνα με τον περί Παίδων Νόμο και τα Διατάγματα Κ.Δ.Π 217/93 ΚΑΙ 213/94. Τα υποστατικά που λειτουργούν ως Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σύμφωνα με τον περί Κέντρων Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών Νόμο 2(1)96 και το Διάταγμα Κ. Δ. Π 157/97

Κάθε πιστοποιητικό εγγραφής Παιδοκομικού Σταθμού και Κέντρου Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών, που εκδίδεται σύμφωνα με τους κανονισμούς, πρέπει να αναρτάται σε περίοπτη θέση μέσα στο Σταθμό ή το Κέντρο Προστασίας, στο οποίο αυτό αναφέρεται (Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ευημερίας 1980).

✓ Υιοθεσίες

Στην Κύπρο, την υιοθεσία διέπουν οι Νόμοι:

- Ο περί Υιοθεσίας Νόμος του 1995, Ν. 19(1)95
- Ο περί της Σύμβασης για την Προστασία των Παιδιών και για τη Συνεργασία αναφορικά με Διακρατική Υιοθεσία Νόμος του 1994, Ν 26 (111)/94

Υιοθεσία βάση τον Περί Υιοθεσίας Νόμο του 1995 είναι μια νομική πράξη, το αποτέλεσμα της οποίας είναι η μεταφορά όλων των γονικών δικαιωμάτων/υποχρεώσεων από τους φυσικούς στους θετούς γονείς. Κάθε παιδί αναμένεται να παραμείνει και να αναπτυχθεί με τους γεννήτορες του, όποιοι και αν είναι αυτοί. Κάποια όμως παιδιά, για λόγους που δεν ελέγχουν τα ίδια και που είναι ανεξάρτητα από τη θέληση τους, αποχωρίζονται τους φυσικούς γονείς τους και έχουν την ανάγκη:

- Φροντίδας και προστασίας
- Αγάπης, στοργής και ασφάλειας

Παράλληλα, δεν έχουν εξαιρετικά τη δυνατότητα να επιλέξουν τους ενήλικες που θα τα φροντίσουν και καλούνται κατά την κρίση των άλλων, των μεγάλων, κατά κανόνα, να δημιουργήσουν μια σχέση γονιού-παιδιού. Η ευθύνη είναι εξαιρετικά μεγάλη για εκείνους οι οποίοι εμπλέκονται στην πραγματοποίηση της υιοθεσίας, είτε αυτοί είναι οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι είτε οι αρμόδιοι για τη διενέργεια της κρατικοί φορείς για την προστασία των παιδιών και τον έλεγχο της πράξης της υιοθεσίας. Τέτοια πράξη δεν μπορεί να αφεθεί στην τύχη, στη φιλανθρωπία ή ακόμα και στην εκμετάλλευση. Κράτη που σέβονται τον εαυτό τους προνοούν για την προστασία των παιδιών και τον έλεγχο της πράξης της υιοθεσίας.

Ο σκοπός-ρόλος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σχετίζεται απόλυτα με την προστασία των παιδιών και την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους

γενικά και ενόπιον του δικαστηρίου και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τους πριν και κατά την υιοθεσία. Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί ενεργούν για την εφαρμογή της νομοθεσίας. Η παροχή ή αποδοχή πληρωμής ή αμοιβής ή ανταλλάγματος για διευθετήσεις υιοθεσίας είναι παράνομη, όπως επίσης είναι και η οποιαδήποτε σχετική δημοσίευση τόσο γι'αυτόν που προκαλεί τη δημοσίευση όσο και γι'αυτόν που τη δημοσιεύει. Οι λειτουργοί των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας επιβάλλονται και από το Νόμο να ενεργούν για την προστασία των παιδιών, την εξυπηρέτηση των καλύτερων συμφερόντων τους και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τους πριν και κατά την υιοθεσία. Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί στα πλαίσια γενικότερων καθηκόντων τους, παρέχουν υπηρεσίες σε οικογένειες και μετά την έκδοση διατάγματος υιοθεσίας, όταν τους ζητηθεί(Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,Μάιος 2007).

Με βάση τον περί Υιοθεσίας Νόμο του 1995, Ν. 19(1)/95 οι διαδικασίες υιοθέτησης παιδιού είναι :

- Οι ενδιαφερόμενοι που υιοθετούν, χωρίς να έχουν υπόψη τους συγκεκριμένο παιδί, πρέπει να υποβάλουν αίτηση στο Γραφείο Ευημερίας της Επαρχίας στην οποία διαμένουν, με την οποία να ζητούν την ετοιμασία έκθεσης σχετικά με την καταλληλότητα τους να υιοθετήσουν.
- Οποιοσδήποτε προτίθεται να προχωρήσει σε υιοθεσία συγκεκριμένου παιδιού ,πρέπει πρώτα να έχει μελετηθεί και εγκριθεί ως κατάλληλος για σκοπούς υιοθεσίας. Προς τούτο είναι υπόχρεος να ειδοποιήσει τον Κοινωνικό Λειτουργό , της περιοχής στην οποία διαμένει ,για την πρόθεση του να αναλάβει το παιδί, δίνοντας και στοιχεία για το παιδί, 3 μήνες πριν την τοποθέτηση του.
- Μέσα σε 3 μήνες από την λήψη της ειδοποίησης, ο Κοινωνικός Λειτουργός έχει υποχρέωση να διερευνήσει την καταλληλότητα του προτεινόμενου επιμελητή να αναλάβει τον ανήλικο υπό τη φροντίδα του για σκοπούς υιοθεσίας και να ετοιμάσει αιτιολογημένη έκθεση, στην οποία να αναφέρεται κατά πόσον ο προτεινόμενος επιμελητής είναι

πρόσωπο κατάλληλο να αναλάβει ανήλικο για σκοπούς υιοθεσίας. Αντίγραφο της έκθεσης θα επιδώσει στον προτεινόμενο επιμελητή αλλά και στους φυσικούς γονείς, αν υπάρχουν.

(Ετήσια Έκθεση 2004).

Διακρατικές Υιοθεσίες

Με βάση τον περί της Σύμβασης για την Προστασία των Παιδιών και για τη Συνεργασία αναφορικά με Διακρατική Υιοθεσία Νόμο του 1994, Ν. 26(111)/94, διακομίζονται οι διακρατικές υιοθεσίες μεταξύ της Κύπρου και των άλλων χωρών που έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει οριστεί ως Κεντρική Αρχή για την Κυπριακή Δημοκρατία για να ασκεί τις εξουσίες και αρμοδιότητες που προβλέπονται από τη σύμβαση, για τέτοια αρχή

Σκοπός αυτών των υιοθεσιών είναι η προστασία και η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των παιδιών.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουν οι ενδιαφερόμενοι για να υιοθετήσουν παιδί από συμβαλλόμενο κράτος είναι η υποβολή αίτησης στον Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Η αίτηση διαβιβάζεται στο Επαρχιακό Γραφείο της επαρχίας στην οποία διαμένουν, το οποίο ετοιμάζει έκθεση σχετικά με την καταλληλότητα να υιοθετήσουν, την υγεία, το οικογενειακό ιστορικό, την ικανότητα αντίληψης διακρατικής υιοθεσίας και τα στοιχεία των παιδιών τα οποία αυτοί μπορούν να αναλάβουν. Η έκθεση μαζί με πιστοποιητικά γέννησης, υγείας, γάμου και ποινικού μητρώου διαβιβάζονται στην Κεντρική Αρχή του κράτους καταγωγής, η οποία αν ικανοποιηθεί ότι το παιδί μπορεί να υιοθετηθεί, διαβιβάζει στην Κεντρική Αρχή του κράτους υποδοχής

(α) την έκθεση της σχετικά με το κοινωνικό και ιατρικό του παιδιού

(β) την απόδειξη ότι αναγκαίες συναινέσεις έχουν ληφθεί

(γ) τους λόγους για την απόφαση για την τοποθέτηση. Τότε οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να συμφωνήσουν για την υιοθεσία του συγκεκριμένου παιδιού εγγράφως.

Μετά την υιοθεσία στο κράτος καταγωγής, το παιδί εξουσιοδοτείται να εισέλθει μόνιμα στο κράτος υποδοχής. Τακτικά οι Κύπριοι απευθύνονται σε χώρες του εξωτερικού για υιοθεσία παιδιών, στις οποίες όμως η Σύμβαση για την Προστασία των Παιδιών και για τη Συνεργασία αναφορικά με Διακρατική Υιοθεσία δεν έχει ισχύ. Οι χώρες αυτές κατά κανόνα ζητούν από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ως Αρμόδια Υπηρεσία, βεβαιώσεις και εκθέσεις για την καταλληλότητα των αιτητών προς υιοθεσία. Πολιτική των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι να ανταποκρίνεται σε τέτοια αιτήματα μόνο όταν προέρχονται από αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες των χωρών αυτών ή από τις Πρεσβείες τους στην Κύπρο. Οι υιοθεσίες των παιδιών από τις χώρες αυτές, που γίνονται στη χώρα καταγωγής τους, θα πρέπει να επαναλαμβάνονται και στην Κύπρο με βάση την κυπριακή νομοθεσία για να έχουν ισχύ. Εξαιρούνται χώρες με τις οποίες η Κύπρος διατηρεί διμερείς συμφωνίες, οι οποίες καλύπτουν και τα διατάγματα υιοθεσίας. Σε αυτή την περίπτωση χρειάζεται μόνο επικύρωση της υιοθεσίας στα κυπριακά δικαστήρια (Ετήσια Έκθεση 2004)

▼ Γονική μέριμνα

Ο περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμος του 1990 ρυθμίζει τις σχέσεις γονιών για τη γονική μέριμνα του παιδιού. Σημαντικό στοιχείο του Νόμου αυτού αποτελεί το γεγονός ότι η εξουσία του πατέρα αντικαθίσταται από τη γονική μέριμνα και των δύο γονιών, που ασκείται από κοινού, με απώτερο στόχο το συμφέρον και την ευημερία του παιδιού.

Ο στόχος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι η προστασία των παιδιών όταν αυτά βιώνουν την εμπειρία της διάστασης ή του χωρισμού των γονιών ή την αντιδικία τους ως προς την επιμέλεια, φύλαξη, επικοινωνία και το καλώς νοούμενο συμφέρον του παιδιού.

Ο ρόλος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι η παροχή εθελοντικών υπηρεσιών με ρόλο μεσολαβητικό στους γονείς με στόχο την προστασία του παιδιού από τις επιπτώσεις της αντιδικίας. Η ετοιμασία με βάση τον περί Σχέσεων και Τέκνων Νόμο του 1990, κοινωνικοοικονομικών εκθέσεων για ενημέρωση του Δικαστηρίου για την οικογένεια ή άλλες συνθήκες του ανήλικου παιδιού και η επίβλεψη, όπου αυτό χρειάζεται, στην εφαρμογή του Δικαστικού Δικαστηρίου (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής ευημερίας, Μάιος 2007).

Τι περιλαμβάνει η Γονική Μέριμνα

- Η μέριμνα για το ανήλικο παιδί είναι καθήκον και δικαίωμα των δυο γονιών που ασκούν από κοινού.
- Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του ονόματος του παιδιού, την επιμέλεια του, τη διαχείριση της περιουσίας του και την εκπροσώπηση του σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία που αφορά το πρόσωπο του ή την περιουσία του.
- Η επιμέλεια του τέκνου περιλαμβάνει την ανατροφή, την επίβλεψη, τη διαπαιδαγώγηση και εκπαίδευση του καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου διαμονής του.

Άσκηση της Γονικά Μέριμνας των γονιών προς το παιδί

- Κάθε απόφαση των γονιών σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του παιδιού. Στο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποβλέπει και η απόφαση του

Δικαστηρίου όταν αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της γονικής μέριμνας.

- Η απόφαση του Δικαστηρίου πρέπει να σέβεται την ισότητα μεταξύ των γονιών και να μην κάνει διακρίσεις με βάση το φύλο, τη γλωσσά, τη θρησκεία, την εθνική ή κοινωνική προέλευση ή την περιούσια.
- Ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου και το βαθμό που μπορεί να αντιληφθεί, πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάτε η γνώμη του πριν από κάθε απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα, εφόσον η απόφαση αφορά τα συμφέροντα του.
- Η απόφαση που λαμβάνεται από τους γονείς ή το Δικαστήριο, αναφορικά με τον καθορισμό του γονέα στον οποίο θα δοθεί η επιμέλεια του παιδιού, πρέπει να στοχεύει στο συμφέρον του παιδιού και να το λαμβάνει πρώτιστος υπόψη.

Σύμφωνα με το άρθρο 17(1), ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο διατηρεί το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας με αυτό. Σε περίπτωση διαφωνίας όσον αφορά την άσκηση του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας, αποφασίζει το Δικαστήριο, αφού αξιολογήσει τα δεδομένα του κάθε γονιού ξεχωριστά.

Οι γονείς έχουν υποχρέωση να διατρέφουν το ανήλικο τέκνο τους από κοινού, ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του. Η υποχρέωση είναι δυνατόν να συνεχίσει, ιδίως σε περίπτωση ανικανότητας ή αναπηρίας του τέκνου, και μετά την ενηλικίωση του με απόφαση και σχετική ρύθμιση από το Δικαστήριο. Το ανήλικο τέκνο, και αν ακόμα έχει περιουσία έχει δικαίωμα διατροφής από τους γονείς του.

Συνέπειες κακής άσκησης της γονικής μεριμνάς.

Αν ο πατέρας ή η μητέρα δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στο λειτουργήμα τους για την επιμέλεια του παιδιού ή τη διαχείριση της περιούσιας του, το Δικαστήριο, εφόσον το ζητήσει ο άλλος γονιός ή ο Διευθυντής των Υπηρεσιών

Κοινωνικής Ευημερίας, μπορεί να αφαιρέσει από τον ένα γονιό την άσκηση της γονικής μεριμνιάς (Ετήσια Έκθεσή 2004).

▼ Παιδιά Υπό Φροντίδα

Τα παιδιά υπό φροντίδα είναι πρώτη προτεραιότητα και επιβλέπονται από εξειδικευμένο Κοινωνικό Λειτουργό. Σε όλες τις αποφάσεις και ενέργειες που αφορούν τα παιδιά πρέπει πρωτίστως να λαμβάνεται υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Η απομάκρυνση παιδιού από την οικογένεια του και ανάληψη της φροντίδας του από το Διευθυντή γίνεται: όταν διαπιστωθεί ότι οι προσπάθειες παροχής κοινωνικής εργασίας για ενδυνάμωση και στήριξη της οικογένειας, ώστε να διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για υγιή ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, δεν φέρουν θετικά αποτελέσματα και αμέσως μετά την αναφορά της περίπτωσης, όταν οι συνθήκες της οικογένειας θέτουν το παιδί σε άμεσο κίνδυνο. Με βάση τον περί Παίδων Νόμο η εξουσία για τη λήψη σχετικής απόφασης έχουν τα Δικαστήρια και ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (Δ. Υ. Κ. Ε.). Από τη στιγμή που θα αποφασιστεί να τεθεί ένα παιδί κάτω από την φροντίδα του ή μόλις εκδοθεί το διάταγμα Δικαστηρίου, ο Επαρχιακός Λειτουργός Ευημερίας, ως εξουσιοδοτημένο πρόσωπο από το Δ. Υ. Κ. Ε., έχει την ευθύνη για τη μεταχείριση του. Η ανάληψη παιδιού υπό φροντίδα με βάση το άρθρο 3, γίνεται με τη συγκατάθεση και συνεργασία του γονιού. Συμπληρώνεται το έντυπο Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας 123 (Υ.Κ.Ε 123) και καταχωρείται στο φάκελο. Δεν χρειάζεται η γραπτή συγκατάθεση του γονιού. Για την ανάληψη παιδιών υπό φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με βάση το άρθρο και την ανάληψη γονικών δικαιωμάτων με βάση το άρθρο 4 του Περί Παίδων Νόμου, Κεφ 352, χρησιμοποιούνται τα έντυπα Υ. Κ. Ε 123 (άρθρο 3) και Υ. Κ. Ε. 123 (β) (άρθρο 4). Για την επίδοση του εντύπου Υ.Κ.Ε 123 (β) είναι απαραίτητο, σύμφωνα με το σχετικό Νόμο, να προηγείται η ανάληψη με βάση το άρθρο 3. Είναι επίσης απαραίτητο να εξηγηθεί στους γονείς ή κηδεμόνες, σε απλή και κατανοητή γλώσσα, το περιεχόμενο της επιστολής, το δικαίωμα τους

να υποβάλλουν ένσταση σε ένα μήνα και οι επιπτώσεις της ανάληψης γονικών δικαιωμάτων από το Δ. Υ. Κ.Ε. Ο γονεάς δικαιούται να υποβάλει σε ένα μήνα γραπτή ένσταση στο Διευθυντή για την απόφαση του. Σ' αυτή την περίπτωση ετοιμάζεται αμέσως έκθεση γεγονότων, η οποία υποβάλλεται από το Διευθυντή στο Γενικό Εισαγγελέα. Ο Γενικός Εισαγγελέας διορίζει δικηγόρο για να καταθέσει μέσα σε 14 μέρες από την ημέρα παραλαβής της ένστασης του γονιού, αίτηση στο Επαρχιακό Δικαστήριο, το οποίο θα αποφασίσει αν κατά το χρόνο που έγινε η ανάληψη γονικών δικαιωμάτων ίσχυαν οι λόγοι του άρθρου 4 (1) (β), Κεφ.352.

Πέραν από το βασικό πρόγραμμα υπάρχει και το Σχέδιο Ενίσχυσης Παιδιών υπό τη Φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, μετά τα 18 τους χρόνια, για σκοπούς αποκατάστασης τους. Ο Περί Παιδών Νόμος δίνει το δικαίωμα στον Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας να αναλαμβάνει τη φροντίδα παιδιών που έχουν ανάγκη φροντίδας και προστασίας, όταν οι γονείς για διάφορους λόγους δεν είναι σε θέση να εκτελέσουν τις γονικές τους υποχρεώσεις. Τα παιδιά μπορούν να παραμείνουν υπό φροντίδα μέχρι 18 χρόνων.

Το Σχέδιο αυτό έχει ως στόχο τη στήριξη και αποκατάσταση των παιδιών, παρέχοντας τους ευκαιρίες για επαγγελματική κατάρτιση/εκπαίδευση, σπουδές σε αναγνωρισμένα Ανώτερα ή Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου ή το εξωτερικό.

Τα άτομα που δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για το Σχέδιο αυτό είναι άτομα που ήταν παιδιά υπό φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας μέχρι την ηλικία των 18 χρόνων, μέχρι και τα 23 τους χρόνια. Το Σχέδιο παρέχει οικονομική βοήθεια μέχρι του ποσού των 17.000 ευρώ σε κάθε παιδί.

Το ποσό που παρέχεται μέσω του Σχεδίου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ένα από τους πιο κάτω σκοπούς:

- Κάλυψη διδάκτρων φοίτησης σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης/εκπαίδευσης ή βοήθειας για επαγγελματική αποκατάσταση
- Κάλυψη εξόδων σπουδών σε αναγνωρισμένα Ανώτερα ή Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου ή του εξωτερικού
- Αγορά επίπλωσης και οικιακού εξοπλισμού

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουν όσοι ενδιαφέρονται για το Σχέδιο αυτό είναι να υποβάλουν αιτήσεις σε ειδικό έντυπο το οποίο μπορούν να προμηθευτούν από τα κατά τόπους Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας, μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά ή /και αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται τα πιο κάτω;

- Βεβαίωση φοίτησης σε αναγνωρισμένο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης/εκπαίδευσης, στην οποία να αναφέρεται το θέμα, η χρονική διάρκεια και το ετήσιο κόστος
- Πιστοποιητικό φοίτησης σε αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο οποίο να αναφέρονται τα δίδακτρα, εάν υπάρχουν
- Βεβαίωση της Υπηρεσίας Εξετάσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ότι έχει εξασφαλίσει θέση σε εκπαιδευτικό ίδρυμα της Κύπρου ή της Ελλάδας
- Εγγραφές προσφορές από δύο τουλάχιστον διαφορετικούς προσφοροδότες για τις περιπτώσεις αγοράς εξοπλισμού, επίπλωσης, εργαλείων και τιμολόγιο αγοράς του εξοπλισμού ή αποδείξεις πληρωμής πριν από την εκταμίευση του ποσού.

(Εγχειρίδιο Μάιος 2007).

▼ Ανάδοχες Οικογένειες

Η αναδοχή παιδιών είναι ένας κοινωνικός θεσμός προστασίας παιδιών ηλικίας 0-18 χρόνων που εφαρμόστηκε συστηματικά στην Κύπρο το 1956, όταν ψηφίστηκε ο περί Παίδων Νόμος, Κεφ.352. Ο περί Παίδων Νόμος, δίδει το

δικαίωμα στο Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, να αναλαμβάνει τη νομική φροντίδα παιδιών που έχουν ανάγκη φροντίδας και προστασίας είτε με τη συγκατάθεση των γονιών, είτε ύστερα από απόφαση του Δικαστηρίου.

Ανάδοχη σημαίνει να βοηθάς κάποιο άτομο να αναπτυχθεί και να μεγαλώσει, να φροντίζεις για τις ανάγκες του, όταν οι γονείς του αδυνατούν να αναλάβουν τις γονικές τους υποχρεώσεις ή έχουν πεθάνει. Άρα Ανάδοχοι Γονείς είναι άτομα τα οποία προσφέρουν ένα ζεστό και ασφαλές οικογενειακό περιβάλλον όπου παρέχεται φροντίδα σε παιδιά άλλων γονιών, για ένα χρονικό διάστημα, έναντι χρηματικής αμοιβής. Μπορεί να διαρκέσει για μερικές μέρες, μήνες ή και χρόνια. Όμως δεν μπορούν να γίνουν όλοι οι ενήλικες Ανάδοχοι Γονείς. Χρειάζεται κάποιος να είναι πολύ ξεχωριστό άτομο για να αναλάβει αυτό το δύσκολο έργο. Χρειάζεται ιδιότητες όπως υπομονή, σταθερότητα κι πολλή αγάπη. Η αναδοχή, συνήθως είναι ένας προσωρινός τρόπος για να προσφερθεί σπιτικό σε παιδιά και εφήβους, μέχρι να είναι δυνατό να επιστρέψουν στις δικές τους οικογένειες. Αποτελεί ένα μέρος των υπηρεσιών που προσφέρονται από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες, για να διατηρούνται μαζί οι οικογένειες. Υπάρχουν διάφορα είδη αναδοχής. Μερικοί ανάδοχοι γονείς επιλέγουν να ειδικευτούν σε ένα είδος αναδοχής, επειδή πιθανόν να αναλάβουν παιδιά με ανάγκες που διαφέρουν.

Σκοπός των ανάδοχων οικογενειών είναι να προσφέρουν υποκατάστατη οικογενειακή φροντίδα σε παιδιά που μετακινούνται από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Τα παιδιά αυτά έχουν ληφθεί υπό τη νομική φροντίδα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είτε λόγω εγκατάλειψης, παραμέλησης ή έκθεσης τους σε κινδύνους ή λόγω άλλων αιτίων που εμποδίζουν τους γονείς τους να εκτελέσουν τις γονικές τους υποχρεώσεις.

Τα κριτήρια για την έγκρισή αναδοχών οικογενειών είναι:

- Καλή φυσική, ψυχική και συναισθηματική υγεία, η
- Διαμονή σε χώρο που να διασφαλίζει ασφάλεια, επάρκεια και καλή ποιότητα διαβίωσης

- Τα κίνητρα των αιτητών να είναι αποθέματα αγάπης για ένα ξένο παιδί και τυχόν παιδιά τους να γνωρίζουν την προοπτική αυτή
- Ικανότητα των αιτητών να αντιμετωπίζουν ποικίλες καταστάσεις, συμπεριφορές και συναισθήματα των αναδοχών παιδιών. Να διαθέτουν υπομονή και ικανότητα να χειρίζονται παιδιά.
- Δυνατότητα προσφοράς θετικών εμπειριών ομαλής οικογενειακής ζωής.
- Ευελιξία και δυνατότητα υψηλού επιπέδου ανοχής και αποδοχής της φυσικής οικογένειας του παιδιού.

Οι οικογένειες που ενδιαφέρονται ν'αναλάβουν τη φροντίδα παιδιών ως ανάδοχες, αποτείνονται γραπτώς ή προφορικώς στο Επαρχιακό Γραφείο Ενημερίας της περιοχής όπου διαμένουν. Κοινωνικός Λειτουργός θα αρχίσει το συντομότερο δυνατό και οπωσδήποτε όχι αργότερα από ένα μήνα από την ημερομηνία λήψης της αίτησης, επαφές με την οικογένεια με σκοπό τη μελέτη της καταλληλότητας της να αναλάβει παιδί. Στις συγκεκριμένες ανάδοχες οικογένειες, καταβάλλονται τροφεία με βάση συγκεκριμένες κλίμακες, οι οποίες περιλαμβάνουν ένδυση, υπόδηση, διατροφή, ψυχαγωγία, διαμονή και φροντίδα. Οι ανάδοχοι γονείς και ο Επαρχιακός Λειτουργός Ενημερίας υπογράφουν συμβόλαιο τοποθέτησης. Πέρα από το βασικό πρόγραμμα υπάρχει και το Σχέδιο Δημερεύουσας Εξυπηρέτησης Παιδιών σε Ανάδοχες Οικογένειες

Οικογένειες που ενδιαφέρονται να αναλάβουν τη φροντίδα παιδιών σε διημερεύουσα βάση, πρέπει να αποταθούν γραπτώς ή προφορικώς στο Επαρχιακό Γραφείο Ενημερίας της περιοχής όπου διαμένουν. Ο Κοινωνικός Λειτουργός θα αρχίσει το συντομότερο δυνατόν επαφές με την οικογένεια με σκοπό τη μελέτη της καταλληλότητας της να αναλάβει παιδί. Στις συγκεκριμένες οικογένειες, καταβάλλονται τροφεία με βάση συγκεκριμένες κλίμακες, οι οποίες περιλαμβάνουν επίδομα φροντίδας και διατροφή (Ετήσια Έκθεσή Μάιος 2007).

▼ Παιδικές Στέγες

Με βάση τον περί Παιδών Νόμο Κεφ.352 σκοπός του προγράμματος αυτού είναι να παρέχεται στα παιδιά φροντίδα, προστασία, διατροφή, ψυχαγωγία και ευκαιρίες για εκπαίδευση και κοινωνικοποίηση. Στις Παιδικές Στέγες γίνονται δεκτά παιδιά ηλικίας 5-14 χρόνων, που οι γονείς τους κρίνονται ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους είτε προσωρινά είτε μόνιμα. Η παραμονή των παιδιών στις Παιδικές Στέγες είναι ανάλογη με τα προβλήματα και τις δυσκολίες της κάθε περίπτωσης. Λειτουργούν συνολικά τέσσερις Παιδικές Στέγες, ανά μία στις Επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου. Η εισδοχή των παιδιών γίνεται είτε εθελοντικά, με τη συγκατάθεση των γονιών/κηδεμόνων, είτε κατόπιν διατάγματος του δικαστηρίου (Ετήσια Έκθεσή Μάιος 2005)

▼ Εφηβικός Ξενώνας

Ο Εφηβικός Ξενώνας με βάση τον περί Παιδών Νόμο έχει ως σκοπό την φροντίδα, προστασία, ευκαιρίες μόρφωσης ή εργοδότησης, ψυχαγωγίας και κοινωνικοποίησης των εφήβων. Λειτουργεί στη Λευκωσία και σε αυτόν γίνονται δεκτοί έφηβοι ηλικίας 13-18 χρόνων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα συμπεριφοράς, κοινωνικής προσαρμογής και οι γονείς τους αδυνατούν να τους χειρισθούν και να τους βοηθήσουν. Η εισδοχή τους γίνεται είτε με τη συγκατάθεση των γονιών τους είτε με διάταγμα δικαστηρίου (Ετήσια Έκθεσή Μάιος 2005).

▼ Εξειδικευμένο Σπίτι για Εφήβους

Το εξειδικευμένο Σπίτι για Εφήβους με βάση τον περί Παιδών Νόμο έχει ως σκοπό την φροντίδα, προστασία, ευκαιρίες μόρφωσης ή εργοδότησης, ψυχαγωγία και κοινωνικοποίηση. Λειτουργεί για εφήβους με σοβαρή παραβατική συμπεριφορά με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ.φак 46.888, ημερομηνία 14.11.97 για αντιμετώπιση των αναγκών των εφήβων με σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς, προσωπικότητας και που οι γονείς τους αδυνατούν να τους βοηθήσουν. Γίνονται δεκτοί έφηβοι ηλικίας 13-18 χρόνων

είτε με τη συγκατάθεση των ιδίων και των γονιών τους είτε και με διάταγμα δικαστηρίου (Ετήσια Έκθεσή Μάιος 2005).

✓ Ξενώνας Νεανίδων

Ο ξενώνας Νεανίδων βάση τον περί παιδών Νόμο έχει ως σκοπό την φροντίδα, προστασία, ευκαιρίες μόρφωσης ή εργοδότησης, ψυχαγωγία και κοινωνικοποίηση Λειτουργεί στην Λευκωσία. Γίνονται δεκτά κορίτσια ηλικίας 13-18 χρόνων, τα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα συμπεριφοράς, κοινωνικής προσαρμογής και προσωπικότητας και οι γονείς τους αδυνατούν να τους βοηθήσουν.

Όπως και στους άλλους Ξενώνες έτσι και στο Ξενώνα Νεανίδων, γίνονται δέκτες έφηβες με τη συγκατάθεση των ιδίων και των γονιών τους είτε και με διάταγμα δικαστηρίου(Ετήσια Έκθεσή Μάιος 2005).

✓ Παγκύπριοι σύνδεσμοι για την οικογένεια και το παιδί.

Ø *Επιτροπή για την οικογένεια*

Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αριθ.47.094, εγκαθιδρύεται στις 17 Δεκεμβρίου 1997 Επιτροπή για την Οικογένεια ως διάδοχο σχήμα της Εθνικής Επιτροπής για το Διεθνές Έτος Οικογένειας.

Η Επιτροπή για την Οικογένεια έχει συμβουλευτικό ρόλο. Στα πλαίσια αυτού του ρόλου συνεργάζεται στενά με εθελοντικούς και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα της οικογένειας.

Η Επιτροπή ασχολείται με :

- Τη συνεργασία με τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και άλλους Οργανισμούς διεθνώς που ασχολούνται με θέματα οικογένειας

- Τη μελέτη, αξιοποίηση και προώθηση των εισηγήσεων και των πορισμάτων που προκύπτουν από τις δραστηριότητες του Διεθνούς Έτους Οικογένειας
- Τη γενικότερη παρακολούθηση της κατάστασης της Κυπριακής οικογένειας και τη μελέτη θεμάτων που προκύπτουν για την Κυπριακή οικογένεια
- Την υποβολή εισηγήσεων προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για μέτρα κοινωνικής και οικογενειακής πολιτικής και άλλα, που αφορούν την Κυπριακή οικογένεια

Ø Παγκόσμιος σύνδεσμος μονογονεϊκών οικογενειών και φίλων

Ο Παγκόσμιος Σύνδεσμος Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων ιδρύθηκε τον Μάιο του 1995, μετά από πρωτοβουλία ατόμων που είχαν εμπειρία να είναι μονογονιοί, για να διεκδικήσουν επίσημα και νόμιμα την επίλυση των πολλαπλών και πολύπλοκων προβλημάτων τους. Στην προσπάθεια τους αυτή ενισχύονται από την αγάπη φίλων και οργανωμένων συνόλων. Τα μέλη του Συνδέσμου προέρχονται από όλα τα κοινωνικοοικονομικά στρωματά της κοινωνίας μας. Ως μονογονιοί θεωρούνται άτομα που ο/η σύζυγος τους έχουν πεθάνει ή είναι αγνοούμενος, βρίσκεται στη φυλακή ή έχει απελαθεί, καθώς και άτομα που βρίσκονται σε διάσταση ή έχουν διαζευχθεί ή είναι άγαμοι γονείς και φέρουν την ευθύνη για τη φροντίδα των παιδιών τους. Ο Σύνδεσμος λειτουργεί ένα πλήρες πρόγραμμα πολύπλευρης υποστήριξης προς τα μέλη του. Παρέχει ψυχοκοινωνική στήριξη, ατομικά (συμβουλευτική), ομαδικά (δραματοθεραπεία), καθώς επίσης εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια και διαλέξεις πάνω σε θέματα ψυχολογικού, νομικού και κοινωνιολογικού περιεχομένου.

Παρέχονται Νομικές συμβουλές από Νομικό Συμβούλιο. Δύο φορές την εβδομάδα (Τρίτη και Τετάρτη απόγευμα) βρίσκεται στα γραφεία του Συνδέσμου παιδοψυχολόγος για τις ανάγκες των μελών του Συνδέσμου.

Ø Σύνδεσμος για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια.

Ο Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια ιδρύθηκε το 1990 με σκοπό να βοηθήσει τα κακοποιημένα άτομα και να γνωστοποιήσει την έκταση του προβλήματος της βίας με στόχο την καταπολέμηση της. Διοικείται από 9μελές Συμβούλιο, εργοδότη Λειτουργούς σε μόνιμη βάση, και για την εκπλήρωση των σκοπών και των στόχων του βοηθιέται από τα μέλη του, συνεργάτες και ειδικά εκπαιδευμένη ομάδα.

Ø Σύνδεσμος συμπαράστασης στο παιδί

Ιδρύθηκε τον Σεπτέμβρη του 2000, με στόχο την συμπαράσταση στο Παιδί, μέσω της στήριξης και ενδυνάμωσης της Οικογένειας για να αναλάβει με επιτυχία τον σοβαρό και δύσκολο ρόλο της στην κάλυψη των αυξημένων αναγκών του παιδιού στη σημερινή κοινωνία. Ο πιο πάνω στόχος θα επιτευχθεί μέσω της λειτουργίας, κατά σειρά προτεραιότητας, των πιο κάτω προγραμμάτων

- Συμπαράσταση οικογενειών που έχουν υιοθετήσει ένα παιδί ή και περισσότερα.
- Συμπαράσταση σε παιδιά χωρισμένων γονιών.
- Συμπαράσταση σε ανήλικους παραβάτες.
- Συμπαράσταση και εντατική παρακολούθηση σε πολύπλοκες περιπτώσεις παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- Ευαισθητοποίηση του κοινού και συμπαράσταση στην οικογένεια, για πρόληψη και αποτροπή της άσκησης κάθε μορφής βίας και κακομεταχείρισης των παιδιών.
- Ανοικτή τηλεφωνική παιδική γραμμή, με στόχο την επισήμανση, καταγραφή και κωδικοποίηση των προβλημάτων που θα αναφέρουν τα

παιδιά και την παραπομπή τους σε αρμόδιους επαγγελματίες ή Υπηρεσίες, αν το επιθυμούν.

✓ Βία στην οικογένεια

Όταν αναφερόμαστε στην Οικογενειακή Βία, με βάση το άρθρο 3, του Νόμου 119(1)2000 ο οποίος προνοεί για την πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια και για την Προστασία των Θυμάτων, εννοούμε:

Οποιαδήποτε παράνομη πράξη, παράλειψη ή συμπεριφορά με την οποία προκαλείται άμεσα σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας από άλλο μέλος της οικογένειας και περιλαμβάνει και τη βία που ασκείται με σκοπό την επίτευξη σεξουαλικής επαφής χωρίς τη συγκατάθεση του θύματος, καθώς επίσης και τον περιορισμό της ελευθερίας του. (Ετήσια Έκθεσή *Μάιος 2007*).

Συνέπειες

- Η βία μεταξύ μελών της ίδιας οικογένειας έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα άμεσα θύματα της και ιδιαίτερα στη ψυχική υγεία των παιδιών που ζουν σε βίαιο οικογενειακό περιβάλλον.
- Η βία στην οικογένεια καλλιεργεί τη βία και άλλες προβληματικές συμπεριφορές στην κοινωνία.
- Η ανοχή και αποσιώπηση της ενδοοικογενειακής βίας ισοδυναμεί με ανοχή και αποσιώπηση ενός εγκλήματος.
- Η βία στην οικογένεια είναι ένα σοβαρό έγκλημα και δεν πρέπει να γίνεται ανεκτή.

Με την εφαρμογή της νομοθεσίας, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων διορίζει Οικογενειακούς Συμβούλους, οι αρμοδιότητες των οποίων είναι:

- Να επιλαμβάνονται και να χειρίζονται άμεσα τις αναφορές βίας

- Δέχεται παράπονα σχετικά με πιθανή άσκηση βίας και να διεξάγει τις αναγκαίες έρευνες
- Συμβουλεύει, καθοδηγεί και μεσολαβεί για τη μείωση των προβλημάτων της οικογένειας
- Προβαίνει σε διευθετήσεις για την άμεση ιατρική ή άλλη εξέταση του παραπονούμενου
- Διεξάγει κατόπιν οδηγιών Δικαστηρίου έρευνα σχετικά με την οικονομική κατάσταση της οικογένειας γενικά και του δράστη ειδικά στην περίπτωση που ενδέχεται να εκδοθεί διάταγμα αποκλεισμού
- Διεξάγει έρευνες και προβαίνει σε διευθετήσεις σχετικά με τη διαμονή του κατηγορούμενου ή της οικογένειας του σε περίπτωση έκδοσης διατάγματος αποκλεισμού.
- Ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα που ο Υπουργός του αναθέτει

(Ετήσια Έκθεσή Μάιος 2004).

1.3.2 Προγράμματα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας

Η δημογραφική κατάσταση στην Κύπρο σήμερα, όπως και στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, χαρακτηρίζεται από χαμηλό ποσοστό, γεννητικότητας και αύξησης της προσδόκιμης διάρκειας ζωής, με αποτέλεσμα την αύξηση των ηλικιωμένων ατόμων στο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Η αλλαγή αυτή είναι αποτέλεσμα της κοινωνικό-οικονομικής ανάπτυξης, της βελτίωσης του επιπέδου διαβίωσης και των βελτιωμένων υπηρεσιών υγείας. Το φαινόμενο της πληθυσμιακής γήρανσης επιβάλλει την παροχή διαφόρων υπηρεσιών που να ανταποκρίνονται σφαιρικά στις ανάγκες και τα προβλήματα των ηλικιωμένων ατόμων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες τους και με σκοπό πάντοτε η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Η Κυβέρνηση μέσω του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ομάδα αυτή του πληθυσμού και έχει εφαρμόσει σημαντικά προγράμματα μέσω των οποίων καλύπτονται βασικές και ειδικές ανάγκες των ατόμων της τρίτης Ηλικίας. Βάση των προγραμμάτων αυτών παρέχονται υπηρεσίες σε ηλικιωμένα και ανάπηρα άτομα στο σπίτι τους, σε ιδιωτικές στέγες, ή σε κρατικά ιδρύματα, δηλαδή σε κρατικές στέγες για άτομα τρίτης ηλικίας και αναπήρους που ιδρύει και λειτουργεί το τμήμα Κοινωνικής Ευημερίας. Δίδεται παροχή κατ' οίκον φροντίδας και περίθαλψης ηλικιωμένων και ανάπηρων, που δεν μπορούν να φροντίζουν τον εαυτό τους, χωρίς να μετακινούνται τα άτομα από το γνώριμο τους περιβάλλον, καταβάλλοντας επίδομα φροντίδας σε πρόσωπο του περιβάλλοντος ώστε να φροντίζει τον ηλικιωμένο ή ανάπηρο στο σπίτι.(B. Καλαιτζή,2004.)

Τα προγράμματα είναι τα εξής:

- ✓ Δημόσιο βοήθημα
- ✓ Σχέδιο Ενίσχυσης Οικογενειών για την Φροντίδα Ηλικιωμένων Μελών τους
- ✓ Σχέδιο Επιχορήγησης Διακοπών για άτομα τρίτης ηλικίας που είναι λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος, με βάση το άρθρο 24 του Νόμου περί Δημοσίων Βοηθημάτων
- ✓ Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης ατόμων τρίτης ηλικίας
- ✓ Υπηρεσίες κατ οίκον φροντίδας
- ✓ Στέγες ηλικιωμένων
- ✓ Δημόσιο Βοήθημα

Με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο, Δημόσιο Βοήθημα ορίζεται ως η βοήθεια σε χρήμα ή/και υπηρεσίες που δικαιούται κάθε νόμιμος κάτοικος Κύπρου, του οποίου το εισόδημα δεν αρκεί για να καλύψει τις βασικές ανάγκες (Ετήσια Έκθεση Απρίλιος 2005).

Το Δημόσιο Βοήθημα μπορεί να περιλαμβάνει:

- Μηνιαίο επίδομα για βασικές ανάγκες.
- Επιδόματα για ειδικές ανάγκες:
 - Ø Επίδομα ενοικίου
 - Ø Επίδομα διαίτας
 - Ø Επίδομα ή χορήγηση για τόκο ενυπόθηκου δανείου για ιδιοκατοίκηση
 - Ø Χορήγηση για θέρμανση
 - Ø Επίδομα προσωπικής άνεσης
 - Ø Χορήγηση για κάλυψη δημοτικών και άλλων φόρων
 - Ø Έκτακτα χορηγήματα σε ειδικές προσωπικές έκτακτες περιστάσεις
 - Ø Οικονομική βοήθεια για την αγορά υπηρεσιών φροντίδας

✓ Σχέδιο Ενίσχυσης Οικογενειών για την Φροντίδα ατόμων τρίτης ηλικίας

Με βάση των περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο το σχέδιο έχει ως στόχο τη στήριξη ατόμων και οικογενειών, ώστε να προσφέρουν φροντίδα σε ηλικιωμένα άτομα. Το Σχέδιο αυτό ενθαρρύνει την παροχή φροντίδας σε οικογενειακό περιβάλλον για αποφυγή εισδοχών σε Στέγες εφόσον η ιδρυματική φροντίδα δεν είναι η καταλληλότερη για όλες τις περιπτώσεις λύση. Αυτοί που δικαιούνται να παίρνουν μέρος σε αυτό το σχέδιο είναι άτομα 63 ετών που είναι λήπτες δημόσιου βοηθήματος ,άτομα 63 ετών και άνω που λόγω εισοδημάτων κρίνονται ως οριακές περιπτώσεις και που θα καθίστατο λήπτες δημοσίου βοηθήματος αν στις ανάγκες τους, όπως αυτές καθορίζονται από τους περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμους το 1991 μέχρι το 2003 προστεθεί ενοίκιο κατοικίας ή επίδομα φροντίδας, όπως προνοείτε από την ίδια την νομοθεσία.

Το σχέδιο περιλαμβάνει επιχορήγηση μέχρι το ποσό των 10000 ευρώ, και μπορεί να επαναληφθεί μέχρι να καλυφθεί το ανώτατο ποσό των 10000 ευρώ. Ωστόσο, προτεραιότητα δίνεται σε περιπτώσεις που δεν έχουν βοηθηθεί στο παρελθόν. Το ποσό που παρέχετε μέσω του Σχεδίου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ένα ή περισσότερους από τους πιο κάτω σκοπούς :

- επέκταση ή προσθήκη δωματίου με τις ανάλογες διευκολύνσεις, π. χ μπάνιο, αποχωρητήριο, νιπτήρας, κ.λπ.
- τροποποιήσεις που πρέπει να γίνουν στο σπίτι για διευκόλυνση του φροντιζόμενου ή και του φροντιστή, π.χ ράμπα, μεγάλωμα πόρτας για διακίνηση τροχοκαθίσματος, αλλαγή μπάνιου με ντουζιέρα και άλλα.
- αγορά εξοπλισμού απαραίτητου για την φροντίδα του ηλικιωμένου, όπως π. χ ανακλινόμενο κρεβάτι, κρεβάτι νερού ή αέρα και άλλο απαραίτητο εξοπλισμό.
- κάλυψη χρέους που έγινε τον τελευταίο χρόνο για ένα ή περισσότερους από τους πιο πάνω σκοπούς , έναντι αποδείξεων και μετά από προσωπική διαπίστωση Κοινωνικού Λειτουργού.

(Ετήσια Έκθεση 2005).

✓ Σχέδιο Επιχορήγησης Διακοπών για Ηλικιωμένα και Ανάπηρα Άτομα Λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος, με βάση το άρθρο 24 του Νόμου περί Δημοσίων Βοηθημάτων.

Με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο σκοπός του Σχεδίου είναι η επιχορήγηση της διαμονής και διατροφής ηλικιωμένων ατόμων (63+) και λήπτες δημοσίου βοηθήματος σε ξενοδοχεία ή άλλους χώρους, εντός και εκτός της Κύπρου, για διακοπές. Η επιχορήγηση διακοπών παρέχετε σε άτομα ηλικιωμένα 63 +) που είναι λήπτες δημοσίου βοηθήματος. Άτομα που συμμετέχουν στο Σχέδιο τον ένα χρόνο, δεν δικαιούνται επιχορήγηση κατά τον επόμενο. Ο αιτητής δεν πρέπει να έχει βοηθηθεί από άλλο κυβερνητικό

σχέδιο ή χορηγία με πλήρη κάλυψη των δαπανών του για τον ίδιο. Το ποσό επιχορήγησης καθορίζεται αναλόγως της περιόδου διακοπών που θα επιλέξει ο επιδοτούμενος. Ως ανώτατο ποσό επιχορήγησης καθορίζονται τα 250 ευρώ για περίοδο διακοπών μέχρι 6 ημέρες, συνεχόμενες ή μη. Ο κάθε δικαιούχος έχει προσωπική ευθύνη για την οργάνωση των διακοπών του. Έχει την ευθύνη διευθέτησης της προσωπικής του φροντίδας. Δεν θα διενεργείται έλεγχος στο θέμα αυτό, ούτε και θα έχει οποιαδήποτε ευθύνη ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ή εκπρόσωποί του. Σε περίπτωση ηλικιωμένων που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν δύναται να επιδοτηθεί και ο φροντιστής/συνοδός με ποσό που δεν υπερβαίνει εκείνο που εγκρίνεται για το δικαιούχο για το ίδιο χρονικό διάστημα που επιδοτείται ο δικαιούχος. Ο έλεγχος αξιοποίησης του προσφερόμενου πόσου για διακοπές, γίνεται από τα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας με την υποβολή σχετικών αποδείξεων(Ετήσια Έκθεση 2003).

▼ Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ατόμων τρίτης ηλικίας

Το Σχέδιο αυτό έχει στόχο να δώσει κίνητρα σε άτομα τρίτης ηλικίας για επαναδραστηριοποίηση και συμμετοχή τους στην κοινωνία. Με τον τρόπο αυτό, περιορίζεται η αδράνεια, η ανία, η μελαγχολία και το άγχος και γενικά βελτιώνεται η ψυχολογική τους κατάσταση. Παράλληλα, το Σχέδιο αυτό συμβάλλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και γενικά της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων. Δικαιούνται άτομα 63 χρόνων και άνω των οποίων το εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 430 ευρώ μηνιαίως για ένα άτομο και 600 ευρώ για το ζεύγος. Το Σχέδιο παρέχει επιχορήγηση μέχρι του ποσού των 1400 ευρώ το οποίο δυνατό να δίνεται σταδιακά. Σε περίπτωση συνεταιρισμού συζύγων στο ίδιο Σχέδιο το ποσό αυξάνεται κατά 50%. Μετά την πάροδο των 5 χρόνων, είναι δυνατόν να επιχορηγηθεί το ίδιο άτομο για δεύτερη φορά, αν κριθεί τούτο σκόπιμο από τις περιστάσεις(Ετήσια Έκθεση 2003).

▼ Υπηρεσία Κατ'Οίκον Φροντίδας

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λειτουργούν ειδική Υπηρεσία για να παρέχει εξυπηρέτηση στο σπίτι των ηλικιωμένων

Στόχοι της Υπηρεσίας

- Η δημιουργία προϋποθέσεων για αξιοπρεπή διαβίωση και ανάπτυξη των δυνατοτήτων των ηλικιωμένων ατόμων
- Η στήριξη των ατόμων αυτών για να μείνουν όσο το δυνατό πιο πολύ χρόνο στο δικό τους περιβάλλον
- Η υποστήριξη της οικογένειας ώστε να κρατήσει κοντά της τα ηλικιωμένα μέλη της
- Η εκπαίδευση των μελών της οικογένειας ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται σε βασικές οικιακές και οικογενειακές ευθύνες.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εργοδοτούν Φροντιστές / Φροντίστριες που είναι ειδικά καταρτισμένοι και τοποθετημένοι στα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας. Οι Φροντιστές / Φροντίστριες επισκέπτονται τα σπίτια των ατόμων που δικαιούνται φροντίδα και τους προσφέρουν υπηρεσίες ανάλογα με τις ανάγκες τους. Ως υπαλλακτική επιλογή, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ενισχύουν οικονομικά τα άτομα τα οποία δικαιούνται φροντίδα μέσω του ταμείου δημόσιων βοηθημάτων, για να εργοδοτούν οι ίδιοι ιδιωτικές φροντίστριες της δικής τους επιλογής. Η Υπηρεσία Κατ'Οίκον Φροντίδας προσφέρει ατομική καθαριότητα, καθαριότητα σπιτιού, πλύσιμο ρούχων, συνοδεία στο νοσοκομείο, διάβασμα, εξωτερικές εργασίες, εκπαίδευση των μελών της οικογένειας σε βασικές οικιακές και οικογενειακές εργασίες.

Δικαιούχοι αυτού του προγράμματος είναι κυρίως άτομα που δικαιούνται δημόσιο βοήθημα και άτομα που δεν μπορούν να καλύψουν την ειδική αυτή ανάγκη από τα εισοδήματά τους.

Μπορούν να ζητήσουν έντυπο αίτησης δημόσιου βοηθήματος από το Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας της Επαρχίας τους και να το υποβάλλουν συμπληρωμένο στο ίδιο το Γραφείο. Αφού μελετηθεί η αίτηση από Κοινωνικό Λειτουργό του Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας θα αποφασιστεί αν δικαιούται

να παρασχεθεί φροντίδα και πόσο συχνά στο άτομο που έκανε την αίτηση (Ετήσια Έκθεση 2003).

▼ Στέγες Ηλικιωμένων

Με βάση τον περί Στεγών δια τα άτομα της τρίτης ηλικίας Νόμο του 1991 (Ν.222/91) ο στόχος τους είναι η παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών και του κατάλληλου περιβάλλοντος που θα εξασφαλίσουν σε κάθε ένοικο όχι μόνο την κατάλληλη διατροφή, στέγαση, περίθαλψη και ψυχαγωγία, αλλά και την αξιοπρέπεια και ανεξαρτησία του έτσι που η μετακίνηση και διαμονή του σε Στέγη, να αντικαταστήσει όσο είναι δυνατόν τη στέρηση του γνώριμου περιβάλλοντος και την αναπόφευκτη απώλεια, μέχρι ορισμένου βαθμού της ιδιωτικής ζωής, της ανεξαρτησίας και της αυτοδιάθεσης.

Οι υπηρεσίες/ωφελήματα που προσφέρονται στους ενοίκους των Στεγών είναι διατροφή, φροντίδα και περιποίηση, προγράμματα ψυχαγωγίας, δημιουργικής απασχόλησης, καλές κλιματιστικές συνθήκες, ιατρική περίθαλψη, προσωπική ελευθερία, ποσό για προσωπικά μικροέξοδα για τους δικαιούχους δημοσίου βοηθήματος, αγάπη, κατανόηση και σεβασμό.

Στις Στέγες γίνονται δεκτοί άτομα που επιθυμούν να εισαχθούν σε αυτές, άτομα για τα οποία έχουν εξαντληθεί άλλες λύσεις για την παραμονή τους στο σπίτι τους (π. χ κατ'οίκον φροντίδα από κρατικές ή ιδιωτικές φροντίστριες, διημερεύουσα φροντίδα)

Το άτομο που ενδιαφέρεται να εισαχθεί σε Στέγη Ηλικιωμένων, πρέπει να επικοινωνήσει με το Γραφείο Ευημερίας της Επαρχίας του για περισσότερες πληροφορίες και για να πάρει έντυπο αίτησης. Αφού υποβληθεί η αίτηση, η Κοινωνικός Λειτουργός επισκέπτεται το ενδιαφερόμενο άτομο για να συζητήσει μαζί του τις ανάγκες του ώστε να ολοκληρωθεί η μελέτη της αίτησής του. Ακολουθεί η εξέταση της αίτησης, και ο αιτητής ενημερώνεται για το αποτέλεσμα. Μόλις υπερπηδηθούν τα προβλήματα για τα οποία έγινε η

εισδοχή στη Στέγη, το άτομο αυτό δικαιούται να ζητήσει επιστροφή στο σπίτι του ή σε κάποιο κοντινό συγγενή του. (Ετήσια Έκθεση 2004).

Υποκεφάλαιο 4:

1.4.Πρόγραμματα κοινωνικής φροντίδας στον εθελοντικό τομέα

<<Ο εθελοντισμός είναι μια πράξη μέσα από την οποία οι άνθρωποι αποκτούν νέες δεξιότητες και βοηθούνται να είναι ενεργοί πολίτες στην κοινότητα τους. Ο εθελοντισμός δεν έχει όρια, είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που μπορεί να πάρει διάφορες μορφές και διαστάσεις με βάση τις αξίες, αρχές και την κοινωνικό-οικονομική πραγματικότητα της κοινωνίας.

Οι εθελοντές προέρχονται από οποιοδήποτε κοινωνικό-οικονομικό στρώμα της κοινωνίας. Εθελοντής είναι ο πολίτης εκείνος που προσφέρει ανιδιοτελώς τον ελεύθερο του χρόνο ή την γνώση του για χρήσιμες δράσεις προς όφελος άλλων, χωρίς να περιμένει αντάλλαγμα. Με αυτή την έννοια ο εθελοντισμός ταυτίζεται με την φιλανθρωπία, όπως χρησιμοποιήθηκε κατά την κλασσική εποχή κυρίως για να αποδώσει μια καινούρια αρετή, την αγάπη για τον Συνάνθρωπο. Η διαφορά ανάμεσα στον εκπαιδευόμενο εθελοντή και στην παλιά έννοια της φιλανθρωπίας είναι ότι ο εθελοντής αντιμετωπίζει τα άτομα στα οποία προσφέρει εθελοντική εργασία, όχι με οίκτο αλλά σαν άτομα ισότιμα τα οποία παίρνουν δυσκολίες και στα οποία μπορεί να προσφέρει. Οι εθελοντές προσεγγίζονται και θεωρούνται περισσότερο συνεργάτες παρά φιλάνθρωποι. Εντάσσονται στην λειτουργία των υπηρεσιών και των προγραμμάτων κάποιου οργανισμού, αναλαμβάνουν εξειδικευμένους ρόλους, συναλλάσσονται με άλλους επαγγελματίες και άτομα.

Η προσφορά εθελοντικής υπηρεσίας έχει πολλές μορφές δράσεις: συνοδεία, βοήθεια στο σπίτι, εμψύχωση, πρόληψη, δωρεά αίματος, μεταφορά ασθενών, επανένταξη, τηλεφωνική ακρόαση, εξειδικευμένες και επαγγελματικές παροχές, υγειονομικές φροντίδες, νομική βοήθεια κ.τ.λ. Υπάρχει επίσης, ο διεθνής εθελοντισμός ως προσφορά αλληλεγγύης και γνώσης στις χώρες του τρίτου κόσμου ή ανθρωπιστικών υπηρεσιών στις ζώνες πολεμικών συγκρούσεων. Τέλος υπάρχει ο πολιτιστικός εθελοντισμός, η οργάνωση από νεανικές ιδίως εθελοντικές οργανώσεις πολιτιστικών θεατρικών, μουσικών και

κοινωνικών δραστηριοτήτων που εκφράζουν την δημιουργικότητα πέρα από τη λογική της αγοράς και του κέρδους>>

(<http://www2.cytanet.com.cy/cgi-bin/banner.cgi>)

1.4.1 Παγκύπριου Εθελοντικού Συμβουλίου Εθελοντισμού

Η συλλογική προσπάθεια του εθελοντισμού στην Κύπρο διακλαδώνεται σε όλους τους κοινωνικούς τομείς αγγίζοντας τα ευαίσθητα σημεία των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Ο εθελοντικός τομέας, με τα προγράμματα και τις υπηρεσίες του είναι πλέον ο βασικός εταίρος του κράτους στη επίτευξη των κοινωνικών στόχων και στην υλοποίηση κοινωνικής πολιτικής.

Στην Κύπρο χιλιάδες εθελοντές οργανωμένοι σε εκατοντάδες εθελοντικές οργανώσεις, συνδέσμους, επιτροπές και Συμβούλια Κοινοτικής Ευημερίας εργάζονται και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε ομάδες ατόμων και ομάδων που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό και έχουν ανάγκη από την αλληλεγγύη και την συμπαράσταση του κοινωνικού συνόλου. Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο ο εθελοντικός τομέας δραστηριοποιήθηκε με ευελιξία και μεθοδικότητα σε σχεδόν όλους τους τομείς πολιτικής τους κράτους. Μέσα από εκατοντάδες δράσεις, προγράμματα και υπηρεσίες οι εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ συνέβαλαν στην επίτευξη αρκετών στόχων του κράτους και εξυπηρέτησαν τις ανάγκες σχεδόν όλων των κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού καθώς και ζητήματα που κλήθηκε να αντιμετωπίσει το κράτος. Η οργανωμένη δομή του εθελοντικού τομέα (οι εθελοντές/αξιωματούχοι των διοικητικών συμβουλίων, οι λειτουργοί και οι εθελοντές των εθελοντικών οργανώσεων/ΜΚΟ, συνδέσμων, Επιτροπών και Συμβουλίων Κοινοτικού

Εθελοντισμού) συνέχισε, παρά τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους, απρόσκοπτα το έργο της, συμβάλλοντας στην υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής και στην επίτευξη των κοινωνικό- οικονομικών στόχων του κράτους. Το έργο του εθελοντικού τομέα υποστηρίχθηκε κυρίως από το Σχέδιο

Κρατικών Χορηγιών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, από επιχορηγήσεις άλλων Υπουργείων και κρατικών υπηρεσιών και σε πιο περιορισμένο βαθμό από ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά προγράμματα και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σημαντικό ρολό στη προώθηση του Εθελοντισμού στην Κύπρο διαδραματίζει το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού με τις οργανώσεις μέλη του. Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντών κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές και τα μέτρα του κράτους, ιδιαίτερα στον τομέα της οικονομικής στήριξης, προσφέρουν το απαραίτητο υπόβαθρο για την υποστήριξη και βιώσιμη ανάπτυξη της δραστηριότητας του τομέα και υποστήριξε με διάφορους τρόπους και μέσα τις οργανώσεις μέλη του.

Το Συμβούλιο συστάθηκε το 1973, όταν διαπιστώθηκε η ανάγκη για συντονισμό των εθελοντικών οργανώσεων στη χάραξη πολιτικής στον τομέα της εθελοντικής κοινωνικής πρόνοιας και για υπεύθυνη συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας στη διαμόρφωση και εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής του κράτους. Κατά την αρχική του σύσταση ήταν οργάνωση εγγεγραμμένη στο Μητρώο Σωματείων και Ιδρυμάτων δυνάμει του σχετικού Νόμου, με την επωνυμία Παγκύπριο Συμβούλιο Ευημερίας. Το 1989 το Συμβούλιο απέκτησε, με τον Περί Παγκύπριου Συμβουλίου Ευημερίας Νόμο 152/89, νομοθετική κάλυψη για να μπορεί να διαδραματίσει πιο αποτελεσματικά το ρόλο του στον συντονισμό και στην εκπροσώπηση του εθελοντικού τομέα, στην υποβοήθηση της ανάπτυξης του εθελοντισμού και των εθελοντικών προγραμμάτων καθώς και στην ενίσχυση της συμβολής του στη χάραξη πολιτικής για τον εθελοντισμό και σε θέματα κοινωνικής πολιτικής. Με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντών και της προσφοράς του στον εθελοντικό/μη κυβερνητικό/μη κερδοσκοπικό τομέα, προωθήθηκαν νέες θεσμικές ρυθμίσεις για τη λειτουργία του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντών με την ψήφιση νέου νόμου το 2006. Με

την εφαρμογή του νέου νομοθετικού πλαισίου (Ο Περί Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Νόμος 61(I)/2006), το Συμβούλιο μετονομάστηκε σε Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο

Εθελοντισμού και απέκτησε νέο πλαίσιο λειτουργίας, νέες αρμοδιότητες και ευθύνες.

(Ενημερωτικό Δελτίο Π.Σ.Σ.Ε,1994)

1.4.2 Πολιτική και αρμοδιότητες Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού(Π.Σ.Σ.Ε)

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού ασχολείται με την επισήμανση, μελέτη, ανάλυση και προβολή κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών. Έχει ως πολιτική τα πιο κάτω:

- ενεργός συμβολή στον προγραμματισμό, στη χάραξη και στη διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής της Δημοκρατίας
- ανάπτυξη του εθελοντισμού, ως ιδέας και πράξης, στη βάση των σύγχρονων διεθνών δεδομένων
- μελέτη, αξιοποίηση, υποβοήθηση και προβολή της προσφοράς των εθελοντικών οργανώσεων στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας
- συντονισμός των δραστηριοτήτων και σχεδιασμών των μελών του, τόσο μεταξύ τους όσο και με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες
- υποβοήθηση και ενίσχυση της λειτουργίας και δράσης των μελών του και παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής καθοδήγησης στις οργανώσεις μέλη του για την προώθηση κοινωφελών προγραμμάτων και έργων
- χάραξη πολιτικής και στρατηγικής για επίτευξη των στόχων του στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας

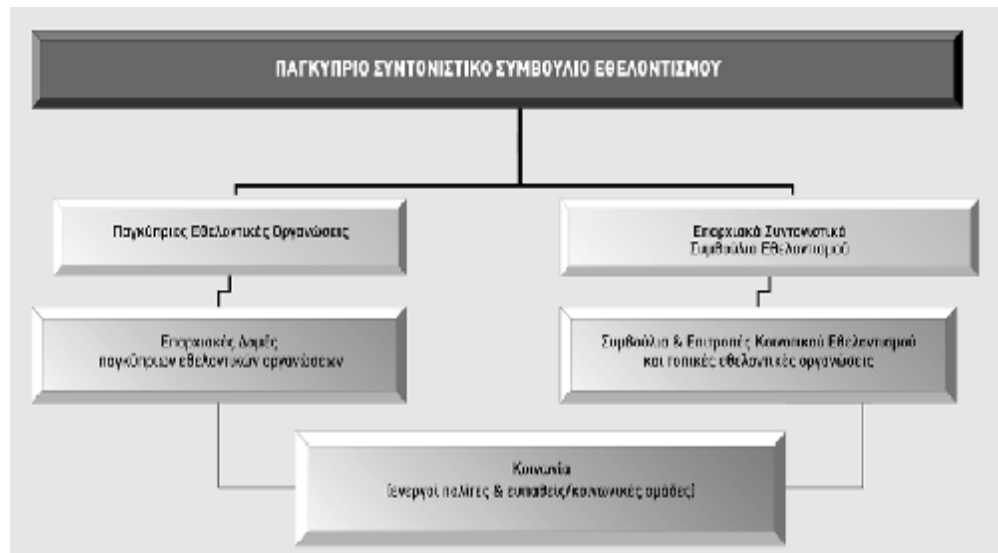
- παροχή εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή συμβολή στην παροχή εκπαίδευσης και επιμόρφωσης στις οργανώσεις μέλη του.
- ίδρυση, διατήρηση, εκπαίδευση, διοίκηση και αξιοποίηση σώματος ή σωμάτων εθελοντών
- γενικά, η προαγωγή της προσφοράς στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας στη Δημοκρατία

Οι αρμοδιότητες του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντων είναι οι εξής:

1. τηρεί και διαχειρίζεται το Μητρώο των Εθελοντικών Οργανώσεων
2. χαράσσει την πολιτική δράση του στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας, σε συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες της Δημοκρατίας και άλλους φορείς
3. καθιδρύει, επιβλέπει, συντονίζει και ελέγχει, διοικητικά και οικονομικά, τα Επαρχιακά Συντονιστικά Συμβούλια Εθελοντισμού, τα Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού και τις Επιτροπές Κοινοτικού Εθελοντισμού
4. συντονίζει τη δραστηριότητα των οργανώσεων-μελών του με στόχο την εύρυθμη και παραγωγική εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσεται
5. παρέχει τεχνική και συμβουλευτική βοήθεια και επιμόρφωση προς τις οργανώσεις μέλη του για υλοποίηση των προγραμμάτων τους στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας
6. υποβάλλει εκθέσεις, απόψεις, εισηγήσεις, υπομνήματα και σχέδια δράσης προς τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες της Δημοκρατίας, αναφορικά με τη χάραξη, διαμόρφωση, διαχείριση και εφαρμογή της

πολιτικής της Δημοκρατίας στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας

7. συμβουλεύει αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες της Δημοκρατίας, αναφορικά με την κατανομή οικονομικής βοήθειας

Πηγή: Έκθεση Πεπραγμένων Π.Σ.Σ.Ε,2008

1.4.3 Οργανώσεις Μέλη του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και συμβολή τους στην ανάπτυξη του εθελοντισμού

Οι οργανώσεις μέλη του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο φάσμα ενδιαφερόντων της κοινωνίας των πολιτών και δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής. Η οργανωμένη δομή του εθελοντικού τομέα, προωθεί τη δημοκρατική εκπροσώπηση και συμμετοχή εκπροσώπων των παγκύπριων

και των τοπικών εθελοντικών οργανώσεων στα όργανα λήψης αποφάσεων του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβούλιου Εθελοντών. Με τη συμμετοχή και τη συνεργασία των οργανώσεων των μελών χαράσσετε η πολιτική για τον εθελοντικό τομέα με το να:

- Ενεργοποιηθούν τα κέντρα λήψης αποφάσεων για θέματα που αφορούν τον εθελοντικό τομέα
- Δίνετε φωνή στις εθελοντικές οργανώσεις
- Εντοπίζοντας τις ανάγκες των εθελοντών και των οργανώσεων και προωθούμε λύσεις για την αντιμετώπιση τους
- Υποστηρίζοντας τη δυναμικότητα και τη δημιουργικότητα που πηγάζουν από τα άτομα, τις κοινότητες και τις εθελοντικές οργανώσεις για μεγιστοποίηση της συμβολής τους στην επίτευξη των κοινωνικών στόχων του κράτους
- Προωθώντας , από κοινού με τις οργανώσεις μέλη, τις αρχές της ισότητας, της κοινωνικής συνοχής και δικαιοσύνης, της μη-διάκρισης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Αναδεικνύοντας την αυξανόμενη αξία της συμβολής του εθελοντικού τομέα στην κοινότητα και στην ευρύτερη κοινωνία

Αρχές και αξίες που διέπουν στη συνεργασία των εθελοντών

- Διασφαλίζοντας το δικαίωμα της ίσης συμμετοχής
- Προωθώντας την ενδυνάμωση της συνεργασίας και των σχέσεων με τις οργανώσεις, μέσα από δημοκρατικές και διάφανες διαδικασίες εκπροσώπησης και συνεργασίας
- Προωθώντας τις καλές πρακτικές στον τομέα της συνεργασίας και της διαβούλευσης

- διασφαλίζοντας ότι κάθε απόφαση ή ενέργεια σέβεται την πολυμορφία, αυτονομία και ανεξαρτησία της κάθε εθελοντικής οργάνωσης
- υποστηρίζοντας το έργο όλων των οργανωμένων δικτύων εθελοντικής προσφοράς για να δοθεί προστιθέμενη αξία στο έργο του εθελοντικού τομέα

Οργανώσεις Μέλη

Επαρχιακά Συντονιστικά Συμβούλια Εθελοντισμού σε όλες της επαρχίες της Κύπρου(Λεμεσό, Λευκωσία, Λάρνακα, Πάφο, Αμμόχωστο, Κερύνεια)

- Τα Επαρχιακά Συντονιστικά Συμβούλια Εθελοντισμού, ως συντονιστικά σώματα των επαρχιών τους, έχουν μέλη τα επαρχιακά τμήματα παγκύπριων εθελοντικών οργανώσεων, Συμβούλια και Επιτροπές Κοινοτικού Εθελοντισμού και άλλες τοπικές εθελοντικές οργανώσεις
- Το Σώμα Εθελοντών: δημιουργήθηκε το 1991 από το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντών και σήμερα λειτουργεί από τα Επαρχιακά συντονιστικά συμβούλια εθελοντισμου στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου. Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμου ασκεί συντονιστικό ρόλο και χαράσσει την πολιτική που ακολουθεί το Σώμα. Το Σώμα εθελοντών εγγράφει εθελοντές, εντοπίζει ανάγκες για εθελοντική προσφορά, τοποθετεί εθελοντές, εκπαιδεύει και καθοδηγεί τους Εθελοντές καθώς αναγνωρίζει και πιστοποιεί την εθελοντική προσφορά. Παρακάτω παρατίθεται η συλλογική δράση του Σώματος Εθελοντών στην Κύπρο σε κάθε επαρχία τα τελευταία 2 χρονιά.

Παγκύπριες Εθελοντικές Οργανώσεις

Οι 47 Παγκύπριες Συντονιστικές Οργανώσεις δραστηριοποιούνται σε σχεδόν όλους τους τομείς συμβάλλοντας στην Κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή. Οι σημαντικότερες από αυτές στους κλάδους Οικογένεια-παιδί και άτομα της Τρίτης ηλικίας είναι:

i. Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού(ΚΣΟΠ)

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού είναι εθελοντικός, μη Κυβερνητικός και κερδοσκοπικός οργανισμός και ιδρύθηκε το 1971. Ο Σύνδεσμος είναι μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού(ΔΟΟΠ) από το 1972. Πρωταρχικός στόχος του Συνδέσμου είναι η διασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων και ειδικότερα της νεολαίας σε θέματα που αφορούν την σεξουαλική και αναπαραγωγική Υγεία. Ο Σύνδεσμος ενεργοποιείται σαν μέλος σε Κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς, δίκτυα και επιτροπές σε τοπικό αλλά και διεθνές επίπεδο όπως: Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Γενικό Συμβουλευτικό Σώμα Του Οργανισμού Νεολαίας, Συμβουλευτική επιτροπή για την βία στην Οικογένεια, Επιτροπή Προώθησης Σεξουαλικής Αγωγής στην Εκπαίδευση.

Η επίτευξη των σκοπών του Συνδέσμου και η Συνέχισή της προσφοράς του στηρίζεται πρώτιστα στην ύπαρξη μιας ομάδας αφοσιωμένων εθελοντών, οι οποίοι προσφέρουν απλόχερα από τον Χρόνο τους και τις ιδέες τους για την πραγματοποίηση του οράματος του Συνδέσμου. Μια ομάδα εκλεγμένων εθελοντών απαρτίζουν το Διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου, το οποίο σε συνεργασία με το μόνιμο προσωπικό, είναι αρμόδιοι για την χάραξη κοινωνικής πολιτικής μέσω των προγραμμάτων που εφαρμόζουν.(Υπηρεσίες Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντών προς τις οργανώσεις-μέλη του)

Προγράμματα/υπηρεσίες του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματίσμου

- Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες μέσω εκπαιδευτικών και βιοματικών εργαστηρίων, διαλέξεων και σεμιναρίων σε σχολεία μέσης, ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, ιατρικές σχολές, οργανισμούς, κέντρα νέων, ιδιωτικές και δημοσιές υπηρεσίες σε μέλη γυναικείων οργανώσεων καθώς και σε οργανωμένα και μη οργανωμένα σύνολα όπως είναι οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς
- Κλινικές Υπηρεσίες
- Προγράμματα διαφώτισης Ειδικών Ομάδων με εκπαιδευτικά προγράμματα σε ειδικές ομάδες που ασχολούνται με την εκπαίδευση ατόμων με ειδικά ενδιαφέροντα ή ανάγκες, όπως γυναίκες της υπαίθρου, λεχώνες, λειτουργούς ευημερίας, γονείς, νέους σε ξενώνες.
- Πρόγραμμα διαφώτισης και Πληροφόρησης πάνω σε κοινωνικά ζητήματα με την δημιουργία, έκδοση, και διανομή ενημερωτικού υλικού.
- Πρόγραμμα Προώθησης Σεξουαλικής αγωγής στην Εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης μέσα σε ένα νομοθετικό πλαίσιο με την συνεργασία του υπουργείου παιδείας.
- Πρόγραμμα Χορηγιών-Εξασφάλιση Οικονομικής Στήριξης από διάφορους τομείς όπως τον Εμπορικό τομέα, διεθνή τομέα, Κυβερνητικό τομέα, ιδιώτες, ιδρύματα και ευρύ κοινό
- Συμβουλευτικές Υπηρεσίες μέσω της γραμμής άμεσης βοήθειας 1455, η οποία απευθύνεται σε άτομα που αναζητούν απαντήσεις στα θέματα που αφορούν την σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία

- ii. Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων
- iii. Παγκύπριος Σύνδεσμος Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Παιδιού
- iv. Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Κύπρου
- v. Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια.

Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας μέσα στην Οικογένεια ιδρύθηκε στην Λευκωσία σε Ιδρυτική Καταστατική Συνέλευση στις 25 Ιουλίου 1990. Ο Σύνδεσμος είναι μη-κερδοσκοπικός, μη- κυβερνητικός οργανισμός.

Ο Σύνδεσμος διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εγκρίνει τις δραστηριότητες των Λειτουργών του Κέντρου Άμεσης Βοήθειας, του Χώρου Φιλοξενίας καθώς και τις δραστηριότητες των εθελοντών.

Στόχοι του Συνδέσμου για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια:

- Πρόληψη της άσκησης βίας στην οικογένεια
- Παροχή άμεσης βοήθειας σε θύματα βίας στην οικογένεια, καθώς και σε θύτες
- Παροχή προσωρινής στέγης και προστασίας σε θύματα βίας στην οικογένεια
- Θεωρητική και πρακτική κατάρτιση ατόμων που ενδιαφέρονται για εθελοντική βοήθεια προς τα θύματα βίας στην οικογένεια
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τόσο των αρμοδίων, όσο και του κοινού για το πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας.

- Επισήμανση ελλείψεων ή αδυναμιών της σχετικής νομοθεσίας και υποβολή εισηγήσεων προς τους αρμόδιους κρατικούς φορείς

Προγράμματα Συνδέσμου πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας στην οικογένεια

- i.** Γραμμή 1440: Είναι γραμμή για κακοποιημένα άτομα που λειτουργεί όλο το 24ωρο. Η λειτουργία της γραμμής στηρίζεται και στην προσφορά των Εθελοντών. (εθελοντές ψυχολόγοι, Κοινωνικοί Λειτουργοί, παγκύπριο δίκτυο εθελοντών)
- ii.** Ο Χώρος Φιλοξενίας δημιουργήθηκε ως ένα ασφαλές μέρος προσωρινής διαμονής (8 εβδομάδες) για γυναίκες και τα παιδιά τους που βρίσκονται σε σωματικό και ψυχολογικό κίνδυνο από άτομα του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Ο Χώρος Φιλοξενίας είναι κάτι περισσότερο από ένα καταφύγιο ανάγκης. Η λειτουργία του χώρου, διέπεται από κανονισμούς για μια θετική συμβίωση των φιλοξενούμενων και αποσκοπεί στο να εξασφαλίζεται η ηρεμία, η ασφάλεια και γενικά ένα ευχάριστο περιβάλλον για τα άτομα κατά την διάρκεια της διαμονής τους.
- iii.** <Αγάπη χωρίς Πόνο>: Είναι πρόγραμμα για άτομα βίαια που ασκούν ενδοοικογενειακή βία καθώς και για θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Το πρόγραμμα διδάσκει τεχνικές ενδυνάμωσής των σχέσεων και αποδυνάμωση των αρνητικών συναισθημάτων ώστε να μην οδηγείται το άτομο σε βία.

Τοπικές εθελοντικές Οργανώσεις

<<Οι 302 τοπικές οργανώσεις περιλαμβάνουν τμήματα των παγκύπριων εθελοντικών οργανώσεων, τα Συμβούλια και τις Επιτροπές Κοινοτικού Εθελοντισμού και άλλες τοπικές εθελοντικές Οργανώσεις. Δραστηριοποιούνται

σε επαρχιακό επίπεδο σε όλες τις κοινότητες καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα των ενδιαφερόντων της κοινωνίας και όλες σχεδόν τις ανάγκες.

Επισκόπηση: Κατά το 2008 αυξήθηκε η συμμετοχή των οργανώσεων μελών του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντών στις διαδικασίες διαλόγου και διαβούλευσης και στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Με την κινητοποίηση και τον συντονισμό του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντών, οι οργανώσεις μέλη υπέβαλαν τις απόψεις τους και παρείχαν την τεχνογνωσία και τις εμπειρίες τους σε στάδια διαμόρφωσης μέτρων και πολιτικών σε τομείς της αρμοδιότητάς τους. Παράλληλα το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντών με τη στενή συνεργασία των οργανώσεων μελών του συμμετείχε σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε ζητήματα που αφορούν τον εθελοντικό τομέα και καθορίζουν την ανάπτυξή του. Με μεθοδικότητα θέλουν να πετύχουν τον επιδιωκόμενο στόχο ώστε ο εθελοντικός τομέας να διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στο συντονισμό και τη διασύνδεση των πολιτικών αποφάσεων ιδιαίτερα σε τομείς που ενδιαφέρουν από κοινού τις εθελοντικές οργανώσεις>>

(<http://www.volunteerism-cc.org.cy//index2.php?option=com-content&do.pdf=1&id=140>.)

1.4.4 Τομείς δραστηριότητας των οργανώσεων μελών για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας

- Οικογένειες:

- ανθρωπιστική βοήθεια με υλική και άλλη βοήθεια

- κοινωνικά Προγράμματα με: συμβουλευτικά Κέντρα για την Οικογένειά, κοινωνική και ψυχολογική στήριξη οικογενειών, ψυχαγωγικά προγράμματα, βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολύτεκνων οικογενειών, εκστρατείες ενημέρωσης, εκπαιδευτικά και κοινωνικά προγράμματα αυτοεκτίμησης και ανάπτυξης προσωπικότητας.

- Παιδιά:

- προγράμματα για Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας

- προγράμματα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών

Ο εθελοντικός τομέας συμβάλει καθοριστικά, μέσω των προγραμμάτων του για παιδιά Προσχολικής Ηλικίας σε βασικούς άξονες και στόχους του κράτους. Τα προγράμματα αυτά στοχεύουν μεταξύ άλλων, στην πρόσβαση των Οικογενειών σε βασικές υπηρεσίες, στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών φροντίδας και Προστασίας για τα παιδιά, στην συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού και γενικότερα στην αντιμετώπιση των αναγκών των κοινοτήτων και των εξυπηρετούμενων σε τοπικό επίπεδο. Μορφές των προγραμμάτων αυτών είναι: Βρεφοπαιδικό Σταθμοί, Πρωτοποριακά προγράμματα ενασχόλησης, κοινωνικοποίησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης των παιδιών, Παιδικές Λέσχες/Κέντρα Απασχόλησης Παιδιών, Παιδικές Κατασκηνώσεις, προγράμματα ευημερίας και Προστασίας, ψυχαγωγικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

- Τρίτη ηλικία:

Η συμβολή του εθελοντικού τομέα στη εξυπηρέτηση των αναγκών των ατόμων της τρίτης ηλικίας είναι καθοριστική ιδιαίτερα ενόψει της γήρανσης του πληθυσμού που παρατηρείται. Τα προγράμματα και οι Υπηρεσίες του εθελοντικού τομέα καλύπτουν ουσιαστικούς άξονες και στόχους του κράτους σε τοπικό επίπεδο. Η παροχή υπηρεσιών ημερήσιας, ιδρυματικής και κατ'οίκον φροντίδας, η πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού και γενικότερα η εξυπηρέτηση των αναγκών των ατόμων της τρίτης ηλικίας, εντάσσονται στα Προγράμματα του εθνικού δικτύου δομών και υπηρεσιών κοινωνικής

φροντίδας σε εθνικό επίπεδο τα οποία με τη στήριξη του κράτους συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των αναγκών αυτής της πληθυσμιακής ομάδας.

Μορφές των Προγραμμάτων/υπηρεσιών αυτών είναι: Πολυδύναμα Κέντρα, Κατ' οίκον φροντίδα, Στέγες ηλικιωμένων, κέντρα και προγράμματα ημερήσιας φροντίδας, προγράμματα εξυπηρέτησης, ψυχαγωγίας και ενασχόλησης (εργοθεραπεία, φυσιοθεραπεία, μουσικοθεραπεία)

- Άλλες ομάδες πληθυσμού
 - άτομα με χρόνιες ασθένειες
 - άτομα με αναπηρία/ειδικές ανάγκες
 - πρόσφυγες & μετανάστες
 - γυναίκες
 - ανήλικοι παραβάτες
 - αποφυλακισθέντες
 - χρήστες ουσιών/αλκοόλ και πρώην χρήστες (Έκθεση πεπραγμένων, 2006)

B ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια αυτής της πτυχιακής εργασίας έχει ως θέμα την ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας της Κύπρου στον κρατικό και εθελοντικό τομέα τόσο από τους επαγγελματίες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του κρατικού φορέα και από τους εκπρόσωπους του εθελοντικού/μη κυβερνητικού τομέα όσο από τις ερευνήτριες.

Η έρευνα έγινε στην Κύπρο και συγκεκριμένα στις πόλεις Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσό και Πάφο. Είναι ποιοτική και χρησιμοποιήθηκε σαν ερευνητικό εργαλείο η συνέντευξη, με χρήση μαγνητοφώνου και γραπτών σημειώσεων, από κοινωνικούς λειτουργούς του κρατικού τομέα και από εκπροσώπους συμβουλίων και συνδέσμων στον εθελοντικό τομέα που έχουν ασχοληθεί με την εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας στους τομείς οικογένεια-παιδί και τρίτη ηλικία.

Με τον όρο μεθοδολογία εννοούμε το φάσμα των προσεγγίσεων οι οποίες χρησιμοποιούνται στην εκπαιδευτική έρευνα προκείμενου να συλληφθούν δεδομένα που πρόκειται να αξιοποιηθούν ως βάση συμπερασμάτων και ερμηνείας, εξήγησης και πρόβλεψης.

2.1 Είδος έρευνας

Οι ποιοτικές μέθοδοι εφαρμόζονται σε ερευνητικά εγχειρήματα και προσεγγίσεις που έχουν ως βασικό σκοπό την διερεύνηση ποιοτήτων και πιο συγκεκριμένα κοινωνικών ποιοτήτων. Με άλλα λόγια έχουν στόχο την αποκάλυψη σχέσεων ή συσχετίσεων ανάμεσα σε κοινωνικά υποκείμενα και κοινωνικές ομάδες, την περιγραφή, ανάλυση και κατανόηση κοινωνικών διαδικασιών, την διατύπωση ή την αναδιατύπωση υποθέσεων και θεωρητικών θέσεων και ρόλων.(Βαλτά,Γιαλκουλιδου,Πτυχιακή εργασία,2009).

Το είδος της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε είναι η ποιοτική η οποία είναι <<συμφώνα με τον Ιωσηφίδη(2003)η κατάλληλη για περιγραφή παραγωγή

υπόθεσης και ανάπτυξης θεωρίας>>. Θεωρήθηκε η καταλληλότερη μέθοδος έρευνας για το συγκεκριμένο θέμα πτυχιακής εργασίας και για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων αυτής, αφού <<σύμφωνα με τον Cohen-Manion(2001)περιλαμβάνει την συστηματική συλλογή, υποκειμενικού διηγηματικού υλικού και θεωρείται ως μέσον για την κατανόηση και ερμηνεία των ανθρωπίνων εμπειριών>>, γεγονός που συμβάλει στον σκοπό της μελέτης αυτής.

2.2 Σκοπός έρευνας

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να διερευνηθεί διεξοδικά η εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας της Κύπρου από τους εκπροσώπους/φορείς του κρατικού και εθελοντικού τομέα που αφορούν την Οικογένεια - το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας ώστε να είναι εφικτή η αξιολόγηση τους τόσο από τους ίδιους τους εκπροσώπους των δύο φορέων όσο και από έμας τις ερευνήτριες μέσω της μελέτης της βιβλιογραφίας που αφορούσε τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και ηλικιωμένους.

Αρχικά η μελέτη σκοπεύει στο να γίνει ξεκάθαρος ο τρόπος εφαρμογής των προγραμμάτων προς την οικογένεια και το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας από τους εργαζόμενους στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας της Κύπρου καθώς και από εκπροσώπους συμβούλιων και Συνδέσμων στον εθελοντικό τομέα.

Από την άλλη τα παραπάνω αποτελέσματα θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμα στην κατανόηση των προβλημάτων/δυσκολιών που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των ήδη υφισταμένων προγραμμάτων για την οικογένεια και το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας ώστε να χρησιμοποιηθούν για την πρόληψη και αντιμετώπιση τους.

Επίσης η έρευνα αποσκοπεί στην παρουσίαση πιθανών ελλείψεων στα ήδη υφιστάμενα προγράμματα οι οποίες οδηγούν αφενός στην υπολειτουργία των φορέων προς την οικογένεια-παιδί και άτομα της Τρίτης ηλικίας και αφετέρου

στην αναποτελεσματική παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες σε σχέση με τις ανάγκες τους.

Τέλος σκόπιμη είναι η αξιολόγηση των υφιστάμενων προγραμμάτων και υπηρεσιών ώστε να φανεί χρήσιμη πρώτα στον σχεδιασμό και εφαρμογή νέων προγραμμάτων ή στην βελτίωση των παρερχομένων προγραμμάτων και κατά δεύτερο να καταγραφεί κατά πόσο τα ήδη υφιστάμενα προγράμματα/υπηρεσίες είναι ικανοποιητικά. Πολλά ερευνητικά ερωτήματα και προσεγγίσεις αναφέρονται σε κοινωνικά φαινόμενα, ομάδες και καταστάσεις για τα οποία ο βασικός στόχος είναι η διερεύνηση και η ανάλυση της δομής και λειτουργίας τους καθώς και των κοινωνικών σχέσεων(αίτια, συσχετίσεις, συνέπειες) που τα χαρακτηρίζουν και όχι η απλή αναγωγή τους σε μετρήσιμες ποσότητες. Επίσης ανάλογα με την οπτική του εκάστοτε ερευνητή έμφαση μπορεί να δίδεται στα ποιοτικά, μη μετρήσιμα χαρακτηριστικά κάποιου κοινωνικού φαινομένου με στόχο την εξήγηση, την ερμηνεία, την κατανόηση της ανάπτυξης, την επιβεβαίωση μιας θεωρίας ή την αποκάλυψη αιτιατών σχέσεων(Ιωσηφίδης,2001)

2.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Εξετάζοντας την βιβλιογραφία σχετικά με το σύστημα κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου για την οικογένεια-παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας διαφάνηκε η εφαρμογή των προγραμμάτων και οι υπηρεσίες που παρέχονται από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα στη Κύπρο και προέκυψαν τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- 1.Υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εργαζόμενων/εθελοντών/μελών σε κρατικό και εθελοντικό φορέα, που παρέχει τις υπηρεσίες προς την οικογένεια και το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των χρηστών;
- 2.Τι είδους δυσκολίες/προβλήματα προκύπτουν στην εφαρμογή των προγραμμάτων και πως επηρεάζουν την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών στους πολίτες;

3.Έχουν αναπτυχθεί μηχανισμοί αξιολόγησης των υφισταμένων προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

4.Πως κρίνονται τα υφιστάμενα προγράμματα/υπηρεσίες σε σχέση με τις ανάγκες των χρηστών;

5.Υπάρχει συνεργασία μεταξύ των φορέων των προγραμμάτων/υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου;

6.Υπάρχει ενημέρωση των χρηστών σε σχέση με τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που παρέχονται από τους φορείς για την οικογένεια ,το παιδί και τα άτομα της Τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

7.Σχεδιάζονται νέα προγράμματα και νέες συνεργασίες για την οικογένεια, το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας που αναδειχθήκαν από την κάλυψη νέων αναγκών;

2.4 Πληθυσμός –δείγμα

Συμφώνα με τον Μπένο(1991) ως πληθυσμός ορίζεται το σύνολο των μετρήσεων ή των απαριθμήσεων οι οποίες αναφέρονται σε ένα πλήθος έμψυχων ή άψυχων αντικειμένων τα οποία έχουν ένα ή περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά.

Στις περισσότερες περιπτώσεις ποιοτικής έρευνας δεν είναι δυνατόν να γίνει έρευνα πεδίου σε ολόκληρο το πληθυσμό τον οποίο απευθύνεται ιδιαίτερα δε όταν πρόκειται για μεγάλες πληθυσμιακές ενότητες όπως μια περιφέρεια ή μια ολόκληρη χώρα(Ψαρρού,Ζαφειρόπουλος,2001).

Ο πληθυσμός που θα μπορούσε να δώσει απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα αυτής της μελέτης ήταν οι εκπρόσωποι των φορέων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου ως προς την οικογένεια, το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας, δηλαδή κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, εκπρόσωποι των συμβουλίων, επιτροπών και οργανώσεων εθελοντισμού και

συνδέσμων κοινωνικής φροντίδας που έχουν ασχοληθεί με τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου σε κρατικό και εθελοντικό τομέα και έχουν εμπειριστατωμένη άποψη για την εφαρμογή τους. Επειδή λειτουργούν οι παράγοντες δαπάνες, χρόνος και δυνατότητα πρόσβασης δεν είναι πάντοτε δυνατό ή πρακτικό να έχει κανείς μετρήσεις από ένα πληθυσμό. Επομένως οι ερευνητές προσπαθούν να συλλέξουν πληροφορίες από μια μικρότερη ομάδα ή υποσύνολο του πληθυσμού κατά τρόπο ώστε η γνώση που αποκομίζουν να είναι αντιπροσωπευτική του συνολικού μελετώμενου πληθυσμού. Αυτή η μικρότερη ομάδα ή το υποσύνολο είναι ένα <<δείγμα>>(Cohen&Manion 1994).

Δείγμα είναι εκείνο το τμήμα του πληθυσμού που επιλεγεί η ομάδα να ερευνήσει, να συλλέξει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία, να τα επεξεργαστεί, να βγάλει τα καθορισμένα συμπεράσματα και να γενικεύσει τα αποτελέσματα. (Bell,1992).

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στην Λάρνακα , Λεμεσό, Πάφο και Λευκωσία. Το δείγμα στο οποίο πήραμε συνέντευξη για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας είναι 5 κοινωνικοί λειτουργοί του κρατικού φορέα που εργάζονται στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας της Κύπρου, 2 πρόεδροι συνδέσμων συγκεκριμένα η πρόεδρος του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων και ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ηλικιωμένων Κύπρου, καθώς και ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού για τον εθελοντικό φορέα .Επιλέχθηκε το προαναφερόμενο δείγμα ως συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων που προσθέτουν δυσανάλογο βάρος στην έρευνα λόγω της θέσης που κατέχουν και της προϋπηρεσίας τους στον κάθε φορέα ξεχωριστά για μια ολοκληρωμένη άποψη για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου.

2.5 Ερευνητικό εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο που επιλέχθηκε είναι η συνέντευξη.

Η συνέντευξη είναι τεχνική που έχει σκοπό να οργανώσει τη σχέση προφορικής επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο πρόσωπα, το συνεντευκτή και τον ερωτώμενο, έτσι ώστε να επιτρέψει στον πρώτο τη συλλογή ορισμένων πληροφοριών από το δεύτερο πάνω σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο.

Η έρευνα που γίνεται με τη μέθοδο αυτή πρέπει να έχει προετοιμαστεί με κάθε λεπτομέρεια μια και ο συνεντευκτής οφείλει σε ελάχιστο χρονικό διάστημα να αποκτήσει πολυάριθμες και τις πιο σημαντικές πληροφορίες αναλαμβάνοντας να

- Μετατρέψει τους σκοπούς που επιδιώκει η έρευνα σε επιμέρους ερωτήσεις
- Να προσαρμόσει το ερωτηματολόγιο στα πρόσωπα με τα οποία θα γίνει η συνέντευξη
- Να προδιαθέσει τους συνεντευξιαζόμενους για αυτά, έτσι ώστε να μπορέσουν να μεταδώσουν αυθόρμητα τις πληροφορίες που απαιτεί η συνέντευξη(Guteberg Αθήνα 1996)

Οι συνεντεύξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως η κύρια ή η μοναδική προσέγγιση σε μια μελέτη, όπως σε μια δειγματοληπτική έρευνα ή σε πολλές μελέτες θεμελιωμένης θεωρίας(Colin Robson,1993,2000).Οι περιστάσεις για τις οποίες κρίθηκε ότι η συνέντευξη είναι το πλέον κατάλληλο εργαλείο για να επιλεγθεί είναι:

1. Ότι πρόκειται να μελετηθούν σε βάθος χρόνου προσωπικές απόψεις για τις διαδικασίες στο πλαίσιο μιας κοινωνικής μονάδας, όπως μια ομάδα εργασίας, ένα τμήμα ή ένας ολόκληρος οργανισμός, με τη χρήση μιας σειράς συνεντεύξεων.
2. Ότι είναι ένα εργαλείο μέσω του οποίου μπορεί κάποιος να αντλήσει πολλές πληροφορίες ενώ ταυτόχρονα μπορεί να γίνουν απαραίτητες

διευκρινήσεις για τον σκοπό της έρευνας καθώς και επεξήγηση κάποιων από τις ερωτήσεις που πιθανός δεν είναι κατανοητές ή μπορεί να παρερμηνευτούν, είναι ένα εργαλείο με ευελιξία στον τρόπο δόμησης και παρουσίασης των ερωτήσεων (Ιωσηφίδης,2003).

3. Η συνέντευξη είναι ένας ευέλικτος και προσαρμοστικός τρόπος να μαθαίνουμε πληροφορίες
4. Οι συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο προσφέρουν τη δυνατότητα τροποποίησης της διερευνητικής κατεύθυνσης, δίνοντας συνέχεια σε ενδιαφέρουσες αποκρίσεις και διερευνώντας υποκειμενικά κίνητρα με μη λεκτικές ενδείξεις που μπορούν να δώσουν μηνύματα που μας βοηθούν στην κατανόηση των προφορικών αποκρίσεων, πιθανώς αλλάζοντας ή ακόμα σε ακραίες περιπτώσεις αντιστρέφοντας το νόημα τους.
5. Χρησιμοποιείται για να ελεγχθούν οι υποθέσεις ή να αναδειχθούν νέες.

Από την άλλη μερικά από τα σημαντικότερα μειονεκτήματα της συνέντευξης είναι:

1. η συνέντευξη είναι χρονοβόρα τόσο στον σχεδιασμό και την προετοιμασία της εφόσον απαιτεί διακανονισμούς επί σκέψεις, διασφάλιση των απαραίτητων αδειών που συνήθως
2. Κυριαρχεί το υποκειμενικό στοιχείο γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στο να είναι αξιόπιστα. Απαιτούν χρόνο όσο και η υλοποίηση της.

Οι τύποι συνεντεύξεων είναι οι εξής :

1. πλήρως δομημένη συνέντευξη
2. ημιδομημένη συνέντευξη
3. μη δομημένη συνέντευξη

Στη παρούσα μελέτη επιλέχθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη εφόσον περιλαμβάνει προκαθορισμένες ερωτήσεις, αλλά η διάταξη τους μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα με την αντίληψη του συνεντευκτη σχετικά με το τι φαίνεται καταλληλότερο. Η διατύπωση της ερώτησης μπορεί να αλλάξει και να δοθούν εξηγήσεις, συγκεκριμένες ερωτήσεις που φαίνονται ακατάλληλες για κάποιο συγκεκριμένο ή να περιληφθούν πρόσθετες ερωτήσεις (Colin Robson 1993,200)

2.6 Τύπος και χρόνος έρευνας

Τα στάδια που ακολουθήσαμε στην διεξαγωγή της έρευνας είναι τα εξής:

- Πραγματοποίηση συνεντεύξεων (interviews). Σε αυτό το στάδιο υλοποιούνται οι συνεντεύξεις και υπάρχει άμεση αλληλεπίδραση ερευνητή και ερωτευμένου και άντλησης της πληροφορίας και των δεδομένων. Στο στάδιο αυτό προαπαιτείτε ενημέρωση των ερωτώμενων μέσω προφορικής ή γραπτής διαδικασίας για εξασφάλιση αδειών και συμφωνία διεξαγωγής των συνεντεύξεων. Απαραίτητο στο στάδιο αυτό είναι να υπάρξει κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ του ερευνητή και του ερωτευμένου ώστε να είναι αξιόπιστα τα αποτελέσματα της έρευνας και να επιτευχθεί ο σκοπός της.
- Καταγραφή και προετοιμασία του υλικού για ανάλυση(transcribing). Στο στάδιο αυτό πραγματοποιούνται οι ανάλογες διαδικασίες μετατροπής του προφορικού λόγου σε γραπτό κείμενο ώστε να είναι σε θέση να αναλυθεί.
- Ανάλυση(analyzing). Το στάδιο αυτό είναι αρκετά σημαντικό για την απόδοση νοημάτων στα εμπειρικά δεδομένα που έχουν συγκεντρωθεί μέσω των συνεντεύξεων

- Έλεγχος(verifyng). Στο στάδιο αυτό περιλαμβάνονται όλες οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στοχεύουν στον έλεγχο της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας των αποτελεσμάτων της έρευνας.
- Δημοσιοποίηση(reporting). Στο στάδιο αυτό γνωστοποιούνται τα αποτελέσματα της έρευνας στην επιστημονική κοινότητα και κατά περίπτωση στο ευρύ κοινό και σε φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα(παρουσίαση)

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Νοέμβριο του 2009 μέχρι τον Ιανουάριο του 2010 στην Κύπρο και συγκεκριμένα στις πόλεις Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο. Αφού καθοριστήκαν οι ερωτήσεις και το δείγμα στο οποίο θα απευθυνόμασταν, καθορίστηκαν ο χρόνος και ο χώρος συνάντησης με 5 κοινωνικούς λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του κρατικού φορέα, 2 προέδρους εθελοντικών Συνδέσμων Ευημερίας και 1 πρόεδρο Συμβουλίου για τον εθελοντικό φορέα.

Οι πρώτες δυο συνεντεύξεις, πραγματοποιηθήκαν με τους προϊσταμένους Κοινωνικούς Λειτουργούς, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, υπευθύνους των κλάδων Οικογένεια-παιδί και Ηλικιωμένοι, στα κεντρικά γραφεία ευημερίας στην Λευκωσία. Αυτές οι συνεντεύξεις καθόρισαν και την πορεία των υπολοίπων συνεντεύξεων τόσο στον κρατικό όσο και στον εθελοντικό τομέα, φανερώνοντας τις αδυναμίες των ερωτήσεων ως προς τον διαχωρισμό κρατικών προγραμμάτων και εθελοντικών. Οι ερωτήσεις τροποποιήθηκαν ώστε να είναι διευκρινισμένες και να κατηγοριοποιηθούν για τον κάθε τομέα ξεχωριστά.

Στην συνέχεια, μετά από κατεύθυνση των προϊσταμένων των κλάδων οικογένεια-παιδί και Ηλικιωμένοι, πραγματοποιηθήκαν 3 συνεντεύξεις, με Κοινωνικούς Λειτουργούς υπευθύνους για την Οικογένεια και το Παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας, στα επαρχιακά γραφεία Ευημερίας της Λάρνακας και της Πάφου.

Οι επόμενες 2 συνεντεύξεις αφορούσαν τον εθελοντικό φορέα και πλέον αρμόδιος για την διεξαγωγή συνέντευξης ήταν ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, έτσι καθορίστηκε συνάντηση στο γραφείο που στεγάζεται το Συμβούλιο στην Λευκωσία. Μετά από προτροπή του προέδρου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού πραγματοποιήθηκε και η συνέντευξη με τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων, στο γραφείο του συνδέσμου στην Λεμεσό.

Τελειώνοντας, και θέλοντας να έχουμε μια ολοκληρωμένη άποψη για τα προγράμματα Κοινωνικής Προνοίας της Κύπρου καθώς και τους φορείς που τα εκπροσωπούν, πραγματοποιήθηκε και η τελευταία συνέντευξη με την Πρόεδρο του συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών στο γραφείο που στεγάζεται ο σύνδεσμος στην Λευκωσία.

Αφού ενημερώθηκε το δείγμα για τον σκοπό και το θέμα της συνέντευξης, ορίστηκαν οι συναντήσεις που διάρκεσαν 45λεπτα περίπου. Στις περισσότερες από τις συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκαν γραπτές σημειώσεις ενώ σε άλλες χρησιμοποιήθηκε μαγνητόφωνο.

2.7 Συλλογή Δεδομένων

Με τον όρο εμπειρική έρευνα αποδίδουμε ουσιαστικά μια διαδικασία, μέσω της οποίας ελέγχουμε αν οι θεωρητικά διατυπωμένες εικασίες μας για ένα φαινόμενο ισχύουν σε συγκεκριμένες, πραγματικές συνθήκες. Ο όρος συστηματική σημαίνει ότι η διαδικασία του ελέγχου θεωρητικών εικασιών θα πρέπει να πραγματοποιείται με βάση συγκεκριμένους κανόνες, (Χριστίνα Νόβα-Καλτσουνη, 2006)

Σε συσχέτιση με τα πλαίσια έρευνας είναι και οι μέθοδοι συλλογής επιστημονικών δεδομένων στις κοινωνικές έρευνες. Χονδρικά υπάρχουν μόνο τρεις μέθοδοι συλλογής επιστημονικών δεδομένων στις κοινωνικές έρευνες: (1)

ο ερευνητής μπορεί να θέσει στους ανθρώπους ερωτήματα, (2) μπορεί να παρατηρήσει την συμπεριφορά ατόμων, ομάδων ή οργανισμών και τα παράγωγα ή τα αποτελέσματα από την συμπεριφορά αυτή,(3) μπορεί να χρησιμοποιήσει ήδη υπάρχοντα γραπτά κείμενα ή στοιχεία που έχουν συλλέγει για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους του ερευνητή (Φιλία,1977)

Στην παρούσα μελέτη η συλλογή δεδομένων έγινε με ημιδομημένες συνεντεύξεις με ανοιχτές ερωτήσεις και την χρήση σημειώσεων και μαγνητοφώνου.

2.8 Κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού δεδομένων

Σκεπτόμενοι σχετικά με τις διαθέσιμες πηγές δεδομένων θα πρέπει να αναλογιζόμαστε τα εξής:

- Ποιες πηγές δεδομένων θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν;
- Ποια είναι τα πρακτικά ζητήματα που συνεπάγεται η χρήση αυτών των πηγών δεδομένων;
- Ποια η δεοντολογία της χρήσης αυτών των δεοντολογικών δεδομένων;
- Γιατί θα ήθελα να χρησιμοποιήσω συνεντεύξεις;
- Γιατί επιλέγω αυτό τον τρόπο ή αυτή την προσέγγιση αντί μιας πιο δομημένης μορφής συνέντευξης;

(Jennifer Mason,1996)

Ανάλογα με τις απαντήσεις των ερωτήσεων χρησιμοποιηθήκαν και τα κατάλληλα δεδομένα. Δεν αναφέρεται ότι δεν θεωρήθηκε χρήσιμο για τον σκοπό της έρευνας και ότι δεν απαντούσε άμεσα στις ερωτήσεις μας ή ήταν εκτός θέματος. Ανάλογα με τους ερωτώμενους και τον φορέα(κρατικό ή εθελοντικό) στον οποίο απευθυνθήκαμε προσαρμόσαμε και τον αριθμό ερωτήσεων αποκλείοντας ή διαμορφώνοντας ερωτήσεις στους λειτουργούς

ευημερίας του κρατικού φορέα λόγω του ορίου που έθεσαν στον χρόνο διαρκείας των συνεντεύξεων.

2.9 Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας

Η σημασία των δεοντολογικών ζητημάτων στον ερευνητικό σχεδιασμό και γενικότερα είναι ιδιαίτερα σημαντική και επιβάλλεται η ανάγκη οι ερευνητές να είναι σαφής ως προς την ανάπτυξη ενός συνόλου βασικών δεοντολογικών αρχών για κάθε στάδιο της ερευνητικής διαδικασίας. Ως μέθοδος παραγωγής δεδομένων η χρήση ποιοτικού χαρακτήρα συνεντεύξεων εγείρει αρκετά δεοντολογικά ζητήματα γενικής φύσεως ενώ θα υπάρχουν επίσης και ειδικοί δεοντολογικοί προβληματισμοί σχετική με τη κάθε ξεχωριστή μελέτη. Κάποια από αυτά τα ζητήματα είμαστε σε θέση να τα προβλέψουμε εκ των προτέρων. Ωστόσο, όπως ακριβώς θα χρειαστεί να πάρετε επί τόπου αποφάσεις διανοητικού και πρακτικού χαρακτήρα, έτσι θα βρίσκεστε συχνά αντιμέτωποι με την ανάγκη να κάνετε βιαστικές δεοντολογικές κρίσεις. Θα πρέπει λοιπόν οι ερευνητές να είναι προετοιμασμένοι για κάτι τέτοιο αναλογιζόμενοι τα είδη τα των δεοντολογικών ζητημάτων που θα μπορούσαν να προκύψουν καθώς και τους πιθανούς τρόπους με τους οποίους θα μπορούν να τα χειριστούν. Ο ερευνητής στην διεξαγωγή μιας έρευνας πρέπει να αντιμετωπίσει τα παρακάτω δεοντολογικά ζητήματα.

- Σεβασμός στην ιδιωτική ζωή των συμμετεχόντων:

Το δικαίωμα αυτό επιτρέπει στους συμμετέχοντες της έρευνας να αποφασίσουν για τους εαυτούς τους και σε πιο βαθμό οι προσωπικές τους στάσεις, εκκεντρικότητες και φόβοι θα ανακοινωθούν ή θα κρατηθούν μυστικοί στους άλλους. Η ιδιωτικότητα περιγράφεται από τις τρεις διαφορετικές οπτικές γωνίες οι οποίες είναι ο ευαίσθητος χαρακτήρας των πληροφοριών που παρέχονται, το σκηνικό το οποίο παρατηρείτε και η δημοσιοποίηση των πληροφοριών.

Ο ερευνητής που σκοπεύει να εισβάλλει στις ιδιωτικές πλευρές των συμμετεχόντων πρέπει να αποσαφηνίσει τις προθέσεις του σε αυτούς. Επίσης

να ζητήσουν την συνειδητή συναίνεση από αυτούς που πρόκειται να παρατηρηθούν σε ιδιωτικά ζητήματα.

- **Ανωνυμία:**

Είναι ουσιαστική υποχρέωση του κοινωνικού επιστήμονα να προστατεύσει την ανωνυμία των συμμετεχόντων και να κρατηθούν εμπιστευτικά τα στοιχεία της έρευνας. Πρέπει να εξασφαλίζετε με κάθε κόστος εκτός και αν γίνουν εκ των προτέρων ρυθμίσεις με τους συμμετέχοντες για το αντίθετο. Οι πληροφορίες που παρέχονται δεν πρέπει να αποκαλύπτουν την ταυτότητα του ατόμου που τις παρέχει. Έτσι εγγυάται ο σεβασμός στον χώρο του ατόμου που συμμετέχει στην έρευνα με το ποσό προσωπικές ή ευαίσθητης φύσεως είναι οι πληροφορίες.

- **Εξαπάτηση:**

Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να περιγράψει την πειραματική κατάσταση κατά την οποία ο ερευνητής δεν αποκαλύπτει σκοπίμως τον πραγματικό σκοπό και τις συνθήκες της έρευνας. Παραπληροφορεί και εκθέτει σε καταστάσεις που προκαλούν ενόχληση και άγχος τους συμμετέχοντες.

Είναι σημαντικό να έχει υπόψη του αυτός που διεξάγει την έρευνα κατά πόσο το μέγεθος και το είδος της εξαπάτησης δικαιολογείται από την σημασία της έρευνας και την έλλειψη εναλλακτικών μεθόδων. (Βαλτα.Γιαζκουλιδου,2009)

-Δεοντολογία που διέπει τις συνεντεύξεις:

Η συνέντευξη είναι ένα αρκετά περίεργο είδος επικοινωνίας. Έχει ένα συγκεκριμένο σκοπό και βάζει αντιμέτωπα άτομα που σε γενικές γραμμές δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Για αυτό οι συνεντεύξεις οφείλουν να ακολουθούν την επιστημονική δεοντολογία με μια σειρά κανόνων οι οποίοι καθορίζουν τον τρόπο αλλά και το αποτέλεσμα διεξαγωγής της συνέντευξης, την διατύπωση των ερωτήσεων αλλά και την αλληλεπίδραση του ερευνητή με τον ερωτώμενο. Προκύπτουν σημαντικά ερωτήματα σχετικά με την δεοντολογία των ποιοτικών συνεντεύξεων τα οποία μπορούν να τεθούν, όπως:

- Σε ποιο βαθμό η πρακτική και η γενική παρουσία μας κατά την συνέντευξη είναι δεοντολογικά
- Έχει εξασφαλιστεί η συναίνεση των υποκειμένων γιατί την συμμετοχή τους σε αυτή

(Jennifer Mason,1996)

Ο ερευνητής οφείλει πρώτα από όλα να προσαρμόσει τις ερωτήσεις στα δεδομένα του προγράμματος του ερωτώμενου ώστε να καταργήσει τους αρνητικούς παράγοντες και ταυτόχρονα να ενισχύσει τις θετικές δυνάμεις του ερωτευμένου.(Bell, 1997)

Αυτό θα επιτευχθεί με τις εξής ενέργειες:

1. οι προκαθορισμένες απαντήσεις να γίνονται με την συγκατάθεση των ερωτωμένων, στο χρονικό πλαίσιο που τους βολεύει και στα μέρη που
2. Ο ερευνητής να συστήνεται και να ενημερώνει για τον σκοπό της έρευνας του, και το με ποιο τρόπο ακριβώς ο ίδιος ο ερωτώμενος μπορεί να συμβάλει σε αυτόν καθώς και για την χρονική διάρκεια της συνέντευξης βάση του αριθμού των ερωτήσεων γεγονός για το οποίο είναι υπεύθυνος ο ερευνητής ώστε να μην υπερβαίνει τον χρόνο αυτό.
3. Ο συνεντευκτής πρέπει να είναι ευγενικός και ενθαρρυντικός προς τον ερωτούμενο κινώντας του το ενδιαφέρον και καθησυχάζοντας τον στα σημεία που πρέπει χωρίς να επηρεάζει την άποψη του. Έτσι θα πρέπει να προσαρμόσει την τεχνική που χρησιμοποιεί για τη διεξαγωγή της συνέντευξης στον τόπο του ερωτευμένου ώστε ο ερωτώμενος να απαντήσει όσο καλύτερα μπορεί και επιτευχθεί ο σκοπός της έρευνας.

Σίγουρα υπάρχουν και αρκετοί αρνητικοί παράγοντες που επηρεάζουν την συλλογή στοιχείων στην διεξαγωγή μιας συνέντευξης. Πρώτα όλα υπάρχουν ορισμένες μεγάλες κατηγορίες μηχανισμών άμυνας που μελετήθηκαν ιδιαίτερα από τον Freud και που πρέπει να γνωρίζει ένας συνεντευκτής όπως η φυγή

στην απάντηση με ένα ψέμα συνήθως εκλογίκευση που αλλοιώνει την πραγματικότητα, μηχανισμοί ταύτισης που μπορούν να παίξουν διαδοχικά ταυτόχρονα κάποιο ρολό στην σχέση συνεντευκτή-ερωτώμενου ώστε να διεξαχθεί ομαλά μια συνέντευξη και να είναι αντικειμενική. Ακόμη η τάση του ερευνητή να κατευθύνει τον ερωτώμενο με τα όσα ο ίδιος πιστεύει ότι ανταποκρίνονται στην αλήθεια είναι ένα αρνητικό στοιχείο στην προσπάθεια συλλογής από συνέντευξη.(Robson, 2007).

2.10 Περιορισμοί έρευνας

Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπιστήκαν ήταν ότι δεν ήταν εύκολο για τους κοινωνικούς λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στον κρατικό τομέα να βρουν χρόνο για την συνέντευξη λόγω φόρτου εργασίας. Έτσι ήταν απαραίτητη η συχνή τηλεφωνική επικοινωνία, πέρα από την επιστολή που τους στάλθηκε για καθορισμό της συνάντησης. Ένα ακόμη πρόβλημα που προέκυψε από μεριάς των λειτουργών Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στον κρατικό τομέα και αντιμετωπίστηκε ήταν ο περιορισμός του αριθμού ερωτήσεων που τους τεθήκαν ώστε οι ερωτήσεις να είναι μικρές και εξειδικευμένες και οι απαντήσεις σύντομες και περιορισμένες στις άκρως απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ορισμένες από τις απαντήσεις που λάβαμε να μην είναι ικανοποιητικές. Με τους εκπροσώπους του εθελοντικού φορέα δεν προέκυψαν οποιαδήποτε προβλήματα ή περιορισμοί. Οι συνεντεύξεις παραχωρήθηκαν με ευκολία και στο χρονικό διάστημα που είχε προκαθοριστεί. Οι απαντήσεις κάλυψαν επαρκώς τα ερωτήματα μας και η συνεργασία για την διεξαγωγή της έρευνας ήταν άριστη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Μετά την συλλογή των στοιχείων, ο επιστήμονας στρέφει την προσοχή του στην ανάλυση και στην ερμηνεία τους, μια διαδικασία η οποία αποτελείται από σειρά στενά συνδεδεμένων μεταξύ τους διαδικασιών.(Φιλίας,1997)

Τα ποιοτικά δεδομένα περιγραφούνται ως μια <<ελκυστική>> ενόχληση (Miles,1979).Η ελκυστικότητα τους είναι αδιαμφισβήτητη. Οι λέξεις, οι οποίες αποτελούν κυρίως την πιο κοινή μορφή ποιοτικών δεδομένων, είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ανθρώπου και των οργανώσεων τους. Διηγήσεις, αφηγήσεις και άλλα σύνολα λέξεων περιγράφονται ποικιλοτρόπως, ως <<πλούσια, πλήρη>> και <<πραγματικά>> και παρατίθενται προς τις λεπτές αφαιρέσεις των αριθμών.(Colin Robson, 1993, 2000)

Ο σκοπός της ανάλυσης είναι να τακτοποιήσει τις παρατηρήσεις που έχουν συγκεντρωθεί με ένα τέτοιο τρόπο ώστε να δίνουν απαντήσεις στα ερωτήματα που διατυπώθηκαν με την έρευνα(Φιλίας,1997)

Η ποιοτική ανάλυση λοιπόν είναι η μη αριθμητική οργάνωση και ερμηνεία δεδομένων με σκοπό να ανακαλυφθούν πρότυπα, θέματα, τύποι και ιδιότητες που βρίσκονται σε μη δομημένα δεδομένα(Σαχίνη-Καρδάση,1997)

Στην παρούσα μελέτη συγκεντρώθηκε ερευνητικό υλικό από συνεντεύξεις που έγιναν με την χρήση μαγνητοφώνου και γραπτών σημειώσεων από 5 κοινωνικούς λειτουργούς των Υπηρεσιών Ευημερίας του κρατικού φορέα , από τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού καθώς και από τους προέδρους 2 Συνδέσμων του εθελοντικό φορέα.

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να διερευνηθεί και αξιολογηθεί το σύστημα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας

της Κύπρου ,στον κρατικό και εθελοντικό φορέα και να αξιολογηθεί μέσω της μελέτης της βιβλιογραφίας όσο και μέσω των απόψεων των ίδιων των φορεων εθελοντικών και κρατικών προγραμμάτων.

3.2 Διαδικασίες ποιοτικής ανάλυσης

Όταν μια μελέτη περιλαμβάνει ανοικτά, μη αριθμητικά δεδομένα ο ερευνητής κάποια στιγμή έρχεται αντιμέτωπος με την πρόκληση να βγάλει νόημα από την μάζα των ετερογενών αυτών δεδομένων σε σχέση με τις κεντρικές ερωτήσεις της μελέτης. Εάν οι απαντήσεις που ζητά αφορούν τις εμπειρίες των ανθρώπων κάτω από φυσικές συνθήκες τότε για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιούνται ποιοτικές μέθοδοι.(Σαχίνη-Καρδάση,1997)

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει ο ερευνητής ανεξάρτητα από τον τύπο των δεδομένων είναι να οργανώσει το υλικό του για ανάλυση, να αναπτύξει έναν τρόπο για κατάταξη τους σε πίνακα ώστε να έχει πρόσβαση σε μέρη των δεδομένων. Για να είναι εφικτό, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη κωδικών που απονέμονται στα μέρη αυτά, να αναπτύξει, δηλαδή ένα κωδικό σχήμα που θα σχετίζεται με τα κύρια θέματα που έρευνα. Όταν αναπτυχθεί σχήμα κωδικοποίησης, τα δεδομένα ανασκοπούνται για περιεχόμενο και κωδικοποιούνται σύμφωνα με το θέμα τους(Σαχίνη-Καρδάση,1997)

Αφού επιλέχθηκε ο πληθυσμός, το δείγμα και η μέθοδος συλλογής στοιχείων ορίστηκαν οι ερωτήσεις της συνέντευξης που θα απαντούσαν στα ερευνητικά ερωτήματα και αυτές είναι οι εξής:

1. Πιστεύεται ότι ο αριθμός εργαζομένων/εθελοντών/μελών είναι ικανοποιητικός σε σχέση με τις ανάγκες των πολιτών για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας σε κρατικό ή εθελοντικό τομέα ;
2. Με ποιο τρόπο δίνεται η δυνατότητα επιμόρφωσης ή ανανέωσης των τεχνικών που χρησιμοποιούν οι εκπρόσωποι του κρατικού ή

εθελοντικού φορέα στην εφαρμογή των προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας;

3. Ποιες οι δυσκολίες-προβλήματα που υπάρχουν στην εφαρμογή των προγραμμάτων;
4. Κρίνεται τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας ικανοποιητικά;
5. Πιστεύετε ότι τα υφιστάμενα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης;
6. Υπάρχουν μηχανισμοί αξιολόγησης των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας/πρόνοιας σε εθελοντικό και κρατικό τομέα. Αν ναι αναφέρετε ποιοι είναι;
7. Υπάρχει συνεργασία κρατικού και εθελοντικού φορέα στην εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας ;
8. Υπάρχουν μελλοντικές προτάσεις για σχεδιασμό νέων προγραμμάτων ή νέων συνεργασιών ή βελτίωσης των υφιστάμενων προγραμμάτων Κοινωνικής Φροντίδας για την Οικογένεια-Παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας, από κρατικό και εθελοντικό φορέα;

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε έρευνα λαμβάνοντας ημιδομημένες συνεντεύξεις, με την χρήση μαγνητοφώνου και γραπτών σημειώσεων, από 5 κοινωνικούς λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του κρατικού φορέα , από τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού καθώς και από τους Προέδρους των Συνδέσμων Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών και Ευημερίας Ηλικιωμένων του εθελοντικού φορέα.

3.3 Θεμελιωμένη θεωρία(grounded theory)

Πολλές αναλύσεις μελετών ευέλικτου σχεδίου έχουν επηρεάσει από τη θεμελιωμένη θεωρία. Μια μελέτη θεμελιωμένης θεωρίας που σχετίζεται με τη συγκεκριμένη κατάσταση που αποτελεί το επίκεντρο της μελέτης. Αυτή η θεωρία είναι <<θεμελιωμένη>> στα δεδομένα που συγκεντρώνονται κατά την διάρκεια της μελέτης, ιδιαίτερα στις ενέργειες, αλληλεπιδράσεις και διαδικασίες των εμπλεκόμενων ανθρώπων.

Η θεμελιωμένη θεωρία αφορά κυρίως σε ερευνητικά ζητήματα τα οποία είναι σχετικά <<ανεξέρευντα>> και τα οποία διερευνώνται δίχως να διατυπώνονται εξ αρχής συγκεκριμένες εφευρετικές υποθέσεις, εργασίες οι οποίες να συσχετίζουν δύο ή περισσότερα φαινόμενα ή μεταβλητές μεταξύ τους. Οι θεωρητικές υποθέσεις δεν προηγούνται αλλά έπονται τις εμπειρικής έρευνας με άλλα λόγια η κατασκευή της θεωρίας βασίζεται και θεμελιώνεται στα εμπειρικά δεδομένα. Βέβαια η μη ύπαρξη σαφώς διατυπωμένων ερευνητικών υποθέσεων a priori δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ανυπαρξία θεωρητικού πλαισίου. Αντίθετα σημαίνει θεωρητική ευελιξία πριν από την εμπειρική έρευνα και σταδιακή ανάλυση ή κατασκευή θεωρίας ταυτόχρονα με τη συλλογή και την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων

(Ιωσιφίδης 2003).

Στόχος της θεμελιωμένης θεωρίας είναι να δημιουργηθεί μια θεωρία που να εξηγεί τι είναι κεντρικό στα δεδομένα και αυτό επιτυγχάνεται:

- Βρίσκοντας εννοιολογικές κατηγορίες στα δεδομένα
- Βρίσκοντας σχέσεις μεταξύ αυτών των κατηγοριών
- Αντιλαμβάνοντας και ερμηνεύοντας αυτές τις σχέσεις βρίσκοντας

κατηγορίες πυρήνα (Colin Robson,2007)

3.4 Οι στρατηγικές της θεμελιωμένης θεωρίας

Η κωδικοποίηση δεδομένων

Κωδικοποίηση είναι η τεχνική διαδικασία με την οποία κατηγοριοποιούνται τα δεδομένα. Με την κωδικογράφηση, το ακατέργαστο υλικό μεταμορφώνεται σε συμβολά, συνήθως αριθμούς, τα οποία μπορεί να ταξινομηθούν και να μετρηθούν .Η μεταμόρφωση όμως δεν είναι μια αυτόματη εργασία, σημαίνει μια κριτική ικανότητα κι εμπειρία εκ μέρους του κωδικογράφου(Colin Robson 1993,2000)

Η απόφαση για την υπαγωγή μιας απάντησης σε μια κατηγορία συμφωνεί με κάποιον άλλον εκτός από τον επίσημο <<κωδικογράφο>>. Πολλές φορές ο ίδιος ο απάντων κατατάσσει την απάντηση του σε μια κατηγορία. Αυτό συμβαίνει συχνά σε έρευνες κοινής γνώμης ή σε άλλες <<κλειστού>> τύπου ερωτήσεις, όπου το άτομο περιορίζεται να απαντήσει με ένα <<ναι>>,<<όχι>>ή με ένα <<συμφωνώ>> ή <<δεν συμφωνώ>> ή με το τσεκάρισμα μιας απάντησης που διαλέγει σε μια κλίμακα. Επίσης η κατηγοριοποίηση μπορεί μερικές φορές να γίνει ταυτόχρονα με τη συλλογή πληροφοριών από το πρόσωπο που συλλέγει τις πληροφορίες. Κάτι τέτοιο γίνεται βέβαια όταν ένας συνεντευκτής ή παρατηρητής χρησιμοποιεί μια κλίμακα μέτρηση για να βαθμολογήσει τη συμπεριφορά του υποκειμένου του.

Υπάρχουν ορισμένα πλεονεκτήματα στην κωδικογράφηση του υλικού από τον συνεντευκτή ή του παρατηρητή. Πρώτο εκείνος είναι σε θέση να λάβει υπόψη του και την όλη κατάσταση, εκτός από τη συμπεριφορά του υποκειμένου του. Έτσι έχει περισσότερες πληροφορίες πάνω στις οποίες θα βασίσει την κρίση του, παρά ο κωδικογράφος που κωδικογραφεί από ένα γραπτό έγγραφο. Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι ότι η ταυτόχρονη κωδικογράφηση από εκείνον που συλλέγει τις πληροφορίες εξοικονομεί χρόνο και εργασία.

Άσχετα με τα παραπάνω πλεονεκτήματα, η κατηγοριοποίηση σύνθετου υλικού συνήθως γίνεται από κωδικογράφους, αφού έχει συλλέγει το υλικό, και η διαδικασία αυτή επιτρέπει μια άνεση χρόνου και περισσότερη σκέψη, καθώς οι επιτόπιες αποφάσεις ενός συνεντευκτή ή παρατηρητή μπορεί να μην είναι τόσο σωστές όσο εκείνες που θα γίνουν μετά από άσχετα πράγματα, όπως την εμφάνιση και τις ιδιότητες στους τρόπους του απαντώντος, την προφορά του, τις απαντήσεις του στις προηγούμενες ερωτήσεις κ.λ.π. Επιπλέον εάν κάθε συνεντευκτής κατηγοριοποιεί μόνο το υλικό που εκείνος μαζεύει, η αξιοπιστία γενικά της κωδικογράφησης μειώνεται. Υπάρχει μια τάση να αναπτύσσει κανείς ένα πλαίσιο αναφοράς σε σχέση με το υλικό που κωδικογραφεί. Έστω και αν όλοι οι συνεντευκτές ήταν απόλυτα συνεπείς μεταξύ τους στον τρόπο που χρησιμοποιούσαν τις κατηγορίες κωδικογράφησης στην αρχή, πράγμα απίθανο, αργότερα τείνουν να δημιουργήσουν ποικίλα πλαίσια αναφοράς κατάλληλα για το δικό τους περιορισμένο υλικό, κάτι που κάνει τις κατηγοριοποιήσεις τους λιγότερο αξιόπιστες μακροχρόνια.

Ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς είναι ευκολότερο να δημιουργηθεί και να ελέγχεται στα πλαίσια ενός γραφείου, παρά στη διάρκεια της επιτόπιας έρευνας.(Φιλίας,1996).

Η κωδικοποίηση συμβαίνει ταυτόχρονα με τη συλλογή τους και χρησιμοποιούνται τρία είδη κωδικοποίησης

- Ανοικτή κωδικοποίηση
- Η κωδικοποίηση άξονα
- Επιλεκτική κωδικοποίηση

Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκε η ανοικτή κωδικοποίηση επειδή βοηθά την λεπτομερή και συνήθως την κατά σειρά απόδοση ιδιοτήτων και νοήματος στα ποιοτικά δεδομένα με σκοπό την σταδιακή κατηγοριοποίηση τους.(Ιωσηφίδης,2006)

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις συνεντεύξεις οργανώθηκαν στις εξής εννοιολογικές κατηγορίες

Κατηγορία 1

Προσωπικό/ εθελοντές/μέλη του κρατικού και εθελοντικού φορέα στην Κύπρο όσο αφορά τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας σε σχέση με τις ανάγκες που καλύπτονται

Κατηγορία 2

Προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια – παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας τόσο σε κρατικό όσο και σε εθελοντικό τομέα σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν καθώς και αξιολόγηση τους,

Κατηγορία 3

Συνεργασία μεταξύ των φορέων του κρατικού και εθελοντικού τομέα καθώς και με την Ευρωπαϊκή Ένωση στην εφαρμογή και λειτουργία προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας

Κατηγορία 4

Δυσκολίες – προβλήματα που προκύπτουν στην εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας από τους φορείς κρατικό και εθελοντικό

Κατηγορία 5

Πληροφόρηση των χρηστών σε σχέση με τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας

Κατηγορία 6

Μελλοντικές προτάσεις για σχεδιασμό και εφαρμογή νέων προγραμμάτων ή νέων συνεργασιών που προκύπτουν από τις αυξημένες ανάγκες των χρηστών της οικογένειας-παιδί και ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Θεωρητικός κορεσμός

Ιδεατά η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης συνεχίζεται μέχρι να επιτευχθεί θεωρητικός κορεσμός. Με άλλα λόγια, ο ερευνητής συνεχίζει να δειγματοληπτεί και να κωδικοποιεί μέχρι να μην αναδύονται νέες κατηγορίες και μέχρι να πάνθουν να εμφανίζονται νέα περιστατικά μεταβλητότητας στις ήδη υπάρχουσες κατηγορίες θεωρητικός κορεσμός αποτελεί ένα στόχο και όχι μια πραγματικότητα γιατί υπάρχει πάντοτε η δυνατότητα για αλλαγές στις κατηγορίες. Στην πράξη το κριτήριο του θεωρητικού κορεσμού είναι αρκετά ελαστικό και εξαρτάται από τον ερευνητή σε ένα μεγάλο βαθμό. Μετά την εστιασμένη ανάλυση και τη συγγραφή μνημονίων αρχίζει η φάση της συγγραφής της έρευνας το σύνολο της, στην οποία φάση τα ευρήματα, δηλαδή, το βασικό επιχείρημα που αναπτύσσετε και προτείνετε, μπορεί να μην είναι σαφές, παρά ύστερα από αρκετές δοκιμές στην συγγραφή.(Βαλτά, Γιαζκουλιδου,Πτυχιακή εργασία,2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ/ΕΡΕΥΝΑΣ

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν τα ευρήματα που προέκυψαν από τις συνεντεύξεις κατά κατηγορία.

Πραγματοποιήθηκαν 8 συνεντεύξεις, 5 με κοινωνικούς λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του κρατικό φορέα και 3 με προέδρους Συνδέσμων και Συμβουλίων ευημερίας για τον εθελοντικό φορέα.

Οι συνεντεύξεις έλαβαν μέρος στο γραφείο του κάθε συνεντευξιαζόμενου, μετά από τηλεφωνική επικοινωνία αφού προηγουμένος είχαν ενημερωθεί με σχετικές επιστολές στις οποίες περιλαμβάνονταν το θέμα της πτυχιακής μας εργασίας καθώς και ο σκοπός της μελέτης αυτής και ο τρόπος που ο καθένας θα μπορούσε να συμβάλει στο σκοπό αυτό. Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση και αξιολόγηση του συστήματος κοινωνικής φροντίδας ,για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα, μέσω των προγραμμάτων που υπάρχουν. Συγκεκριμένα πως τα προγράμματα αυτά εφαρμόζονται από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα σε σχέση με τις ανάγκες των χρηστών των 3 αυτών ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων(οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας)και πως αξιολογούνται από τους επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς Ευημερίας του κρατικού τομέα και από τους εκπροσώπους του εθελοντικού φορέα αλλά και μέσω της ίδιας της μελέτης που έχει πραγματοποιηθεί από εμάς.

Η συνέντευξη οργανώθηκε σε 6 κατηγορίες κοινές για κρατικό και εθελοντικό τομέα

Η πρώτη κατηγορία αφορά την επάρκεια του προσωπικού των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στον κρατικό τομέα σε σχέση με τις ανάγκες των χρηστών της οικογένεια-παιδί και ατόμων τρίτης ηλικίας και την επάρκεια σε εθελοντές σε σχέση με τα εθελοντικά προγράμματα που λειτουργούν για την

οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας καθώς και την κατάρτιση/εκπαίδευση ή επιμόρφωση τους για αποτελεσματικότερη εφαρμογή των υφιστάμενων προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας. Σε αυτήν την κατηγορία αντιστοιχούν 3 ερωτήσεις στον κρατικό φορέα και 4 ερωτήσεις στον εθελοντικό φορέα

Η δεύτερη κατηγορία αφορά τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας τόσο από τον κρατικό φορέα όσο και από τον εθελοντικό. Συγκεκριμένα αφορούν τον τρόπο εφαρμογής των προγραμμάτων για οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας της Κύπρου σε σχέση με τις ανάγκες που οδήγησαν στον σχεδιασμό και εφαρμογή τους καθώς και τους μηχανισμούς αξιολόγησης των προγραμμάτων αυτών τόσο από τον κρατικό όσο και από τον εθελοντικό φορέα. Σε αυτήν την κατηγορία αντιστοιχούν 3 ερωτήσεις στον κρατικό και 5 ερωτήσεις στον εθελοντικό φορέα.

Η Τρίτη κατηγορία αφορά την συνεργασία των φορέων κρατικών και εθελοντικών σε σχέση με την εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας της Κύπρου αλλά και την συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τα προγράμματα που υπάρχουν για την οικογένεια – παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας. Σε αυτήν την κατηγορία αντιστοιχούν 2 ερωτήσεις για τον κρατικό φορέα και 4 ερωτήσεις στον εθελοντικό φορέα.

Η τέταρτη κατηγορία αφορά τις δυσκολίες και τα προβλήματα που προκύπτουν στην εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας της Κύπρου και πως αντιμετωπίζονται από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα. Σε αυτήν την κατηγορία αντιστοιχούν 2 ερωτήσεις στον κρατικό φορέα και 3 ερωτήσεις στον εθελοντικό τομέα.

Η Πέμπτη κατηγορία αφορά την πληροφόρηση των χρηστών για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα της

τρίτης ηλικίας της Κύπρου και συγκεκριμένα τον τρόπο ενημέρωσης από κάθε φορέα και αν κρίνεται ικανοποιητική η ενημέρωση προς τους χρήστες των προγραμμάτων αυτών .Σε αυτήν την κατηγορία αντιστοιχεί 1 κοινή ερώτηση τόσο για τον κρατικό φορέα όσο για τον εθελοντικό φορέα.

Η έκτη και τελευταία κατηγορία αφορά μελλοντικές προτάσεις για σχεδιασμό νέων προγραμμάτων ή νέων συνεργασιών σε σχέση με αυξημένες ανάγκες των χρηστών της οικογένειας – παιδιά και για άτομα τρίτης ηλικίας από τους εκπροσώπους κρατικού και εθελοντικού φορέα. Σε αυτή την κατηγορία αντιστοιχούν 2 ερωτήσεις για τον κρατικό φορέα και 3 ερωτήσεις στον εθελοντικό φορέα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1:

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ/ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ/ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΟΣΟ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ

Η κατηγορία αυτή ερευνήθηκε με τις εξής ερωτήσεις όσο αφορά τον κρατικό φορέα

1. Υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εργαζομένων στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στους κλάδους οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας σε σχέση με τις ανάγκες και την κάλυψη τους ;

Η πιο πάνω ερώτηση τέθηκε στους 2 Προϊσταμένους Λειτουργούς Ευημερίας της Κύπρου των κλάδων οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας και οι απαντήσεις τους ήταν κοινές, δηλαδή ότι σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν από τους χρήστες των υπηρεσιών για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας το ήδη υφιστάμενο προσωπικό είναι ικανοποιητικό. Αναφέρουν ότι οι υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας και στους δύο κλάδους βρίσκονται σε ετοιμότητα για την ανακύρξη νέων θέσεων εργασίας και πρόσληψη προσωπικού εφόσον παραστεί ανάγκη κάλυψης νέων αναγκών που ήδη δεν καλύπτονται

2. Πως δίνεται η δυνατότητα από πλευράς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στο υφιστάμενο προσωπικό των 2 κλάδων να επιμορφώνονται και να ανανεώνουν τις γνώσεις και τις τεχνικές τους ;

Και σε αυτή την ερώτηση, που τέθηκε και πάλι στους 2 Προϊσταμένους του κλάδου οικογένεια – παιδί και Ηλικιωμένους, οι απαντήσεις ήταν κοινές δηλαδή ότι από πλευράς των Υ.Κ.Ε, παρέχονται αρκετές δυνατότητες επιμόρφωσης αλλά και ανάπτυξης τεχνικών για διαχείριση των περιπτώσεων, μέσω της διοργάνωσης υπηρεσιακών σεμιναρίων που διοργανώνονται από άλλους φορείς με τους οποίους διατηρείται διατμηματική ή άλλη συνεργασία.

Παράλληλα αναφέρουν ότι υπάρχει η Υπηρεσία Ανάπτυξης προσωπικού και σχεδιασμού προγραμμάτων που έχει την ευθύνη για την διοργάνωση ενδουπηρεσιακών επιμορφωτικών προγραμμάτων, με στόχο την συνεχή βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων του προσωπικού.

Η τελευταία ερώτηση που αφορά αυτήν την κατηγορία και τέθηκε και πάλι στους 2 Προϊσταμένους των κλάδων οικογένεια – παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας των Υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας είναι:

3. Σε ποια προγράμματα –υπηρεσίες του κλάδου οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας εργάζονται εξειδικευμένοι κοινωνικοί λειτουργοί και ποια η συμβολή τους στην καλύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια –παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Οι απαντήσεις των 2 ερωτώμενων σε αυτή την ερώτηση δεν ήταν κοινές, απαντώντας μας ότι ειδικεύσεις υπάρχουν μόνο στον κλάδο οικογένεια-παιδί και αφορούν στα εξής προγράμματα:

- Γονική μεριμνά
- Βία στην οικογένεια
- Υιοθεσία
- Παιδιά υπό φροντίδα και κηδεμονευτικά διατάγματα ενηλίκων και ανηλίκων με όρους κοινοτικής εργασίας χωρίς αμοιβή.

Εξήγησε ότι εξειδικευμένοι κοινωνικοί λειτουργοί υπάρχουν μόνο στα παραπάνω προγράμματα καθώς η συμβολή τους είναι σημαντική, μέσω εξειδικευμένης εκπαίδευσης και γνώσεων που λαμβάνουν οι λειτουργοί, για

αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών των προγραμμάτων αυτών για αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

Προχωρώντας στον εθελοντικό φορέα η πρώτη κατηγορία ερευνήθηκε με τις εξής ερωτήσεις:

1. Υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εθελοντών που συμμετέχουν ή συμβάλουν στα προγράμματα Κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας ;

Η πιο πάνω ερώτηση τέθηκε στον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και η απάντηση που μας δόθηκε ήταν ότι σε σχέση με τα προγράμματα που λειτουργούν πάνω σε εθελοντική βάση στην Κύπρο αυτήν την περίοδο, ο αριθμός συμμετοχής των εθελοντών κρίνεται αρκετά ικανοποιητικός και το ενθαρρυντικό είναι πως τα τελευταία χρόνια ο αριθμός συμμετοχής των εθελοντών που θέλουν να προσφέρουν προς την οικογένεια – παιδί και σε άτομα της τρίτης ηλικία μέσω εθελοντικών οργανώσεων είναι αυξημένος γεγονός που τον ικανοποιεί και φανερώνει την ευαισθησία των Κύπριων πολιτών.

2. Πως το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, μέσω των οργανώσεων- μελών του δίνει την ευκαιρία σε εθελοντές, που συμμετέχουν σε προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και σε άτομα της τρίτης ηλικίας να εκπαιδευτούν ή επιμορφωθούν, ώστε να καλύψουν τις ανάγκες που παρουσιάζονται;

Η απάντηση που μας δόθηκε ήταν ότι αυτό επιτυγχάνεται αρχικά με το γεγονός ότι το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, ενθαρρύνοντας οργανώνοντας και επιχορηγώντας την ενεργό συμμετοχή μελών του σε διεθνή συνέδρια, σεμινάρια ή ημερίδες εκπαίδευσης που έχουν ως αντικείμενο τον εθελοντισμό και την κοινωνική ευημερία καθώς και καινούργιες τεχνικές ή προγράμματα συμμετοχής σε εθελοντικές δραστηριότητες και μετέπειτα διοργανώνοντας το ίδιο μέσω του Σώματος εθελοντών και τις δεξιότητες που

πρέπει να έχουν για κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν και για προσφορά στην οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

3.Ποσα είναι τα μέλη του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών, κρίνονται ικανοποιητικά σε σχέση με το ξεκίνημα του Συνδέσμου;

Η απάντηση που μας δόθηκε από την πρόεδρο του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών είναι πως τα μέλη πλέον είναι γύρω στα 2000, εκ των οποίων οι 40 είναι άντρες. Ανάφερε πως τα πρώτα χρόνια ήταν δύσκολα για κάποιους να ενταχθούν στον σύνδεσμο γιατί υπήρχε αρκετή προκατάληψη, αλλά ο σύνδεσμος με αργά και σταθερά βήματα κατάφερε να λειτουργεί ικανοποιητικά και με αρκετά μέλη-φίλους που μαζικά πλέον διεκδικούν τα δικαιώματά τους και την δημιουργία ίσων ευκαιριών για τους Μονογονιούς και τα παιδιά τους.

4.Ποιος ο αριθμός εθελοντών που συμμετέχουν και χρησιμοποιούνται από τον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων για παροχή υπηρεσιών προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Σε αυτήν την ερώτηση απάντηση μας δόθηκε από τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων και προέκυψε πως ο αριθμός των εθελοντών ποικίλει ανάλογα με την εποχή και τις δραστηριότητες που πρέπει τα επαρχιακά Συμβούλια Ευημερίας να διεκπαιρέωσουν ανάλογα με τους στόχους ,τις ανάγκες και τον προϋπολογισμό τους. Πρόσθεσε πως συνολικά χρησιμοποιούνται 350 εθελοντές παγκύπρια όσο αφορά τα μόνιμα και χρηματοδοτούμενα και από το κράτος προγράμματα για τους ηλικιωμένους, ενώ υπάρχει επίσης και ένας μικρός αριθμός εργαζομένων επαγγελματιών που εργοδοτούνται από τον σύνδεσμο

Με την κατηγορία αυτή επιθυμητό ήταν να διαπιστωθεί πρώτο η επάρκεια σε προσωπικό, εθελοντές και μέλη στην εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια – παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας σε σχέση με την κάλυψη των αναγκών των χρηστών και

δεύτερο η επάρκεια σε γνώσεις τεχνικές και κατάρτιση των εκπροσώπων των προγραμμάτων αυτών από κρατικό και εθελοντικό φορέα της Κύπρου.

Οι απαντήσεις που μας δόθηκαν από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα ήταν παρόμοιες. Τα σημεία που αναδεικνύονται τόσο από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας όσο και από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Εθελοντισμού και των 2 Συνδέσμων για την Οικογένεια και το παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας, είναι η ικανοποίηση σε σχέση με τον αριθμό του προσωπικού-εθελοντών και μελών που συμμετέχουν και εφαρμόζουν τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας ,μεριμνώντας για την κατάρτιση/εκπαίδευση και επιμόρφωση αυτών ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των χρηστών,που ήταν και ο απώτερος σκοπός αυτών των ερωτήσεων.

Τέλος οι ευκαιρίες μέθοδοι εκπαίδευσης και επιμόρφωσης τόσο των εθελοντών όσο και των Κοινωνικών Λειτουργών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας θεωρούνται αναμενόμενοι και αναγκαίοι τόσο για τον κρατικό όσο και για τον εθελοντικό φορέα για κατάρτιση τους αφού συνεχώς προκύπτουν καινούργιες ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν μέσω των προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΟΣΟ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΟ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΕ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ

Η κατηγορία αυτή ελέγχθηκε όσο αφορά τον κρατικό φορέα με τις εξής ερωτήσεις:

1. Ποιες οι ανάγκες που οδήγησαν στον σχεδιασμό και εφαρμογή των υφιστάμενων προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και για τα άτομα τρίτης ηλικίας ;

Οι απαντήσεις των 2 προϊσταμένων κοινωνικών λειτουργών των κλάδων οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας έχουν ως κοινό παράγοντα το γεγονός ότι οι ανάγκες για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των υφιστάμενων προγραμμάτων διαπιστώθηκαν κατά καιρούς μετά από ίδρυση των Υπηρεσιών και ιδιαίτερα μετά την αντιμετώπιση των συνεπειών της εισβολής και της προσφυγοποίησης κατά το 1974. Έκτοτε έχουν αναπτύξει τα προγράμματα τόσο για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας παρακολουθώντας τις μεταβαλλόμενες ανάγκες που σχετίζονται πάντα με τις κοινωνικές ιδίως, αλλαγές στην τοπική κοινωνία.

2. Έχουν αναπτυχθεί μηχανισμοί αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών στο κάθε πρόγραμμα για τον κλάδο οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας αντίστοιχα; Αν ναι, ποιοί είναι αυτοί και ποια η συμβολή τους στα υφιστάμενα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου για οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας;

Η απάντηση που δόθηκε από την προϊσταμένη κοινωνική λειτουργό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του κλάδου οικογένεια-παιδί αναφέρει ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν υλοποιήσει κατά την περίοδο 2007-2010 τις παρακάτω έρευνες

- για την αξιολόγηση του προγράμματος των προληπτικών υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας με σκοπό την εξέταση της αποτελεσματικότητας των στόχων του προγράμματος
- έρευνα για την αξιολόγηση των προγραμμάτων της ανάδοχης φροντίδας παιδιών και υποβολή για βελτίωση των παρερχομένων υπηρεσιών.

Επίσης συμπλήρωσαν ότι βρίσκονται στο στάδιο αξιολόγησης μέσω μελέτης για το πρόγραμμα βίας στην οικογένεια και της υφιστάμενης νομοθεσίας του περί βίας στην οικογένεια Νόμων του 2000 και 2004 και υποβολής προτάσεων για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Επίσης η απάντηση που μας δόθηκε από τον προϊστάμενο κοινωνικό λειτουργό των Υ.Κ.Ε του κλάδου Ηλικιωμένοι ήταν ότι δεν έχει υπάρξει οποιοδήποτε μελέτη για αξιολόγησης των υφιστάμενων προγραμμάτων για τα άτομα της τρίτης ηλικίας και η μόνη διαδικασία αξιολόγησης των προγραμμάτων αυτών, γίνεται από το πρόγραμμα Συναδερφικής Αξιολόγησης στο τομέα κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει ως σκοπό την διάδοση καλών πρακτικών και την αξιολόγηση των βασικών πολιτικών, θεσμών και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης.

3. Βρίσκεται ικανοποιητικές τις υφιστάμενες υπηρεσίες-προγράμματα για την οικογένεια-παιδί και για τα άτομα της τρίτης ηλικίας της Κύπρου;

Σε αυτήν την ερώτηση απαντήσεις δόθηκαν από τους 3 Κοινωνικούς Λειτουργούς των επαρχιακών γραφείων ευημερίας της Λάρνακας και Πάφου, υπεύθυνους για την εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων βία στην οικογένεια, γονική μέριμνα, υιοθεσία, και προγράμματα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας όπως λήπτες δημοσίου βοηθήματος για ηλικιωμένους, σχέδιο ενίσχυσης οικογενειών για την φροντίδα ηλικιωμένων, στέγες ηλικιωμένων, κατ'οίκον φροντίδα.

Οι απαντήσεις που μας δόθηκαν από τους 3 Κοινωνικούς Λειτουργούς έχουν ως κοινό παράγοντα το ότι τα υφιστάμενα προγράμματα τόσο για την οικογένεια-παιδί όσο και για άτομα τρίτης ηλικίας σε γενικές γραμμές κρίνονται ικανοποιητικά εφόσον οι κρατικές υπηρεσίες καλύπτουν τις βασικότερες ανάγκες των ευπαθών αυτών ομάδων πληθυσμού. Συγκεκριμένα από την κοινωνική λειτουργό του Επαρχιακού γραφείου Πάφου, υπεύθυνη για την βία, αναφέρθηκε ότι οι υφιστάμενες υπηρεσίες-προγράμματα κρίνονται αρκετά ικανοποιητικές γιατί υπάρχει ευχέρεια να αγοραστούν υπηρεσίες που δεν υπάρχουν στις κατά τόπου επαρχίες ώστε να καλύπτουν βασικές ανάγκες των χρηστών. Συνέχισε επισημαίνοντας πως υπάρχουν ελλείψεις στην διεκπαιρέωση των υπηρεσιών που δυσκολεύουν τον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στην κάλυψη όλων των αναγκών των χρηστών, επισήμανση την οποία αναφέρουν και οι 2 άλλοι κοινωνικοί λειτουργοί υπεύθυνοι για τα προγράμματα γονική μέριμνα και υιοθεσία και άτομα τρίτης ηλικίας (λήπτες δημοσίου βοηθήματος, σχέδιο ενίσχυσης οικογενειών για την φροντίδα ηλικιωμένων, στέγες ηλικιωμένων, κατ'οίκον φροντίδας)

Από την άλλη όσο αφορά τον εθελοντικό φορέα η κατηγορία αυτή ερευνήθηκε με τις εξής ερωτήσεις:

1. Κρίνεται ικανοποιητική την προσφορά εθελοντισμού στα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας της Κύπρου;

Η απάντηση που μας δόθηκε από την πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού ανέφερε ότι ο εθελοντικός τομέας δραστηριοποιείται με ευελιξία και μεθοδικότητα σε σχεδόν όλους τους τομείς πολιτικής για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας και πως η προσφορά αυτών των προγραμμάτων είναι καθοριστική.

Συγκεκριμένα επισήμανε πως μέσα, από στοχευμένες δράσεις στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας στους τομείς της οικογένειας, των παιδιών και των ατόμων της τρίτης ηλικίας, συμβάλουν ουσιαστικά στην εξυπηρέτηση

αυτών των κοινωνικών ομάδων. Τέλος πρόσθεσε πως οι αξιωματούχοι των διοικητικών συμβουλίων, οι λειτουργοί και οι εθελοντές εργάζονται απρόσκοπτα για το έργο τους συμβάλλοντας ουσιαστικά στην επίτευξη των κοινωνικοοικονομικών στόχων τους και του κράτους.

2. Υπάρχουν μηχανισμοί αξιολόγησης των προγραμμάτων υπηρεσιών του εθελοντικού τομέα που να αφορούν την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας και ποια η συμβολή τους ;

Η απάντηση που δόθηκε για την ερώτηση αυτή ήταν ότι μηχανισμοί αξιολόγησης υπάρχουν στο πλαίσιο λειτουργίας του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με σκοπό την διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας που εφαρμόζονται από τον εθελοντικό φορέα και της συνέχισης στήριξης τους κυρίως οικονομικής, καθώς και ότι όργανα διοίκησης του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού αξιολογούν και αναλύουν τα προγράμματα και τις υπηρεσίες του εθελοντικού φορέα .Επιπλέον ανέφερε πως το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού συμμετείχε στην ευρωπαϊκή έρευνα με τίτλο <<Volunteering across Europe:organization,promotion participation>> που πραγματοποιείται ανάμεσα σε 17 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα το Παγκυπρίο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντων ανέλαβε την διεξαγωγή έρευνας και καταγραφής των αποτελεσμάτων για το εθελοντικό τοπίο στην Κύπρο και αξιολόγηση της δράσης του και ανάπτυξης των εθελοντικών οργανώσεων που αξιολογούνται ότι συμβάλουν σημαντικά στη υλοποίηση κοινωνικής πολιτικής καθώς και τους στόχους του κράτους εξυπηρετώντας τις σχεδόν όλες τις ανάγκες των κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού της οικογένεια-παιδί και των ατόμων της τρίτης ηλικίας σε σχέση με την προσπάθεια εμπορικοποίησης του εθελοντισμού και την αντιμετώπιση των προβλημάτων βιωσιμότητας (περιορισμένοι οικονομικοί πόροι)

- 3.Ποια η πολιτική του συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών όσο αφορά τα προγράμματα για τις Μονογονεϊκές Οικογένειες;

Από την απάντηση της πρόεδρου του συνδέσμου προέκυψε πως πολιτική του συνδέσμου όσο αφορά τις Μονογονεϊκές οικογένειες στην Κύπρο είναι να διεκδικήσει επίσημα τα δικαιώματα των Μονογονιών και να επιλύσει τα πολύπλοκα προβλήματα τους, αναφέροντας πως αυτό επιτυγχάνεται από το επταμελές συμβούλιο του Συνδέσμου, στο οποίο εκπροσωπούνται οι πιο πολλές κατηγορίες των Μονογονιών καθώς και Φίλοι του Συνδέσμου. Πρόσθεσε πως τα τελευταία 8 χρόνια υπάρχει Κοινωνική Λειτουργός της οποίας ο ρόλος είναι συμβουλευτικός, ενημερωτικός και βοηθητικός ως προς την καθοδήγηση σε νομικά ζητήματα και διαδικασίες προς τους μονογονιούς ενώ αν κριθεί αναγκαίο γίνεται παραπομπή και σε άλλες ειδικότητες, με τους οποίους συνεργάζεται η κοινωνική λειτουργός με επιχορηγούμενες υπηρεσίες, όπως Παιδοψυχολόγους, Ψυχιάτρους και Ψυχοθεραπευτές.

4. Πως αξιολογείται ως σύνδεσμος ,τις προσφερόμενες υπηρεσίες στην Κύπρο προς τις Μονογονεϊκές Οικογένειες;

Απάντηση σε αυτό το ερώτημα μας δόθηκε από την πρόεδρο του συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων. Αναφέρεται πως όσο αφορά τις κρατικές υπηρεσίες προς τις μονογονεϊκές οικογένειες εκείνο που διαπιστώνουν ως σύνδεσμος είναι ότι ενώ οι παροχές μέσω των προγραμμάτων που υπάρχουν και εφαρμόζονται κρίνονται αρκετά ικανοποιητικές εντούτοις προβλήματα προκύπτουν στον τρόπο λειτουργίας τους από ορισμένους Λειτουργούς Ευημερίας οι οποίοι δεν λειτουργούν ομοιόμορφα στην ερμηνεία της νομοθεσίας και δεν εξηγούν στους υποψηφίους λήπτες δημοσίου βοηθήματος τα δικαιώματα τους ή τον τρόπο που πρέπει να κινούνται οι μονογονιοί για διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Επίσης επισημαίνει πως η κρατική κοινωνική πολιτική εστιάζεται κυρίως στις Μονογονιούς μητέρες αγνοώντας πολλές φορές τους Μονογονιούς πατέρες, ενώ υπάρχει έστω και ένα μικρό ποσοστό πατέρων που αναλαμβάνουν ολοκληρωτικά την ανατροφή και φροντίδα των παιδιών τους.

5. Ποιές οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσω των προγραμμάτων για τα άτομα της τρίτης ηλικίας από τους εθελοντές που συμμετέχουν στον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων;

Από την απάντηση που μας δόθηκε από τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Ηλικιωμένων προέκυψαν ότι οι εθελοντές δραστηριοποιούνται στα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, σε Κέντρα Απασχόλησης και Προστασίας Ηλικιωμένων, σε στέγες Ηλικιωμένων, σε προγράμματα παροχής και διανομής προγευμάτων και γευμάτων, στο πλύσιμο ρούχων μελών και δικαιούχων.

Στην κατηγορία αυτή προέκυψαν από τις απαντήσεις το συμπέρασμα πως τόσο στον κρατικό όσο και στον εθελοντικό τομέα τα προγράμματα που εφαρμόζονται και λειτουργούν αξιολογούνται κυρίως μέσα από τον σχεδιασμό και υλοποίηση τοπικών αλλά και Ευρωπαϊκών Ερευνών με απώτερο στόχο μέσω της αξιολόγησης να καταγραφούν οι ελλείψεις-αδυναμίες των υφιστάμενων προγραμμάτων και να προταθούν σχέδια ενίσχυσης των ήδη υφιστάμενων προγραμμάτων ή νέα προγράμματα στήριξης της οικογένειας-παιδιών και ατόμων τρίτης ηλικίας στη Κύπρο.

Τελειώνοντας επισημαίνουμε τόσο από την άποψη του κρατικού φορέα όσο και από την άποψη του εθελοντικού φορέα ότι τα υφιστάμενα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας αξιολογούνται αρκετά ικανοποιητικά σε σχέση με τις δομές που υπάρχουν στην Κύπρο αλλά και τις ανάγκες που ολοένα αυξάνονται και χρειάζεται να καλυφθούν για τις ευάλωτες αυτές ομάδες πληθυσμού. Στο θεωρητικό μέρος της πτυχιακής αναφέρθηκαν τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας που εφαρμόζονται και λειτουργούν για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας τόσο στον εθελοντικό φορέα όσο και από τον κρατικό.

Από την συγκεκριμένη έρευνα προκύπτει αξιολόγηση των προγραμμάτων μέσω των απόψεων των Λειτουργών Ευημερίας του κρατικού φορέα, του

Προέδρου του Συμβουλίου Εθελοντισμού καθώς και των προέδρων των Συνδέσμων Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών και Ευημερίας Ηλικιωμένων που ανήκουν στον εθελοντικό τομέα, αλλά και μέσω των μηχανισμών αξιολόγησης που χρησιμοποιούν οι δύο φορείς .Ακόμη μέσω της συγκεκριμένης έρευνας προκύπτουν και συμπληρωματικά στοιχεία για την δράση και λειτουργία των συνδέσμων Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών και Ευημερίας Ηλικιωμένων, που δεν συμπεριλαμβάνονται στην βιβλιογραφική ανασκόπηση που έγινε σε αυτήν την μελέτη.

Τελειώνοντας χρειάζεται να αναφέρουμε πως μετά από μελέτη της βιβλιογραφίας σχετικά με τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια – παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο σε σχέση με τις ανάγκες που υπάρχουν για τις ευάλωτες αυτές πληθυσμού και τις δομές που υπάρχουν στην Κύπρο , τα προγράμματα-υπηρεσίες προς την οικογένεια-παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας αξιολογούνται επαρκή για τα δεδομένα της Κύπρου τόσο από τον κρατικό όσο και στον εθελοντικό φορέα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3:

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ

*ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ
ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΥΤΑ*

Η κατηγορία αυτή, για τον κρατικό φορέα ερευνήθηκε με τις εξής ερωτήσεις :

1. Ποια η συνεργασία των Υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας με τις εθελοντικές /μη κυβερνητικές οργανώσεις στην εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας ;

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους 2 προϊσταμένους Κοινωνικούς Λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας προέκυψε ότι οι μη κυβερνητικές/εθελοντικές οργανώσεις εποπτεύονται και επιχορηγούνται μέσω των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, με σκοπό την εφαρμογή των προγραμμάτων προς την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας και την περαιτέρω ανάπτυξη τους .Αναφέρεται ακόμη ότι τα προγράμματα που προσφέρονται από τον από τον εθελοντικό τομέα αφορούν συχνά την συμπλήρωση του έργου του κρατικού φορέα ενώ σε μερικές περιπτώσεις καλύπτουν το κενό των κρατικών υπηρεσιών.

Τέλος ανέφεραν ορισμένες μη κυβερνητικές/εθελοντικές οργανώσεις Παγκύπριες ή Διεθνής καθώς και Συμβούλια με τις οποίες συνεργάζονται και επιτελούν εξίσου σημαντικό έργο στην προσφορά υπηρεσιών για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας και οι οποίες είναι:

- Ο σύνδεσμος για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια με την δημιουργία καταφυγίου
- Η διεθνής κοινωνική υπηρεσία με την οποία είναι κοινός ο σκοπός προσφοράς μέσω των προγραμμάτων για την ευημερία του παιδιού και της οικογένειας

- Με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, στο έργο του τοπικό και παγκύπριο, για συντονισμό όλων των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων
 - Με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων, την Ομοσπονδία του και το Σώμα εθελοντών τα οποία ανήκουν επίσης στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού.
2. Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση τι προκλήσεις και τι ευκαιρίες για συνεργασία έδωσε στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας όσο αφορά τους 2 κλάδους οικογένεια-παιδί και ηλικιωμένοι ;

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους προϊσταμένους του κλάδου οικογένειας και παιδί και ηλικιωμένοι και ήταν κοινές προέκυψε ότι υπάρχει συνεργασία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση τα εξής προγράμματα:

- Προγράμματα καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με βάση την ανοιχτή μέθοδο συντονισμού η οποία επιτρέπει τον καθορισμό κοινών στόχων και τη σύγκριση ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών σε τρεις τομείς ,κοινωνική ενσωμάτωση κοινωνική προστασία, συνταξιοδοτικά συστήματα και συστήματα πρόωρης συνταξιοδότησης
- Πρόγραμμα Progress το οποίο αποτελεί ένα νέο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη δράσεις του οποίου επικεντρώνονται σε πέντε άξονες πολιτικής ,απασχόληση, κοινωνική προστασία και ενσωμάτωση, όροι εργασίας, καταπολέμηση των διακρίσεων και ισότητα των φύλων.

Τέλος αναφέρθηκε ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν τον συντονιστικό ρόλο για την εκπροσώπηση της Κύπρου πρώτο στην επιτροπή κοινωνικής προστασίας η οποία είναι η κατ'έξοχή συμβουλευτική επιτροπή της ευρωπαϊκής ένωσης σε θέματα κοινωνικής προστασίας, και στην Υποεπιτροπή Δεικτών της επιτροπής κοινωνικής προστασίας, δεύτερο στην ειδική επιτροπή εμπειρογνομώνων για θέματα δημογραφικής πολιτικής της Κύπρου και τρίτο στην επιτροπή εμπειρογνομώνων για κοινωνική πολιτική για οικογένειες – παιδιά του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Όσο αφορά τον εθελοντικό τομέα η κατηγορία αυτή διερευνήθηκε με τις εξής ερωτήσεις :

1. Ποια η συνεργασία του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Ευημερίας με τον κρατικό φορέα όσα αφορά την συμβολή στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας ;

Η απάντηση που δόθηκε από τον πρόεδρο του Παγκόσμιου Συντονιστικού Συμβουλίου εθελοντών είχε κοινά σημεία αναφοράς με αυτά που δόθηκαν από τους Προϊσταμένους κοινωνικούς λειτουργούς ότι δηλαδή υπάρχει συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες της Κύπρου για διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας. Συμπλήρωσε πως στηρίζονται ως εθελοντικός τομέας στις χορηγίες που δίνονται μέσω του Σχεδίου κρατικής χορηγίας των Υ.Κ.Ε καθώς και ότι εποπτεύονται οι εθελοντικές/μη κυβερνητικές οργανώσεις από τις Υ.Κ.Ε. Τέλος τόνισε την στήριξη και συμπλήρωση προς τις Υ.Κ.Ε μέσω ορισμένων προγραμμάτων που λειτουργούν σε εθελοντικό τομέα και κυρίως στην τοπική αυτοδιοίκηση.

2. Ποια η σχέση του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού και των οργανώσεων του με τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ;

Από την απάντηση που μας δόθηκε προέκυψε ότι στα πλαίσια για δικτύωση των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων και εξοικείωση τους με τα ευρωπαϊκά προγράμματα, το Παγκύπριο Συμβούλιο Εθελοντισμού υποστήριξε και ενθάρρυνε την συμμετοχή οργανώσεων μελών του σε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα με στόχο την αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων και την υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων μέσω της Υπηρεσίας Ευρωπαϊκών θεμάτων του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου εθελοντισμού.

Τέλος ανέφερε την συμμετοχή του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς καθώς και την συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα και εκστρατείες όπως :

- πρόγραμμα Leonardo da Vinci όπου στα πλαίσια του ευρωπαϊκού αυτού προγράμματος το Π.Π.Σ.Ε υλοποίησε με επιτυχία πρόγραμμα κατάρτισης με τίτλο <<Κατάρτιση επαγγελματιών στους τομείς πολιτικές-διοίκησης και ανάπτυξης κοινωνικών προγραμμάτων στον εθελοντικό φορέα
- Νέα γενιά σε δράση 2007-2013 όπου το Π.Π.Σ.Ε ολοκλήρωσε με επιτυχία το έργο με τίτλο <<εθελοντισμός ίσες ευκαιρίες και κοινωνική ενσωμάτωση-ένα πρωτοποριακό εργαλείο άτυπης μάθησης μέσα από την δράση πρωτοβουλίες νέων του προγράμματος νέα γενιά σε δράση 2007-2013>> Μέσα από το έργο αυτό το Π.Π.Σ.Ε δημιούργησε ένα πρωτοποριακό διαδραστικό εργαλείο Άτυπης μάθησης σε μορφή ψηφιακού παιχνιδιού το οποίο βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν υγιή προσωπικότητα μέσα από τον εθελοντισμό και θετική αντίληψη σε κοινωνικά ζητήματα ίσων ευκαιριών και κοινωνικής ενσωμάτωσης.
- Συμμετοχή στο ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού 2010 όπου το Π.Π.Σ.Ε θα φροντίσει να συμμετέχει ενεργά στα στάδια προετοιμασίας του έτους με την

συνεργασία των αρμόδιων κρατικών τμημάτων με στόχο την ανάδειξη της συμβολής του εθελοντισμού αλλά και γενικότερα στους εθνικούς στόχους για καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

3. Ποια η συνεργασία του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών με άλλους φορείς (κρατικό φορέα, άλλες εθελοντικές οργανώσεις) και με την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Στην απάντηση της η πρόεδρος του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών αναφέρει πως ως σύνδεσμος βρίσκονται συνεχώς σε επαφή με οργανωμένα κοινωνικά σύνολα, άλλους μη κυβερνητικούς οργανισμούς παρεμφερείς και μη, την Εκκλησία καθώς και άλλες υπηρεσίες όπως η αστυνομία. Όσο αφορά τον κρατικό φορέα πρόσθεσε πως υπάρχει συνεργασία με υπουργούς και βουλευτές για εξασφάλιση κρατικών χορηγιών αλλά και για οτιδήποτε άπτεται των αιτημάτων τους και θα μπορούσαν να συμβάλουν στους στόχους του συνδέσμου. Αναφέρεται ακόμη πως η συνεργασία τους με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας είναι αρκετά καλή καθώς υπάρχει ανταλλαγή απόψεων για εξυπηρέτηση των μονογονιών. Τέλος επισημαίνει πως επιδιώκεται η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα για αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών προς τις Μονογονεϊκές οικογένειες της Κύπρου.

4. Ποια η συνεργασία του συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων με άλλους φορείς κρατικό ή εθελοντικό;

Ο πρόεδρος του Συνδέσμου αναφέρει πως υπάρχει πολύ καλή συνεργασία με όλες τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες που χρηματοδοτούν μερικώς τα περισσότερα από τα προγράμματα που παρέχει ο σύνδεσμος προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Όσο αφορά τις άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις προκύπτει ότι η συνεργασία είναι περιορισμένη στην ανταλλαγή εμπειριών εκτός από την συνεργασία με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο εθελοντισμού του οποίου είναι μέλος και στηρίζεται από αυτό.

Από την κατηγορία αυτή προκύπτει το συμπέρασμα πως οι αυξημένες ανάγκες που προκύπτουν τόσο στον κρατικό όσο και στον εθελοντικό τομέα για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας ,επιβάλλουν την συνεργασία με ευρωπαϊκά προγράμματα για ενίσχυση των ήδη υφισταμένων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον η γενική δραστηριοποίηση των φορέων στα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης βοηθούσε στην περαιτέρω ανάπτυξη μιας πολυεπίπεδης συνεργασίας με το διεθνή χώρο η οποία ενισχύει την τεχνογνωσία και εμπειρία τόσο του κρατικού όσοι και του εθελοντικού τομέα σε νέες μεθόδους και πρακτικές που αφορούν το σύστημα της κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου .Στο θεωρητικό μέρος δεν επεκταθήκαμε μέσω της βιβλιογραφίας στην κατηγορία αυτή έτσι η διερεύνηση της μέσω των ερωτήσεων μας έδωσε την δυνατότητα να συμπεριλάβουμε στην μελέτη μας μια ολοκληρωμένη άποψη για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικία στην Κύπρο.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4:

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ-ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ

ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Η κατηγορία αυτή για τον κρατικό φορέα διερευνήθηκε με τις εξής ερωτήσεις :

1. Τι είδους προβλήματα αναφέρονται σε εσάς που να αφορούν τους κλάδους οικογένεια-παιδί και ηλικιωμένοι και σας ανατίθεται ο χειρισμός τους ;

Οι απαντήσεις για αυτήν την ερώτηση δόθηκαν από τους 3 κοινωνικούς λειτουργούς των επαρχιακών γραφείων ευημερίας της Λάρνακας και της Πάφου, υπεύθυνους για τα προγράμματα για την οικογένεια – παιδί καθώς και για προγράμματα για τους ηλικιωμένους .

Από τις απαντήσεις προέκυψαν τα εξής προβλήματα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας :

- Φροντίδα ηλικιωμένων στο σπίτι σε περιπτώσεις ηλικιωμένων που δεν επιθυμούν να μετακινηθούν από το οικείο περιβάλλον τους
- Φροντίδα ηλικιωμένων σε ιδρύματα σε περίπτωση που η κατ'οίκον φροντίδα δεν μπορεί να είναι επαρκής σε σχέση με τις ανάγκες των ηλικιωμένων

Από την άλλη για την οικογένεια-παιδί προέκυψαν μέσω των απαντήσεων ότι αντιμετωπίζονται τα εξής προβλήματα:

- Διερεύνηση αναφορών σχετικά με πιθανή άσκηση βίας σε γυναίκες από τους συζυγούς/συντρόφους τους
- Διερεύνηση αναφορών σχετικά με πιθανή άσκηση βίας σε παιδιά από τους γονείς ή από τον ένα γονέα ή ακόμα και από τον πατριό ή σύντροφο της μητέρας

- Πρόβλημα υιοθεσίας παιδιών από τον ένα φυσικό γονέα και τον/ην Κύπριο/α σύζυγο, εφόσον τα κίνητρα για αυτήν την υιοθεσία είναι η εξασφάλιση άδειας παραμονής στην Κύπρο
- Συνέχιση επίβλεψης της οικογένειας όταν γίνει η υιοθεσία ώστε να εξασφαλίσει και το δικαίωμα του παιδιού να ενημερωθεί για το γεγονός της υιοθεσίας
- Όσο αφορά την γονική μέριμνα προβλήματα που προκύπτουν είναι ότι υπάρχουν έντονες συγκρούσεις μεταξύ του ζευγαριού οποίες επηρεάζουν το παιδί.

2. Ποιες οι δυσκολίες-εμπόδια που συναντιούνται στην εφαρμογή των Προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια παιδί και ηλικιωμένους ;

Και σε αυτήν την ερώτηση οι απαντήσεις δόθηκαν από τους 3 κοινωνικούς λειτουργούς των επαρχιακών γραφείων ευημερίας της Λάρνακας και της Πάφου υπευθύνους για την λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια –παιδί και τους ηλικιωμένους.

Από τις απαντήσεις προέκυψε ότι οι δυσκολίες – εμπόδια που συναντάνε καθημερινά στην εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας τόσο για την οικογένεια-παιδί όσο και για τα άτομα της τρίτης ηλικίας, είναι αρκετά και χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης μέσα από μια σειρά ενεργειών που χρειάζεται να γίνουν από τις Υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας.

Όσο αφορά τον κλάδο της οικογένειας – παιδιού επισημάνθηκαν τα εξής προβλήματα

- Η συνεργασία με οικογένειες που δεν αναγνωρίζουν ότι υπάρχει πρόβλημα ενδοοικογενειακής βίας και αρνούνται την βοήθεια των

εξειδικευμένων κοινωνικών λειτουργών που έχουν τον ρόλο του Οικογενειακού Συμβούλου σε θέματα βίας στην οικογένεια ή ακόμη στη απουσία του θύτη στις συνεντεύξεις που πραγματοποιούνται

- Ο άχαρος ρόλος του οικογενειακού συμβούλου ο οποίος βγάζει στην επιφάνεια σοβαρά προβλήματα στην λειτουργία της οικογένειας και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη εμπιστοσύνης από πλευράς της οικογένειας καθώς και την μη ομαλή συνεργασία για επίλυση του προβλήματος της βίας στην οικογένεια. Σε πολλές περιπτώσεις διερεύνησης αναφοράς για κακοποίηση ή πιθανής κακοποίηση παιδιών, δεν δίνεται η συγκατάθεση των γονιών ή νόμιμων κηδεμόνων του παιδιού ώστε ο οικογενειακός σύμβουλος να δει άμεσα το παιδί μόνος του και να συζητήσει μαζί του για να προσεγγίσει αποτελεσματικότερα το θέμα και να προστατέψει το παιδί αν κριθεί αναγκαίο
- Παρατηρείται θέμα εχεμυθείας και μη έγκυρης ενημέρωσης των Υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας για περιστατικά βίας από την αστυνομία ή άλλες υπηρεσίες γεγονός που δυσκολεύει τον ρόλο του οικογενειακού συμβούλου στον χειρισμό για θέματα βίας
- Υπάρχει πολύ γραφειοκρατία που αυξάνει τον όγκο εργασίας τόσο των οικογενειακών συμβούλων για θέματα βίας όσο και των εξειδικευμένων λειτουργών για την υιοθεσία και την γονική μέριμνα. Εφόσον η γραφειοκρατία λειτουργεί αρνητικά στην διεκπεραίωση υποθέσεων υιοθεσίας και γονικής μεριμνάς και αδυνατούν να αντιμετωπιστούν πλήρως όλες οι περιπτώσεις ή είναι χρονοβόρες και δεν αφήνουν να διεκπαιρωθεί έγκαιρα μια υπόθεση ο κοινωνικός λειτουργός και να προσφέρει το καλύτερο δυνατό για τον εξυπηρετούμενο.
- Παρόλο ότι κατά περιόδους λαμβάνονται παιδιά υπό φροντίδα της Διευθυντριάς Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, λόγω σοβαρών

προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι γονείς, η Υπηρεσία αδυνατεί να βάλει χρονοδιαγράμματα σε αυτούς και αν δεν βελτιωθούν οι συνθήκες τους, έχει το δικαίωμα να δοθούν αυτά τα παιδιά για υιοθεσία αν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Όσο αφορά πάλι τα προγράμματα-υπηρεσίες για την Τρίτη ηλικία τα προβλήματα που αναφέρθηκαν ήταν:

- Ο όγκος εργασίας των αιτημάτων σε σχέση με τον αριθμό των λειτουργιών που καλύπτονται να ανταποκριθούν στον τομέα αυτό
- Έλλειψη εναλλακτικών λύσεων για τις περιπτώσεις που απορρίπτονται βάση της Νομοθεσίας. Έλλειψη δηλαδή φορέων που να προσφέρουν υπηρεσίες ιδίως στον τομέα της φροντίδας με χαμηλό κόστος προσιτό προς τους ηλικιωμένους. Οι υφιστάμενες δομές έχουν την δυνατότητα να εξυπηρετούν μικρό αριθμό ηλικιωμένων λόγω μικρού αριθμού φροντιστριών που εργοδοτούν.

Όσο αφορά τον εθελοντικό φορέα η τέταρτη κατηγορία ερευνήθηκε με την εξής ερωτήσις:

1. Ποιες οι δυσκολίες-προβλήματα που αντιμετωπίζει το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού στην λειτουργία και συντονισμό των οργανώσεων μελών του όσο αφορά την εφαρμογή και παροχή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Από την απάντηση που μας δόθηκε από τον πρόεδρο του Συμβουλίου Εθελοντισμού προέκυψε ότι δε παρουσιάζονται

ιδιαίτερα προβλήματα τόσο στον συντονισμό των οργανώσεων-μελών που ανήκουν σε αυτό όσο και από την εφαρμογή των προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας λόγω της αποκέντρωσης της δράσης σε τοπικό επίπεδο μέσω των Επαρχιακών Συντονιστικών Συμβουλίων Εθελοντισμού που αντιμετωπίζουν τυχόν πιθανά προβλήματα και ζητήματα που αφορούν τα προγράμματα για την οικογένεια, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Επισημαίνει πως το μοναδικό πρόβλημα-δυσκολία είναι η βιωσιμότητα του Παγκύπριου Συμβούλιου Εθελοντισμού και κατ' επέκταση και των οργανώσεων-μελών τους εφόσον υπάρχουν περιορισμένοι οικονομικοί πόροι γεγονός που επηρεάζει και την άρτια παροχή υπηρεσιών μέσω των προγραμμάτων του λειτουργούν.

2. Ποιες οι δυσκολίες-προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύνδεσμος στην λειτουργία και στην εφαρμογή των προγραμμάτων που αφορούν τις Μονογονεϊκές Οικογένειες;

Από την απάντηση της προέδρου του συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και φίλων προέκυψε ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Μονογονιοί στην Κύπρο είναι συνήθως οικονομικά, ψυχολογικά, κοινωνικά και νομικά και ο συνδυασμός όλων αυτών δυσκολεύει τόσο τους ίδιους τους Μονογονιούς όσο και τον Σύνδεσμο, ο οποίος δυσκολεύεται από οικονομικής πλευράς στην ταυτόχρονη κάλυψη όλων των αναγκών που προκύπτουν. Ακόμη πρόσθεσε πως η έλλειψη δευτέρου Κοινωνικού Λειτουργού αποτελεί πρόβλημα στην λειτουργία του Συνδέσμου, εφόσον η μια Κοινωνική Λειτουργός που υπάρχει στον σύνδεσμο καλείται να καλύψει τις ανάγκες όλων των Μονογονιών σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου και έτσι δεν υπάρχει άμεση εξυπηρέτηση των Μονογονεϊκών Οικογενειών.

3. Παρακαλώ όπως αναφέρεται τυχόν δυσκολίες-προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Σύνδεσμος Ευημερίας Ηλικιωμένων στην παροχή υπηρεσιών προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Από τον πρόεδρο του συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων αναφέρεται πως δυσκολίες προκύπτουν λόγω των περιορισμένων οικονομικών πόρων του Συνδέσμου που είναι αποτέλεσμα της γενικής κακής κατάστασης στα οικονομικά των Ηλικιωμένων στην Κύπρο. Τέλος συμπλήρωσε πως προβλήματα προκύπτουν κυρίως στις μετακινήσεις των ηλικιωμένων από και προς την οικία τους.

Μέσω της διερεύνησης των ερωτήσεων αυτής της κατηγορίας διαφανήκαν αρκετά από τα προβλήματα και δυσκολίες που αντιμετωπίζονται κυρίως στον κρατικό τομέα στην εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικία και πως αυτά επηρεάζουν την αποτελεσματική η παροχή υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση των χρηστών. Προβλήματα βιωσιμότητας από οικονομικής μεριάς προκύπτουν και στην λειτουργία των 2 συνδέσμων Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών και Ευημερίας Ηλικιωμένων, του εθελοντικού φορέα. Μέσω της έρευνας αυτής αλλά και της μελέτης βιβλιογραφίας παρουσιάζεται μια εμπειριστατωμένη άποψη για την λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο σε κρατικό και εθελοντικό τομέα καθώς και για τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότερη εφαρμογή και παροχή των προγραμμάτων αυτών από τις δυσκολίες και τα προβλήματα που προκύπτουν στην λειτουργία τους.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 5:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ-ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟ ΦΟΡΕΑ

Η κατηγορία αυτή διερευνήθηκε για το για τον κρατικό και εθελοντικό φορέα την εξής κοινή ερώτηση:

1. Ποιοι είναι οι τρόποι ενημέρωσης των χρηστών για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν προκύπτουν κοινοί τρόποι ενημέρωσης των χρηστών των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για τα άτομα της τρίτης ηλικίας τόσο του κρατικού όσο και του εθελοντικού τομέα οι οποίοι είναι:

- Η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων-εντύπων που διανέμονται από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς των Υπηρεσιών Ευημερίας, από το προσωπικό του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού και από το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών, στους χρήστες των προγραμμάτων αυτών και περιλαμβάνουν τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια – παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας και πως αυτά προσφέρονται από τον κρατικό και τον εθελοντικό φορέα.
- Η εκπροσώπηση τόσο των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας όσων και των εκπροσώπων του εθελοντικού φορέα(Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο εθελοντισμού, Σύνδεσμος Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών) στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, σε τηλεοπτικές εκπομπές, συνέδρια και σε σχολεία για επεξήγηση των προγραμμάτων αυτών και του ρόλου που οι ίδιοι οι φορείς διαδραματίζουν στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας .
- Τελειώνοντας από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τον πρόεδρο του Συμβουλίου εθελοντισμού προέκυψε ότι το Παγκύπριο

Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού παρέχει επιπλέον υπηρεσίες ενημέρωσης προς τις οργανώσεις μέλη του μέσα από διαφόρους μηχανισμούς παρακολούθησης των τοπικών και διεθνών εξελίξεων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και του εθελοντισμού με στόχο την υποστήριξη του έργου τους και την αναβάθμιση τόσο της υποδομής τους όσο και των δομών του εθελοντικού φορέα γενικότερα .

Ακόμη εκδίδει ημερολόγια δραστηριοτήτων για τους χρήστες και τα μέλη-οργανώσεις και ενημερωτικά δελτία σχετικά με το Π.Π.Σ.Ε και τις υπηρεσίες του Π.Π.Σ.Ε προς τις οργανώσεις μέλη του.

Από πλευράς του Προέδρου του Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων προέκυψε διαφορετική άποψη ως προς την ενημέρωση των χρηστών η οποία δεν κρίνεται ικανοποιητική επειδή η πρόσβαση στα Μέσα Μαζικής ενημέρωσης είναι πολύ περιορισμένη και ο μονός τρόπος ενημέρωσης είναι οι ανακοινώσεις στις κατά τόπους εκκλησιές κατά την λειτουργία της Κυριακής, γεγονός που επηρεάζει και την ελλιπή συμμετοχή των ηλικιωμένων σε ορισμένα προγράμματα που παρέχει ο σύνδεσμος

Σκοπός της διερεύνησης αυτής της κατηγορίας ήταν να καταγραφούν οι τρόποι ενημέρωσης των χρηστών από τον κάθε φορέα και να κρίνουμε κατά πόσο είναι ικανοποιητικός.

Στο θεωρητικό μέρος μελετήθηκαν οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τον κάθε φορέα ξεχωριστά μέσω των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί ενώ στην έρευνα αυτής της κατηγορίας διαπιστώθηκε η αναγκαιότητα της ενημέρωσης των χρηστών για τις υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω των προγραμμάτων που λειτουργούν για επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και για κάλυψη των αναγκών τους. Έτσι προέκυψε από τη διερεύνηση ότι η ενημέρωση προς τους χρήστες είναι ικανοποιητική παράγοντας που επιδρά στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια –

παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας, εκτός βεβαία από την ενημέρωση που προσφέρεται από τον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων Κύπρου που χαρακτηρίζεται ελλιπής.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 6:

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ- ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΣΟ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟ ΦΟΡΕΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΔΕΙΧΘΕΙ ΑΠΟ ΝΕΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΟΥ ΝΑ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥΣ

Η κατηγορία αυτή ερευνήθηκε από την εξής ερωτήσεις για τον κρατικό φορέα:

1. Ετοιμάζονται νέα προγράμματα ή νέες συνεργασίες για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο από τις Υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας.

Απαντήσεις δόθηκαν από τους 2 προϊσταμένους του κλάδου οικογένεια-παιδί και ηλικιωμένων. Από την απάντηση της προϊσταμένης κοινωνικής λειτουργού του κλάδου οικογένεια και παιδί προέκυψε ότι στα πλαίσια ενδυνάμωσης της οικογένειας προγραμματίζεται η πιλοτική εφαρμογή προγράμματος για την θετική άσκηση του Γονικού ρόλου που προκύπτει από την σχετική σύσταση 19 της Ευρωπαϊκής Ένωσης με θέμα τις πολιτικής υποστήριξης της άσκησης του γονικού ρόλου ώστε τα κράτη-μέλη να αναγνωρίσουν τη σημασία των γονικών ευθυνών καθώς και την αναγκαιότητα προσφοράς επαρκούς στήριξης στους γονείς για όσο αφορά την ανατροφή των παιδιών τους. Συμπλήρωσε ακόμη ότι η Υ.Κ.Ε στοχεύουν στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας με ομάδες σε κηδευομενωμένους. Από τον προϊστάμενο του κλάδου ηλικιωμένοι αναφέρθηκε πως δεν σχεδιάζονται στην παρούσα φάση νέες συνεργασίες ή προγράμματα εφόσον τα υφιστάμενα προγράμματα που λειτουργούν από τις Υ.Κ.Ε για τα άτομα της τρίτης ηλικίας κρίνονται επαρκή σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν εφόσον δεν έχουν αναδειχθεί νέες ανάγκες που οδηγούν στον σχεδιασμό και υλοποίηση νέων προγραμμάτων και συνεργασιών.

2. Μέσα από τις εμπειρίες σας στις Υ.Κ.Ε αναφέρεται κατά πόσο τα υφιστάμενα προγράμματα χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης και με ποιο τρόπο;

Οι απαντήσεις σε αυτή την ερώτηση δόθηκαν από τους 3 κοινωνικούς λειτουργούς των επαρχιακών γραφείων ευημερίας της Λάρνακας και της Πάφου. Από την Κοινωνική Λειτουργό του επαρχιακού γραφείου ευημερίας στην Λάρνακα, υπεύθυνη του κλάδου ηλικιωμένων αναφέρθηκε πως σε γενικές γραμμές τα υφιστάμενα προγράμματα είναι ικανοποιητικά αλλά πάντοτε πρέπει να αξιολογούνται και να βελτιώνονται αφού και οι ανάγκες των ατόμων τρίτης

ηλικίας διαφοροποιούνται στο πέρασμα του χρόνου. Ακόμη επισήμανε ότι η κοινωνική πολιτική πρέπει να ανανεώνεται και να εκσυγχρονίζεται για να καλύπτονται πλήρως οι ανάγκες των πολιτών και ιδίως των ευπαθών ομάδων όπως τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

Από την απάντηση της κοινωνικής λειτουργού υπεύθυνη για το πρόγραμμα βίας στην οικογένεια προέκυψε ότι ενώ η νομοθεσία για την βία στην οικογένεια στην οποία στηρίζονται τα πρόγραμμα βία στην οικογένεια θεωρείται πρωτοποριακή σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ενδεικτικός της αντίθεσης της κυπριακής Πολιτείας προς το φαινόμενο της βίας και απο φασιστικότητας της να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προστασία των μελών της οικογένειας. Παρόλα αυτά και ενώ τα υφιστάμενα προγράμματα για την βία στην οικογένεια που εφαρμόζεται στις Υ.Κ.Ε κρίνονται αρκετά ικανοποιητικά επισημαίνονται από την κοινωνική λειτουργό ορισμένες ενέργειες για βελτίωση ή των υφιστάμενων προγραμμάτων πως

- Να υπάρξει η κατάλληλη στήριξη και ενίσχυση του ρόλου του οικογενειακού συμβούλου από άλλες υπηρεσίες σχετικές με την βία στην οικογένεια π.χ ψυχιατρικές υπηρεσίες
- Να επαναπροσδιοριστεί αρχικά ο ρόλος της αστυνομίας ώστε να μην υποδύεται ο αστυνομικός τον ρόλο του ψυχολόγου, του οικογενειακού συμβούλου ή του μεσολαβητή εφόσον υπάρχουν οι αρμόδιες εξειδικευμένες υπηρεσίες που να στελεχώνονται από επαγγελματίες στον χώρο της ψυχολογικής υποστήριξης και δεύτερον μέσω σεμιναρίων και συνεργασίας με επαγγελματίες υγείας να εκπαιδευτούν στον καλύτερο χειρισμό των θυμάτων βίας και στην διαδικασία της συνέντευξης
- Η έγκυρη ενημέρωση προς τις Υ.Κ.Ε σε αναφορές βίας καθώς και η εχεμύθεια είναι σημαντικό να διασφαλιστούν από τους αρμόδιους φορείς με αυστηρότερη ποινή και με συστηματική εκπαίδευση για

χειρισμό περιστατικών βίας τόσο από την αστυνομία όσο και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης

- Η ενίσχυση των δομών και αναβάθμιση των Υ.Κ.Ε με σύγχρονες υπηρεσίες με τα εξής μέτρα: α. βελτίωση της νομοθεσίας σε ορισμένα σημεία, β. επαρκή στελέχωση των Υπηρεσιών με ειδικούς ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, γ. δημιουργία εξειδικευμένων τοπικών γραφείων που θα ασχολούνται με θέματα οικογένειας-παιδιού, δ. την δημιουργία ειδικής Υπηρεσίας για περιπτώσεις βίας από πολυθεματικές ομάδες, ε. δημιουργία θεραπευτικού πλαισίου σε κέντρα ψυχικής υγείας για εφήβους θύτες εφήβων, ζ. δημιουργία σπιτιών βραχυπρόθεσμης στέγασης και φροντίδας γυναικών θυμάτων κακοποίησης, η. λειτουργία Συμβουλευτικών Κέντρων για νεαρά ζευγάρια και ομάδες υψηλού κινδύνου, στ. ενίσχυση των μη κυβερνητικών/εθελοντικών οργανώσεων για τη λειτουργία προγραμμάτων στήριξης των θυμάτων βίας

Τέλος από την κοινωνικό λειτουργό του επαρχιακού γραφείου Πάφου υπεύθυνη για τα προγράμματα γονικής μέριμνας και υιοθεσία αναφέρθηκε πως σε γενικές γραμμές τα προγράμματα που λειτουργούν στη Κύπρο και αφορούν την οικογένεια – παιδί είναι ικανοποιητικά αν και υπάρχουν σημεία που χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης όπως :

- Αρχικά όσο αφορά την αλλαγή νομοθεσία ώστε να αυξηθεί το χρονικό διάστημα παραμονής ενός ζευγαριού στην Κύπρο και μετά να μπορεί να αποταθεί για υιοθεσία
- Να υπάρχουν περισσότερες δικλείδες ασφάλειας για να καλύπτεται πλήρως το καλώς νοούμενο συμφέρον των παιδιών και να μην χρησιμοποιούνται τα παιδιά για αλλά συμφέροντα
- Όσο αφορά την ενημέρωση πρώτα του Υ.Κ.Ε όταν εντοπιστεί ένα βρέφος και μετά των ζευγαριών ώστε να αποφευχθεί η πιθανότητα εκμετάλλευσης από ζευγάρια που επιθυμούν την υιοθεσία παιδιού και να εξασφαλιστεί το συμφέρον του παιδιού

- Χρειάζεται να δημιουργηθούν ομάδες από άτομα που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν παιδιά και άτομα που ήδη υιοθέτησαν παιδιά για ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων εμπειριών και προβληματισμών
- Χρειάζονται κατάλληλοι χώροι για επίβλεψη διαταγμάτων επικοινωνίας παιδιών –γονιών όσο αφορά την γονική μεριμνά
- Και εξειδικευμένες υπηρεσίες για καλύτερη στήριξη και παροχής βοήθειας σε ζευγάρια και παιδιά(ψυχολόγοι, ψυχίατροι, κ.α)
- Χρειάζεται εποπτεία από εξωτερικό για αξιολόγηση τόσο του προσωπικού όσο και του τρόπου λειτουργίας των προγραμμάτων

Κοινή αναφορά στην διερεύνηση αυτής της κατηγορίας έγινε και από τους 3 κοινωνικούς λειτουργούς ευημερίας των επαρχιακών γραφείων ευημερίας και αφορούσε την αναγκαιότητα μείωσης του φόρτου εργασίας και της αντιμετώπισης γραφειοκρατίας η οποία λειτουργεί αρνητικά στην διεκπαιρέωση και εφαρμογή των υπηρεσιών που προσφέρονται μέσω των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και ηλικιωμένους.

Όσο αφορά τον εθελοντικό τομέα η κατηγορία αυτή διερευνήθηκε με την εξής ερωτήσεις:

1. Ποιοι οι μελλοντικοί στόχοι του εθελοντικού φορέα στην προσφορά εθελοντικής προσφοράς μέσω των προγραμμάτων της κοινωνικής φροντίδας και ηλικιωμένους ;

Από την απάντηση του προέδρου του Π.Π.Σ.Ε προέκυψε ότι μελλοντικοί στόχοι του εθελοντικού φορέα είναι η συνέχιση στήριξης των οργανώσεων-μελών του για συνέχιση του έργου τους μέσω της προσφοράς από τους εθελοντές με την εφαρμογή προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας σε σχέση με την κάλυψη αναγκών που θα προκύπτουν κυρίως σε τοπικό επίπεδο.

2.Μελλοντικοί στόχοι –προτάσεις του συνδέσμου για αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών προς τις Μονογονεϊκές Οικογένειες στην Κύπρο;

Στην απάντηση που μας έδωσε η Πρόεδρος του Συνδέσμου μονογονεϊκών οικογενειών και Φιλών επισήμανε πως στόχος του συνδέσμου είναι η συνέχιση της στήριξης και εκπροσώπησης των μονογονιών στην Κύπρο μέσω δυναμικότερων μέτρων διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους και τονίζει πως θα ήταν ενδιαφέρον να σκιαγραφηθεί η Μονογονεϊκότητα από την πλευρά των μονογονιών-πατερών με στόχο να τονιστούν περισσότερο τα δεδομένα που τους αφορούν ώστε να κατανοηθεί καλύτερα το φαινόμενο και να διαμορφωθεί η σχετική κοινωνική πολιτική που να τους καλύπτει

3.Μελλοντικές Προτάσεις και σχέδια για καλύτερη λειτουργία και παροχή υπηρεσιών προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο από τον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων

Από την απάντηση του προέδρου του Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων προκύπτει πως δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο και πως ο σύνδεσμος έχει κάθε χρόνο θεσμοθετημένη συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος ενημερώνεται μέσω υπομνημάτων αλλά και από τα αρμόδια κρατικά τμήματα για τα προβλήματα των ηλικιωμένων, και έτσι προβαίνει σε δηλώσεις για νέα προγράμματα ανακούφισης των ατόμων τρίτης ηλικίας τις οποίες ο σύνδεσμος αναμένει και ανάλογα κινείται

Κυρίως στόχος είναι η διάδοση του εθελοντισμού και η αναγκαιότητα εθελοντικής προσφοράς στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού σε σχέση με τις ανάγκες των Κυπρίων πολιτών καθώς και της χάραξης κοινωνικής πολιτικής από το κράτος. Στο θεωρητικό μέρος μελετήθηκαν, αναλύθηκαν και καταγράφηκαν τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας της τρίτης ηλικίας, καθώς και η εφαρμογή και λειτουργία τους από τους φορείς κρατικό και εθελοντικό. Σκοπός της έρευνας για την κατηγορία αυτή ήταν να διαπιστωθεί και να καταγραφεί το κατάποση τα υφιστάμενα προγράμματα καλύπτουν τις

ανάγκες των χρηστών της οικογένειας-παιδί και ατόμων της τρίτης ηλικίας ή αν χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης ώστε να ανταποκρίνονται στα αιτήματα των χρηστών, από το κρατικό και εθελοντικό φορέα. Διαπιστώθηκε ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την λειτουργία και εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών πηγάζουν όχι από τα ίδια τα προγράμματα αλλά από τον τρόπο χειρισμού τους από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα καθώς και από τον τρόπο λειτουργίας των προγραμμάτων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να γίνουν κατανοητοί οι παράγοντες που επηρεάζουν την εφαρμογή και τον τρόπο λειτουργίας των προγραμμάτων Κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου για την οικογένεια –παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας στον εθελοντικό και κρατικό φορέα με απώτερο στόχο την αξιολόγηση τους τόσο από τις απόψεις των ίδιων των φορέων όσο και μέσω μελέτης της βιβλιογραφίας σχετικά με τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου για την οικογένεια –παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας από εμάς ως ερευνήτριες.

Από την φύση των ερωτημάτων και των δεδομένων που θα συλλέγονταν μέσω των απαντήσεων που θα κάλυπταν αυτά, αποφασίστηκε να πραγματοποιηθεί ποιοτική έρευνα με την χρήση μαγνητοφώνου και γραπτών σημειώσεων από 5 Κοινωνικούς Λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας της Κύπρου, από τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, από την Πρόεδρο του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων καθώς και από τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Ηλικιωμένων στην Κύπρο. Ως μέθοδος ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η Θεμελιωμένη Θεωρία. Κατόπιν της ανάλυσης των αποτελεσμάτων και δεδομένων των συνεντεύξεων που διεξάχθηκε για τον σκοπό της μελέτης αυτής διαπιστώθηκαν τα εξής συμπεράσματα:

- ότι τόσο το προσωπικό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας όσο και η συμμετοχή των εθελοντών και των μελών των 2 Συνδέσμων στα προγράμματα για οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας είναι ικανοποιητικά αφού καλύπτονται οι ανάγκες που προκύπτουν. Διαφοροποίηση, που επισημάνθηκε

από την Κοινωνική Λειτουργό υπεύθυνη για το πρόγραμμα της γονικής μέριμνας είναι πως σε σχέση με τα αιτήματα που προκύπτουν χρειάζεται περισσότερο και πιο εξειδικευμένο προσωπικό σε περιπτώσεις γονικής μέριμνας.

-επάρκεια στην εκπαίδευση και επιμόρφωση τόσο του προσωπικού των Υ.Κ.Ε όσο και των εθελοντών που ανήκουν στις εθελοντικές οργανώσεις του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού,η οποία κρίνεται ικανοποιητική τόσο από τον κρατικό όσο και από τον εθελοντικό φορέα οι οποίοι μεριμνούν για την εκπαίδευση και επιμόρφωση τους μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων αλλά και προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού ή των εθελοντών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα προγράμματα ανάλογα με τον φορέα τον οποίο εκπροσωπούν, ώστε να είναι σε θέση να καλύπτουν νέες αυξημένες ανάγκες που προκύπτουν για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

- οι ανάγκες που οδήγησαν στον σχεδιασμό και εφαρμογή των υφισταμένων προγραμμάτων ,για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας , προέκυψαν ιδιαίτερα μετά την αντιμετώπιση των συνεπειών της εισβολής του 1974 στην Κύπρο, όπου και αναπτύχθηκαν τα προγράμματα τόσο από τον κρατικό όσο και από τον εθελοντικό φορέα στηριζόμενα στις κοινωνικές αλλαγές στην τοπική κοινωνία αλλά και στις μεταβαλλόμενες ανάγκες που σχετίζονται με κοινωνικές αυτές αλλαγές .

- τα υφιστάμενα προγράμματα/υπηρεσίες για την οικογένεια-παιδί καθώς και για άτομα της τρίτης ηλικίας, κρίνονται ικανοποιητικά τόσο από τους εκπροσώπους του εθελοντικού όσο και του κρατικού φορέα, σε σχέση με τις δομές και τις ανάγκες που υπάρχουν στην Κύπρο την δεδομένη χρονική περίοδο και φαίνεται ότι τόσο ο κρατικός όσο και εθελοντικός φορέας έχουν αναλάβει αρκετά μεγάλες ευθύνες στον τομέα κοινωνικής φροντίδας της οικογένειας-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας σε σχέση με τα προγράμματα άλλων ευρωπαϊκών χώρων.

- τα προγράμματα για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας αξιολογούνται κυρίως μέσω ερευνών τοπικών ή διεθνών από τις οποίες εκρεμούν τα αποτελέσματα.

- Από τις απόψεις τόσο των Κοινωνικών Λειτουργών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας όσο και των εκπροσώπων του εθελοντικού φορέα ως προς την αξιολόγηση των υφισταμένων προγραμμάτων για την οικογένεια – παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας κρίνεται ότι το σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας της Κύπρου, σε γενικές γραμμές είναι ικανοποιητικό και πρωτοποριακό ως προς την δομή του και την νομοθεσία στην οποία στηρίζεται εφόσον καλύπτει σε σημαντικό βαθμό τις ανάγκες που προκύπτουν για τις ευάλωτες αυτές ομάδες πληθυσμού μεριμνώντας μέσω επαρκών κρατικών και εθελοντικών προγραμμάτων και υπηρεσιών.

- επισημαίνεται τόσο από τον κρατικό όσο και από τον εθελοντικό φορέα η ανάγκη ανανέωσης ή βελτίωσης των υφισταμένων προγραμμάτων και σημείων της νομοθεσίας που διέπει τα προγράμματα αυτά, αντιμετωπίζοντας πρακτικής φύσεως δυσκολίες που προκύπτουν κυρίως στην λειτουργία των προγραμμάτων και όχι στην δομή τους.

- η συνεργασία εθελοντικού και κρατικού φορέα εστιάζεται στην εποπτεία και οικονομική ενίσχυση του εθελοντικού φορέα(εθελοντικές οργανώσεις, σύνδεσμοι και συμβούλια) από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής ευημερίας και μέσω κρατικών χορηγιών καθώς και συμπλήρωση του έργου ακόμη και κάλυψη του κενού των κρατικών υπηρεσιών από τον εθελοντικό φορέα.

- υπάρχει επιδιωκόμενη συνεργασία του εθελοντικού και κρατικού φορέα με την ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της συμμετοχής και λειτουργίας ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας για κάλυψη των καινούργιων προκλήσεων που παρουσιάστηκαν με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- υπάρχουν αρκετές δυσκολίες, τόσο στην εφαρμογή όσο και στην λειτουργία των προγραμμάτων κυρίως από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του

κρατικού φορέα που πηγάζουν από την φύση των προβλημάτων που προκύπτουν καθημερινά στην λειτουργία των προγραμμάτων αλλά και από την αυξημένη γραφειοκρατία η οποία αυξάνει το φόρτο εργασίας και δεν επιτρέπει την αφιέρωση χρόνου και εμβάνθυσης στις περιπτώσεις που προκύπτουν κυρίως για οικογένεια-παιδί ,δυσκολίες που φαίνεται να επηρεάζουν την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών από τους Λειτουργούς Ευημερίας και κατ'έκταση την άμεση εξυπηρέτηση των χρηστών. Από την άλλη όσο αφορά τον εθελοντικό φορέα και τους εκπροσώπους του οι δυσκολίες προκύπτουν κυρίως από τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους που υπάρχουν στον εθελοντικό φορέα γεγονός που φαίνεται να επηρεάζει την επαρκή παροχή υπηρεσιών και λειτουργία των προγραμμάτων προς την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας

- η ενημέρωση με τους τρόπους αλλά και στον βαθμό που παρέχεται και από τους δύο φορείς, είναι ικανοποιητική καθώς αξιοποιούνται όλα τα δυνατά μέσα και κρίνεται απαραίτητο για καλύτερη λειτουργία των ίδιων των προγραμμάτων αλλά και εξυπηρέτηση των αναγκών των χρηστών. Διαφοροποίηση προκύπτει από τον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων του οποίου τόσο τα μέσα όσο και ο βαθμός ενημέρωσης κρίνονται μη ικανοποιητικά γεγονός που επηρεάζει και την συμμετοχή των ατόμων της τρίτης ηλικίας σε ορισμένα προγράμματα του συνδέσμου.

-από τις κρατικές υπηρεσίες ευημερίας κατετέθησαν μελλοντικές προτάσεις για σχεδιασμό νέων προγραμμάτων σχετικά με τον γονεϊκό ρόλο σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και εκκρεμούν τα αποτελέσματα ενώ για τα άτομα της τρίτης ηλικίας δεν υπάρχει την δεδομένη χρονική περίοδο ανάγκη για να σχεδιασμό και εφαρμογή νέου προγράμματος ή νέα συνεργασίας. Από την πλευρά των εκπροσώπων του εθελοντικού φορέα προκύπτει πως δεν υπάρχουν συγκεκριμένες μελλοντικές προτάσεις ή σχέδια αλλά σκοπός και επιδίωξη τους είναι η αξιοποίηση όλων των δυνατών μέσων και τροπών ώστε να διαμορφωθεί η αποτελεσματικότερη κοινωνική πολιτική

που να αφορά την οικογένεια και το παιδί αλλά και τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο

-τόσο ο εθελοντικός όσο και ο κρατικός φορέας βρίσκονται σε συνεχή επαγρύπνηση για υλοποίηση και σχεδιασμό νέων προγραμμάτων που θα προκύψουν ανάλογα με τις εξελίξεις και την εκδήλωση νέων αναγκών.

- διαφαίνεται η επάρκεια του συστήματος κοινωνικής πολιτικής της Κύπρου σε προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια – παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας τόσο από τον κρατικό όσο και από τον εθελοντικό φορέα, εφόσον οι βασικότερες ανάγκες των ευάλωτων αυτών ομάδων καλύπτονται σε σημαντικό βαθμό

-Όσο αφορά τις ελλείψεις και τις δυσκολίες που προκύπτουν στην λειτουργία κυρίως των προγραμμάτων κρίνεται πως πρόθεση του εθελοντικού και κρατικού φορέα είναι να καλύψει τις ελλείψεις- αδυναμίες αυτές και να ξεπεράσει πρακτικές κυρίως δυσκολίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Θα ήταν χρήσιμο να μελετηθεί στο μέλλον όσο αφορά την οικογένεια και το παιδί α)η σχολική βία και να μελετηθεί πρόγραμμα αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού και όσο αφορά στην φροντίδα ατόμων της τρίτης ηλικίας να μελετηθούν β) τα κοινωνικά προβλήματα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο, και προγράμματα μακροχρόνιας περίθαλψης των ηλικιωμένων γ) να γίνει ποσοτική έρευνα σχετικά την ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας στον κρατικό και εθελοντικό φορέα ώστε να μελετηθεί σε ευρή φάσμα και να είναι αντιπρόσωπευτική η έρευνα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Γετιμης,Π,Γραβαρης, Δ(1993).Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική.Αθήνα:Θεμέλιο
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003).Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες.Αθήνα:Κριτική
- Ιωσηφίδης, Θ,(2006).Ποιοτική κοινωνική έρευνα.Αθήνα:Κριτική
- Κόνη, Τ.(1984) Κοινωνική Ανασυγκρότηση, Θέματα Κοινωνικού Προβληματισμού στη Μεταπολεμική Περίοδο 1974-1984. Κύπρος:Έκδοση Κέντρων Νεότητας Κύπρου
- Μαγδα,Κ.Ψαρρού,Κώστας Ζαφειρόπουλος. Συλλογή δεδομένων,δεοντολογικά ζητήματα σχετικά με την επιστημονική έρευνα.Αθήνα:Γιώργος Δάρδανος
- Mason ,J .(1996) . Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας.Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Νόβα,Χ.,Καλτσουни. (2006) Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες.Αθήνα: Gutenberg
- Πανουτσοπούλου,Κ.(1984).Κοινωνική πρόνοια:Ιστορική εξέλιξη-σύγχρονες τάσεις.Αθήνα:Γρηγόρη
- Πιπερόπουλος,Γ(1998) Κοινωνικά προβλήματα.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα
- Robson,C.(2007). Η έρευνα του πραγματικού κόσμου.Αθήνα : Gutenberg
- Σαχίνη-Καρδάση, Α.(1977).Εισαγωγή στην μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών.Αθήνα:Κοινωνιολογική βιβλιοθήκη

Σταθόπουλος,Π (1999). Κοινωνική πρόνοια:Μια γενική θεώρηση.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα

Φιλίας,Β (1977). Εισαγωγή στην μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών. Αθήνα:Κοινωνιολογική βιβλιοθήκη

Διατριβές

Πουλαΐδου,Ε (1979) Ετήσια έκθεση 1980 Επαρχιακό Γραφείο Ενημερίας Λευκωσίας ,Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ενημερίας, Λευκωσία.

Πουλαΐδου,Ε (1979) Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ενημερίας 1980,Λευκωσία,Απρίλιος, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών ασφαλίσεων,τμήμα Κοινωνικής Ενημερίας.

Πουλαΐδου,Ε (1980) Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ενημερίας 2004,Λευκωσία,Απρίλιος, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών ασφαλίσεων, τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ενημερίας.

Πουλαΐδου,Ε (2002) Ετήσια έκθεση 2001 Επαρχιακό Γραφείο Ενημερίας Λευκωσίας ,Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ενημερίας, Λευκωσία.

Πουλαΐδου,Ε (2003) Ετήσια έκθεση 2004 Επαρχιακό Γραφείο Ενημερίας Λευκωσίας ,Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ενημερίας, Λευκωσία

Πουλαΐδου,Ε (2004) Ετήσια έκθεση 2005 Επαρχιακό Γραφείο Ενημερίας Λευκωσίας ,Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ενημερίας, Λευκωσία

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ενημερίας ,Θέμα:Υιοθεσία, Εκτύπωση :Theopress Ltd,Μάιος 2007).

Εκδόσεις

Έκθεση πεπραγμένων Διοικούσας Επιτροπής Π.Σ.Σ.Ε.(2006)., Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, Κύπρος: Λευκωσία.

Ευθυμίου,Χ.(1994). Ενημερωτικό Δελτίο Π.Σ.Σ.Ε, Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, Κύπρος: Λευκωσία

Λεωνίδου,Α. (2000).Εγχειρίδιο Χειρισμού Εθελοντών,Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού,Κύπρος: Λευκωσία

Άρθρα

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπηρεσίες Κοινωνικής ευημερίας ,Θέμα:Γονική Μέριμνα,

Εκτύπωση :Theopress Ltd,Μάιος 2007.

Διατριβές

Βαλτά,Ε.,Γιαζκουλίδου,Μ. (Σεπτέμβριος 2009).Πένθος: Η αντιμετώπιση του από επαγγελματίες ψυχικής υγείας και τους εκπροσώπους της χριστιανικής ορθόδοξης Εκκλησίας, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πατρών

Πηγες από το διαδίκτυο:

Olympios.S<2009> Εβδομάδα Εθελοντισμού 2009

<http://www.volunteerism-cc.org.cy//index2.php?option=com-content&do.pdf=1&id=140>. Πρόσβαση την 2^η Νοεμβρίου 2009

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

<http://www2.cytanet.com.cy/cgi-bin/banner.cgi>.Πρόσβαση την 26^η

Φεβρουαρίου,10:37

http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sws/sws.nsf/dmlmission_gr/dmlmission_gr

την 1^η Μαΐου,12:38

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Β. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Α. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Δημητρίου Νεκταρία-Ιακώβου Σταυρούλα

Τηλ:96548838

Δ/ ντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Λευκωσία

Θέμα: <<Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>>

Με σκοπό την ετοιμασία πτυχιακής εργασίας στα πλαίσια των σπουδών μας στην Κοινωνική Εργασία στο Τ.Ε.Ι Πατρών σκοπεύουμε να μελετήσουμε τα προγράμματα των Κοινωνικών Υπηρεσιών της Κύπρου αλλά και του εθελοντικού φορέα για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας. Η εργασία θα τιτλοφορείται <<Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>>. Γνωρίζουμε ότι στην Κύπρο οι ΥΚΕ εργάζονται στα πιο πάνω προγράμματα και πρόθεση μας είναι να ερευνήσουμε όλες τις πτυχές των Προγραμμάτων, να περιγράψουμε τον τρόπο εφαρμογής και να εξάγουμε προσωπικά συμπεράσματα από τις προσφερόμενες υπηρεσίες. Για τον σκοπό αυτό παρακαλώ όπως μας παραχωρήσετε την άδεια να διεξάγουμε συνεντεύξεις με τους Προϊσταμένους των δύο κλάδων καθώς και με Κοινωνικούς Λειτουργούς στα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας.

Με εκτίμηση

Δημητρίου Νεκταρία-Ιακώβου Σταυρούλα

Νεκταρία Δημητρίου

Ιακώβου Σταυρούλα

Τηλ: 96548838

Πρόεδρο Παγκύπριου Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων

Λευκωσία

Θέμα: <<Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας, από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>>

Με σκοπό την ετοιμασία πτυχιακής εργασίας στα πλαίσια των σπουδών μας στην Κοινωνική Εργασία στο Τ.Ε.Ι Πατρών σκοπεύουμε να μελετήσουμε τα προγράμματα του κρατικού και εθελοντικού φορέα στην Κύπρο για την Οικογένεια-Παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας. Η εργασία θα τιτλοφορείται <<Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>>. Πρόθεση μας είναι να ερευνήσουμε όλες τις πτυχές των Προγραμμάτων, να περιγράψουμε τον τρόπο εφαρμογής και να εξάγουμε προσωπικά συμπεράσματα από τις προσφερόμενες υπηρεσίες. Για τον σκοπό αυτό παρακαλώ όπως μας παραχωρήσετε προσωπική συνέντευξη για την συλλογή στοιχείων και πληροφοριών που να αφορούν τον ρόλο του Συνδέσμου σε σχέση με τις Μονογονεϊκές Οικογένειες της Κύπρου.

Με εκτίμηση

Νεκταρία Δημητρίου-Ιακώβου Σταυρούλα

Σπουδάστριες Κοινωνικής Εργασίας

Ιακώβου Σταυρούλα

Νεκταρία Δημητρίου

Τηλ: 99597182

Πρόεδρο Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων

Λεμεσό

Θέμα:<< Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>>

Με σκοπό την ετοιμασία πτυχιακής εργασίας στα πλαίσια των σπουδών μας στην Κοινωνική Εργασία στο Τ.Ε.Ι Πατρών σκοπεύουμε να μελετήσουμε τα προγράμματα του εθελοντικού και κρατικού φορέα για την Οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο. Η εργασία θα τιτλοφορείται << Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας>>. Για τον σκοπό αυτό παρακαλώ όπως μας παραχωρήσετε προσωπική συνέντευξη για την συλλογή και πληροφοριών που να αφορούν τον ρόλο των εθελοντών στα προγράμματα/υπηρεσίες για τους Ηλικιωμένους ως πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Ηλικιωμένων.

Με εκτίμηση

Νεκταρία Δημητρίου-Ιακώβου Σταυρούλα

Σπουδάστριες Κοινωνικής Εργασίας

Νεκταρία Δημητρίου

Ιακώβου Σταυρούλα

Τηλ: 96548838

Πρόεδρο Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού

Λευκωσία

Θέμα: << Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>>

Με σκοπό την ετοιμασία πτυχιακής εργασίας στα πλαίσια των σπουδών μας στην Κοινωνική Εργασία στο Τ.Ε.Ι Πατρών σκοπεύουμε να μελετήσουμε τα προγράμματα του εθελοντικού και κρατικού φορέα της Κύπρου για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας. Η εργασία θα τιτλοφορείται < Η ερευνητική μελέτη και αξιολόγηση των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου που αφορούν τους τομείς Οικογένεια & Παιδί και άτομα της Τρίτης Ηλικίας από τον κρατικό και εθελοντικό φορέα>

Γνωρίζουμε τον ρόλο που διαδραματίζει το Συμβούλιο Εθελοντισμού στην Κοινωνική Πρόνοια της Κύπρου και πρόθεση μας είναι να ερευνήσουμε όλες τις πτυχές των Προγραμμάτων, να περιγράψουμε τον τρόπο εφαρμογής και να εξάγουμε προσωπικά συμπεράσματα από τις προσφερόμενες υπηρεσίες. Για τον σκοπό αυτό παρακαλώ όπως μας παραχωρήσετε, προσωπική συνέντευξη για τον ρόλο του Παγκυπρίου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού στον εθελοντικό τομέα και στο σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας της Κύπρου.

Με εκτίμηση

Νεκταρία Δημητρίου-Ιακώβου Σταυρούλα

B. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ- ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΙ

Η συνεντεύξεις αυτές πραγματοποιήθηκαν σε γραφείο των Υπηρεσιών

Κοινωνικής Ευημερίας στην Λευκωσία, στο οποίο παρευρίσκονταν και οι δύο προϊστάμενοι Κοινωνικοί Λειτουργοί των κλάδων οικογένεια και παιδί και ηλικιωμένοι επειδή υπήρχαν κοινές ερωτήσεις και κοινές απαντήσεις συνεντεύξεων και για εξοικονόμηση χρόνου. Η συνάντηση, έγινε κατόπιν τηλεφωνικού ραντεβού αφού προηγουμένως είχε σταλεί σχετική επιστολή προς την Διευθύντρια των Υ.Κ.Ε για παραχώρηση άδειας για διεξαγωγή της συνέντευξης, στις 15/12/2009. Για λόγους ανωνυμίας η προϊστάμενη Κοινωνική Λειτουργός του κλάδου οικογένεια-παιδί θα αναφέρεται παρακάτω ως Α.Κ ενώ για τον κλάδο ηλικιωμένοι ο προϊστάμενος Κοινωνικός Λειτουργός θα αναφέρεται ως Σ.Π

Α.Κ και Σ.Π: Γεια σας.

- Γεια σας, να σας ευχαριστήσουμε εκ των προτέρων για τον χρόνο που θα μας διαθέσετε, ο οποίος υπολογίζουμε ότι θα είναι 45 λεπτά με μια ώρα καθώς και για την βοήθεια σας στην διεξαγωγή αυτής της συνέντευξης

Α.Κ: Θα παρακαλούσαμε μονό να είσαστε ακριβείς στον χρόνο διάρκειας της συνέντευξης υποβάλλοντας μας μόνο της απαραίτητες ερωτήσεις για τον σκοπό της μελέτης σας ώστε να μας διευκολύνεται γιατί υπάρχει αυξημένο φόρτο εργασίας. Από ότι ενημερωθήκαμε επιλέξατε ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα προς μελέτη και ανάλυση γεγονός που μας χαροποίησε ως υπηρεσία

-Ναι να σας διαβεβαιώσουμε ότι ο χρόνος διάρκειας της συνέντευξης δεν θα ξεπερνά την μια ώρα εφόσον κατανοούμε τις αυξημένες υποχρεώσεις σας. Αρχικά θα σας παρακαλούσαμε όπως κάνετε μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην δημιουργία και ανάπτυξη των Κοινωνικών Υπηρεσιών της Κύπρου και κυρίως όσο αφορά τα προγράμματα του κλάδου της Οικόγενειας και του Παιδιού και τους Ηλικιωμένους

Α.Κ και Σ.Π: Η περίοδος από τα μέσα της δεκαετίας του 1940 μέχρι την ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας(1960) είδε την σταδιακή δημιουργία μιας Κοινωνικής Υπηρεσίας, που είχε ως στόχο την παροχή υπηρεσιών σε άπορες οικογένειες, παιδιά και ηλικιωμένους και γενικά ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Η δημιουργία μιας τέτοιας Υπηρεσίας, που θα προωθούσε την οργάνωση, προαγωγή και παροχή υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας, θεωρείτο μια καινοφανής ιδέα για την εποχή. Οι Υ.Κ.Ε όπως είναι γνωστές σήμερα, δημιουργήθηκαν το 1952 και αποτελούσαν αρχικά από ένα μικρό πυρήνα 5 κηδεμονικών Λειτουργιών που είχαν διοριστεί στα μέσα της δεκαετίας του 40 για να επιτηρούν τους ανήλικους παραβάτες και να επιβλέπουν την λειτουργία της Αναμορφωτικής σχολής Λαμπούσας. Ουσιαστικά η ανάγκη δημιουργίας μιας Κοινωνικής Υπηρεσίας προέκυψε από το πρόβλημα που υπήρχε γύρω από την περίθαλψη και φροντίδα ορισμένων παιδιών που στερούνταν μια ομαλή οικογενειακή ζωή και που συχνά οδηγούνταν στην εκδήλωση αντικοινωνικής συμπεριφοράς και κατέληγαν στην Αναμορφωτική σχολή Λαμπούσας ή γίνονταν θύματα εκμετάλλευσης και κακής φροντίδας. Η έγκριση που δόθηκε το 1951 για επέκταση της κηδεμονευτικής επίβλεψης καθώς επίσης και η εφαρμογή του προγράμματος μεταιδρυματικής περίθαλψης, είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική επέκταση των Υπηρεσιών σε προσωπικό και τη μόνιμη αναγνώριση τους ως Κρατικού φορέα παροχής Κοινωνικών υπηρεσιών.

Το σχέδιο παροχής οικονομικής βοήθειας που εισάχθηκε το 1953, για να αντιμετωπίσει τις χειρότερες μορφές φτώχειας, ήταν οι πρώτη εκδήλωση κρατικής μεριμνίας προς τους πολίτες και αποτέλεσε την βάση για την ανάπτυξη προγραμμάτων για προσφορά υπηρεσιών προς τους ηλικιωμένους, τις ανύπαντρες μητέρες, καθώς και στις οικογένειες που είτε ο αρχηγός της οικογένειας είχε απεβιώσει είτε ήταν ανίκανος να εργαστεί. Περαιτέρω επέκταση των Υπηρεσιών επήλθε με την Ψήφιση του Περί Υιοθεσίας Νομού του 1954 και του Περί Παιδιών Νομού του 1956, που έδωσαν νομική ευθύνη στο Διευθυντή Κοινωνικών Υπηρεσιών Ευημερίας, για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της περίθαλψης και φροντίδας παιδιών που στερούνταν προστασίας και να ιδρύσει Παιδικές Στέγες, Ξενώνες και αλλά Ιδρύματα. Μέχρι το 1956, οι Υ.Κ.Ε είχαν τόσο καλά εδραιωθεί που ένας Κοινωνικός Λειτουργός

τοποθετήθηκε σε Γραφείο που συστάθηκε στο Λονδίνο, για να αποτελέσει το σύνδεσμο μεταξύ των μεταναστών και των τοπικών κοινωνικών υπηρεσιών. Από το 1960, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, στα πλαίσια της γενικότερης πολιτικής της νεοσύστατης τότε Κυπριακής Δημοκρατίας προς αυτή την κατεύθυνση, ανέπτυξαν στενές σχέσεις με διεθνείς οργανισμούς και ευρωπαϊκά σώματα, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία.

Κατά την περίοδο 1962-1972, οι Κοινωνικές Υπηρεσίες Ευημερίας έδωσαν μεγάλη σημασία στην δημιουργία προγραμμάτων για κάλυψη των αναγκών των παιδιών προσχολικής ηλικίας και των ηλικιωμένων, ενώ το πρόγραμμα Κοινοτικής Εργασίας και Υπηρεσιών Νεολαίας εισάχθηκε το 1968, με στόχο να βοηθήσει στην Καλύτερη οργάνωση των Κοινοτήτων και των Εθελοντικών Οργανώσεων, ώστε να μπορέσουν να συμβάλλουν στην κοινωνική ανάπτυξη. Τα προγράμματα υπηρεσιών προς την νεολαία που είχαν αναπτυχθεί λειτουργούσαν μέχρι το 1989, οπότε μεταβιβάστηκαν στον Κεντρικό Φορέα Νεολαίας που δημιουργήθηκε τότε.

Κατά την περίοδο 1972-1974, οι υπηρεσίες έδωσαν μεγαλύτερη έμφαση στην έρευνα και αξιολόγηση των προγραμμάτων, ώστε να προγραμματιστούν καλύτερα οι υπηρεσίες προς την οικογένεια και τα παιδιά. Παράλληλα, δόθηκε έμφαση στην αναβάθμιση προγραμμάτων ιδρυματικής και διημερεύουσας φροντίδας. Το πραξικόπημα και η Τουρκική εισβολή του 1974, με τα τραγικά επακόλουθα τόσο στην οικονομική όσο και στην κοινωνική ζωή του τόπου, σημάδευσαν τη μετά την ανεξαρτησία προοδευτική εξέλιξη των Υπηρεσιών και επέβαλαν την ανάγκη για αναπροσαρμογή της πολιτικής και των στόχων όλων των παρερχομένων υπηρεσιών, μεταθέτοντας την έμφαση από την κοινωνική ανάπτυξη στην κοινωνική ανασυγκρότηση.

Οι υπηρεσίες διαδραμάτισαν πρώτες των πρωταγωνιστικό ρολό στον αγώνα για περίθαλψη και στέγαση των εκτοπισμένων, ανακούφιση της μαζικής δυσπραγίας, ανασυγκρότηση των κοινοτήτων και ανάκαμψη της οικονομίας. Ταχείς και επιδέξιοι ελιγμοί και αναπροσαρμογές στις παραδοσιακές μεθόδους και διαδικασίες, συνέβαλαν στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των πρωτόγνωρων και έκρυθμων καταστάσεων που είχαν δημιουργηθεί ραγδαίες κοινωνικό-οικονομικές εξελίξεις που επήλθαν στον τόπο μας τα τελευταία χρόνια οδήγησαν σε νέες πολυσύνθετες κοινωνικές προκλήσεις, τις οποίες οι υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας καλούνται να αντιμετωπίσουν στο βαθμό τους επιτρέπονται.

- Προχωρώντας θα θέλαμε να μάθουμε εάν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εργαζομένων στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στους κλάδους οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας σε σχέση με τις ανάγκες και την κάλυψη τους ;

Α.Κ και Σ.Π: Ναι ο αριθμός του υφιστάμενου προσωπικού σε σχέση με τις ανάγκες που προκύπτουν τόσο για την οικογένεια όσο και για τα άτομα της τρίτης ηλικίας, κρίνεται ικανοποιητικός. Να προσθέσουμε ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας βρίσκονται σε ετοιμότητα για την ανακύρηξη νέων θέσεων εργασίας ώστε αν προκύψουν νέες ανάγκες τόσο και στους 2 τομείς να προσληφθεί επιπλέον προσωπικό για να ανταποκριθεί αυτές.

- Άρα να υποθέσουμε πως δίνεται η δυνατότητα από πλευράς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στο υφιστάμενο προσωπικό των 2 κλάδων να επιμορφώνονται και να ανανεώνουν τις γνώσεις και τις τεχνικές τους ; και με ποιο τρόπο επιτυγχάνεται αυτό;

Α.Κ και Σ.Π: Από πλευράς των Υ.Κ.Ε παρέχονται ετησίως αρκετές δυνατότητες στο υφιστάμενο προσωπικό για επιμόρφωση αλλά και ανάπτυξη νέων τεχνικών στην διαχείριση των περιπτώσεων τους και στους 2 κλάδους. Διοργανώνονται υπηρεσιακά σεμινάρια και ημερίδες αλλά επίσης παρέχεται και η δυνατότητα για συμμετοχή σε σεμινάρια που διοργανώνονται από άλλους φορείς με τους οποίους διατηρείται διατηρηματική ή άλλη συνεργασία. Συγκεκριμένα υπάρχει η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προσωπικού και Σχεδιασμού Προγραμμάτων που έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό και την διοργάνωση ενδοϋπηρεσιακών επιμορφωτικών προγραμμάτων, με στόχο τη συνεχή βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων του προσωπικού. Παράλληλα έχει την ευθύνη για την αναβάθμιση των παρερχομένων υπηρεσιών και εφαρμογή νέων μεθόδων και τεχνολογιών, τη τήρηση και παρακολούθηση στατιστικών στοιχείων και ανάλυση των τάσεων σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρονται.

-Μάλιστα, δηλαδή σε ποια προγράμματα –υπηρεσίες του κλάδου οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας εργάζονται εξειδικευμένοι κοινωνικοί λειτουργοί και ποια η συμβολή τους στην καλύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια –παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Α.Κ και Σ.Π: να αναφέρουμε πως εξειδικευμένοι Κοινωνικοί Λειτουργοί υπάρχουν μονό στον Κλάδο της Οικογένειας και του Παιδιού και αφορούν τα εξής προγράμματα/υπηρεσίες:1. Γονική Μεριμνα,2. Βία στην Οικογένεια,3.

Υιοθεσία, 4.Trafficking,5. Παιδιά υπό Φροντίδα, 6.Κηδεμονευτικά Διατάγματα ενηλίκων και ανηλίκων με ορούς Κοινωνικής εργασίας χωρίς αμοιβή. Η συμβολή τους στη καλύτερη εφαρμογή των πιο πάνω προγραμμάτων είναι σημαντική αφού με την εξειδικευμένη εκπαίδευση που λαμβάνουν οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν οποιαδήποτε ανάγκη τους ζητηθεί ουσιαστικά και αποτελεσματικά και αυτό προέκυψε στην πορεία των Υ.Κ.Ε λόγω αυξημένων αναγκών προς την ευάλωτη αυτή ομάδα του πληθυσμού .

-Στην συνέχεια θα θέλαμε να μάθουμε πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα που λειτουργούν οι Υ.Κ.Ε ρωτώντας σας αρχικά ποιες οι ανάγκες που οδήγησαν στον σχεδιασμό και εφαρμογή των υφιστάμενων προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και για τα άτομα τρίτης ηλικίας ;

Α.Κ και Σ.Π: Οι ανάγκες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των υφιστάμενων προγραμμάτων διαπιστώθηκαν κατά καιρούς μετά από την ίδρυση των Υπηρεσιών και ιδιαίτερα μετά την αντιμετώπιση των συνεπειών της εισβολής και της προσφυγοποίησης κατά το 1974. Έκτοτε οι Υπηρεσίες έχουν αναπτύξει τα προγράμματα τους και στους 2 κλάδους παρακολουθώντας τις μεταβαλλόμενες ανάγκες που σχετίζονται πάντα με τις κοινωνικές ιδίως αλλαγές στην τοπική κοινωνία. Η εφαρμογή των προγραμμάτων σχετίζεται επίσης και με την ισχύουσα νομοθεσία που αφορά την Προστασία των δικαιωμάτων του Παιδιού, αλλά και την προστασία και περίθαλψη των ατόμων της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

-Έχουν αναπτυχθεί μηχανισμοί αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών στο κάθε πρόγραμμα για τον κλάδο οικογένεια-παιδί και Ηλικιωμένοι αντίστοιχα; Αν ναι, ποιοι είναι αυτοί και ποια η συμβολή τους στα υφιστάμενα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας της Κύπρου για οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας;

Α.Κ: Ναι σχετικά με αυτό που μας ρωτάτε έχω να αναφέρω πως οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας κατά τη περίοδο 2007-2010 έχουν προκηρύξει και υλοποιήσει έρευνες σχετικά με την:

- «Αξιολόγηση του προγράμματος των Προληπτικών Υπηρεσιών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με σκοπό την εξέταση της αποτελεσματικότητας των στόχων του προγράμματος»

- «Διενέργεια μελέτης για την αξιολόγηση του προγράμματος της ανάδοχης φροντίδας παιδιών. Υποβολή προτάσεων για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.»

Επίσης βρίσκονται στο στάδιο αξιολόγησης προσφοράς για τη

- «Διενέργεια μελέτης για την αξιολόγηση του προγράμματος Βίας στην Οικογένεια και της υφιστάμενης νομοθεσίας του περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004 (Νόμοι 119(Ι) του 2000 και 212(Ι) του 2004) και υποβολή προτάσεων για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών».

Σ.Π: όσο αφορά τον κλάδο των Ηλικιωμένων, δεν έχει υπάρξει οποιοδήποτε μελέτη ή διαδικασία αξιολόγησης των προσφερόμενων υπηρεσιών/προγραμμάτων εκτός από τα πρόγραμμα, Συναδερφικής Αξιολόγησης στον τομέας της Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενδυνάμωσης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σκοπός του είναι η διάδοση καλών πρακτικών και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας βασικών πολιτικών, θεσμών και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης.

-Ποια η συνεργασία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με τις εθελοντικές /μη κυβερνητικές οργανώσεις στην εφαρμογή και λειτουργία των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας ;

Α.Κ και Σ.Π: Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, εποπτεύονται και επιχορηγούνται μέσω των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, με σκοπό την εφαρμογή των στόχων για τους οποίους ιδρύθηκαν καθώς και την περαιτέρω ανάπτυξη τους. Οι υπηρεσίες που προσφέρουν αφορούν συχνά συμπλήρωση του έργου των κρατικών δομών ενώ ακόμη και σε μερικές περιπτώσεις καλύπτουν το κενό των Κρατικών Υπηρεσιών.

Α.Κ: Συγκεκριμένα στον τομέα Οικογένεια Και Παιδί λειτουργούν Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις/Εθελοντικές οργανώσεις παγκύπριες ή διεθνής καθώς και Συμβούλια με τα οποία συνεργαζόμαστε και ο επιτελούν σημαντικό έργο όπως: Α) ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια με την δημιουργία καταφυγίου Β) Η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία η οποία είναι ένας διεθνής μη Κυβερνητικός Οργανισμός αφιερωμένος στην βοήθεια ατόμων και οικογενειών με προσωπικά και κοινωνικά προβλήματα κυρίως από την μετακίνηση πληθυσμού. Τα διεθνή προγράμματα της

εστιάζονται κυρίως στην ευημερία του παιδιού και της οικογένειας. Τα προγράμματα που λειτουργούν τώρα σχετίζονται με τα παιδιά, οικογένειες και υπηρεσίες που θα εμπλέκονται με διακρατικές υιοθεσίες με στόχο τη δημιουργία διεθνών επιπέδων, και παιδιά που δεν συνοδεύονται από τους γονείς τους ή έχουν χωρίσει από αυτούς. Σκοπός είναι η παροχή της μεγαλύτερης δυνατής φροντίδας και προστασίας και η εξασφάλιση όπου είναι δυνατό της επανένωσης. Κοινός είναι ο σκοπός με τις Υ.Κ.Ε και η Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας κατέχει τη θέση ανταποκριτή στο δίκτυο της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας. Γ) το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού το οποίο συντονίζει όλες τις Εθελοντικές/μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στο έργο τους σε τοπικό και παγκύπριο επίπεδο

Σ.Π: Στον τομέα των Ηλικιωμένων συνεργασία υπάρχει με το Σώμα Εθελοντών και την Παγκύπριο Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων τα οποία ανήκουν επίσης στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, όπου σπουδαίο έργο πραγματοποιείται σε τοπικό επίπεδο κυρίως με υπηρεσίες προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

-Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση τι προκλήσεις και τι ευκαιρίες για συνεργασία έδωσε στις υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας όσο αφορά τους 2 κλάδους οικογένεια-παιδί και ηλικιωμένους ;

Α.Ν και Σ.Π: θα ξεκινήσω αναφέροντας πως η διαδικασία κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει θέσει τρεις τομείς προτεραιοτήτων που αφορούν: την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την εξασφάλιση επαρκών και βιώσιμων συντάξεων και την παροχή προσβάσιμης, ποιοτικής και βιώσιμης υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας περίθαλψης. Μέσω της διαδικασίας αυτής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντονίζει και ενθαρρύνει τις δράσεις των κρατών μελών για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και τη μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας βάσει των πολιτικών ανταλλαγών και της αμοιβαίας μάθησης. Κατ' αυτό τον τρόπο, ενισχύει την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της ΕΕ για διαρκή οικονομική ανάπτυξη, περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή μέχρι το 2010. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, το Μάρτιο του 2000, ζητήθηκε από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Επιτροπή να προχωρήσουν προς τη δραστική μείωση της φτώχειας έως το

2010. Συμφωνήθηκε, επίσης, όπως τα κράτη μέλη συντονίσουν τις πολιτικές τους για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με βάση την Ανοικτή Μέθοδο Συντονισμού. Η εν λόγω μέθοδος επιτρέπει τον καθορισμό κοινών στόχων και τη σύγκριση ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών σε τρεις τομείς: κοινωνική ενσωμάτωση (από το 2000), συνταξιοδοτικά συστήματα και συστήματα πρόωρης συνταξιοδότησης (από το 2001) και το μέλλον του τομέα της υγείας και της μακροχρόνιας φροντίδας (από το 2004). Συγκεκριμένα, η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού περιλαμβάνει τον καθορισμό κοινών γενικών στόχων, την εκπόνηση εθνικών σχεδίων δράσης και εκθέσεων που σκιαγραφούν τις πολιτικές τις οποίες τα κράτη μέλη προτίθενται να υλοποιήσουν για να επιτύχουν τους κοινούς στόχους καθώς και την αξιολόγηση αυτών των σχεδίων και στρατηγικών σε άλλες κοινές εκθέσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου. Στο πλαίσιο της νέας ευρωπαϊκής διαδικασίας ορθολογισμού της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ενσωμάτωση, έχει εγκαινιαστεί ο δεύτερος κύκλος για την υποβολή των Εθνικών Εκθέσεων για την περίοδο 2008 – 2010, όπου τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεταφέρουν τους κοινούς στόχους που έχουν συμφωνηθεί σε εθνικά σχέδια στους τρεις τομείς της κοινωνικής ενσωμάτωσης, συντάξεων, υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας. Η Κύπρος, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ.απ. 67.791, ημερ. 6/10/2008) έχει υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για την περίοδο 2008 – 2010.

Ακόμη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2008 ζήτησε από τα κράτη μέλη να υποβάλουν αναθεωρημένο ή νέο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την περίοδο 2008-2010. Το Γραφείο Προγραμματισμού ετοίμασε, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, Υπηρεσίες και κοινωνικούς εταίρους, αναθεωρημένο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29 Οκτωβρίου 2008. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν ενεργό ρόλο στην ετοιμασία του κεφαλαίου που αφορά την Απασχόληση και συγκεκριμένα το θεματικό άξονα για την ενδυνάμωση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής.

Το Πρόγραμμα PROGRESS αποτελεί επίσης ένα νέο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη για την περίοδο 2007-2013, οι δράσεις του οποίου επικεντρώνονται σε πέντε άξονες πολιτικής: απασχόληση, κοινωνική προστασία και ενσωμάτωση, όροι εργασίας, καταπολέμηση των διακρίσεων και ισότητα των φύλων.

Η Κύπρος μέσω του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

μετέχει στην ειδική Επιτροπή Εκπροσώπων των Κρατών Μελών που έχει συσταθεί με στόχο την επιτυχή εφαρμογή του Προγράμματος. Έτσι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν το συντονιστικό ρόλο για την εκπροσώπηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, στην οποία συμμετέχουν επίσης οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Υγείας. Η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας είναι η κατ' εξοχή συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα κοινωνικής προστασίας. Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο στην Υποεπιτροπή Δεικτών της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας, στην οποία συμμετέχουν και οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο και στην ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομών για Θέματα Δημογραφίας, η οποία άρχισε τις εργασίες της το 2007 και έχει συμβουλευτικό ρόλο προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε θέματα δημογραφικής πολιτικής. Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο, μέχρι τον Ιούνιο του 2009, στην Επιτροπή Εμπειρογνομών για Κοινωνική Πολιτική για Οικογένειες και Παιδιά του Συμβουλίου της Ευρώπης.

–Φανταζόμαστε λοιπόν πως υπάρχουν τρόποι ενημέρωσης των χρηστών από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας οπότε θα θέλαμε να μάθουμε ποιοι είναι αυτοί οι τρόποι ενημέρωσης για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Α.Κ και Σ.Π: Βεβαία και υπάρχει ενημέρωση των χρηστών και μάλιστα θεωρείται και πολύ σημαντική στην εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών δίνοντας την ευκαιρία στους χρήστες να ενημερώνονται για αυτά. Οι υπηρεσίες/προγράμματα που προσφέρονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δεν διαφημίζονται στον τύπο. Κατά καιρούς εκδίδονται ενημερωτικά φυλλάδια που αφορούν τις Υπηρεσίες, τα οποία διανέμονται από το υφιστάμενο προσωπικό τόσο στους μελέτες που επισκέπτονται καθημερινά τα γραφεία των Υπηρεσιών όσο και σε σχολεία όταν αυτά αφορούν τα Παιδιά και τους γονείς. Κατά διαστήματα εμφανίζονται, υπεύθυνοι και των 2 κλάδων της Υπηρεσίας, σε τηλεοπτικές εκπομπές ή Συνεδρία οπού λαμβάνουν μέρος σε συζητήσεις που αφορούν τα προγράμματα/υπηρεσίες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, καθώς και επισκέψεις σε σχολεία οπού καλούνται να εξηγήσουν τον ρόλο τους. Η εκπροσώπηση των Υπηρεσιών σε εκπομπές, συνεδρία και σχολεία γίνονται πάντα με την άδεια της Διευθυντριάς Κοινωνικών Υπηρεσιών.

-Τελειώνοντας θα θέλαμε να γνωρίζουμε κατά πόσο ετοιμάζονται νέα προγράμματα ή νέες συνεργασίες για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας;

Α.Κ: όσο αφορά τον δικό μου τομέα στα πλαίσια της στήριξης και ενδυνάμωσης της Οικογένειας προγραμματίζεται η πιλοτική εφαρμογή προγράμματος για τη Θετική Άσκηση του Γονικού Ρόλου. Σχετική η σύσταση 19 της Ευρωπαϊκής Ένωσης με θέμα τις πολιτικές υποστήριξης της άσκησης του γονικού ρόλου στοχεύει στο να αναγνωρίσουν τα κράτη την σημασία των γονικών ευθυνών και την αναγκαιότητα προσφοράς επαρκούς στήριξης στους γονείς για την εκπλήρωση των ευθυνών τους, όσο αφορά την ανατροφή των παιδιών τους καθώς και εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας με Ομάδες σε κηδευομενομένους που έχουν καταδικαστεί για τροχαία ατυχήματα.

Σ.Π: Δεν υπάρχει αυτή την χρονική περίοδο οποιαδήποτε ανάγκη για σχεδιασμό και υλοποίηση οποιουδήποτε προγράμματος ή νέας συνεργασίας που να αφορά την Τρίτη ηλικία καθώς οι ανάγκες καλύπτονται μέσω των υφισταμένων προγραμμάτων για τους ηλικιωμένους.

Θα θέλαμε να επισημάνουμε πως οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας βρίσκονται σε συνεχή επαγρύπνηση και ανάλογα με τις εξελίξεις και την εκδήλωση νέων αναγκών θα προβούν στη δημιουργία νέων προγραμμάτων για τους Κλάδους Οικογένεια και Παιδί και Ηλικιωμένοι.

-Σας ευχαριστούμενη βοήθεια σας και οι πληροφορίες που μας δώσατε ήταν πολύ σημαντικά στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας

Α.Κ και Σ.Π: Να είστε καλά και καλή επιτυχία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ, ΤΟΥ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ,
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ**

Η συνέντευξη αυτή πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της υπηρεσίας, στην Λάρνακα, στην οποία εργάζεται η εν λόγω Κοινωνική Λειτουργός στις 8/01/2010. Η συνάντηση έγινε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και ενημέρωση για τον σκοπό αυτής της συνέντευξης. Διάρκεσε 35 λεπτά περίπου

Κ.Λ: Γεια σας, καλωσορίσατε

-Γεια σας και ευχαριστούμε για την συνεργασία σας στη διεξαγωγή αυτής της συνέντευξης

Κ.Λ: χαρά μας γιατί χρειαζόμαστε τέτοιου είδους μελέτες

-Αρχικά θα θέλαμε να ρωτήσουμε τι είδους προβλήματα αναφέρονται σε εσάς που να αφορούν τον κλάδο Ηλικιωμένοι

Κ.Λ: Λοιπόν τα κυριότερα προβλήματα που μας ανατίθενται για να τα χειριστούμε αφορούν κυρίως την φροντίδα των Ηλικιωμένων στο σπίτι σε περιπτώσεις ατόμων της τρίτης ηλικίας που δεν επιθυμούν να μετακινηθούν από το οικείο περιβάλλον τους καθώς και την φροντίδα των ηλικιωμένων στα ιδρύματα και η ανάγκη μετακίνησης τους σε αυτά σε περιπτώσεις που η κατ'οίκον φροντίδα δεν είναι επαρκής σε σχέση με τις ανάγκες των ηλικιωμένων. Τέλος ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα είναι το μη ικανοποιητικό ποσό σύνταξης των ατόμων της τρίτης ηλικίας για κάλυψη των αναγκών τους και υπάρχει ανάγκη στήριξης τους με Δημόσιο Βοήθημα.

- σε σχέση με τα προγράμματα για τους ηλικιωμένους(Δημόσιο Βοήθημα, σχέδιο ενίσχυσης των οικογενειών για φροντίδα των Ηλικιωμένων, στέγες ηλικιωμένων, κατ'οίκον φροντίδα) ποιες οι δυσκολίες-εμπόδια που συναντάτε καθημερινά στην εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών;

Κ.Λ: ωραία ερώτηση και θα αρχίσω αναφέροντας πρώτα από όλα την γραφειοκρατία που υπάρχει τόσο στην υπηρεσία μας όσο και σε άλλες υπηρεσίες που συνεπάγεται με την καθυστέρηση της διερεύνησης των αιτημάτων των Ηλικιωμένων και ένα παράδειγμα για να καταλάβετε τι εννοώ είναι η αναγκαιότητα διερεύνησης της κτηματικής περιουσίας ώστε να παραχωρηθεί Δημόσιο Βοήθημα, και αν καθυστερήσει το κτηματολόγιο να απαντήσει με έρευνα ακίνητης περιουσίας παρουσιάζεται σοβαρό πρόβλημα

γιατι πολλές φορές η υπηρεσία προχωρεί στην παραχώρηση του Δ.Β όμως στην συνέχεια αν διαπιστωθεί ότι υπάρχει περιουσία γίνεται διακοπή της παροχής του Δ.Β ή ζητείται επιστροφή του ποσού που δόθηκε βάση του Νομού περί Δημοσίων Βοηθημάτων. Από την άλλη υπάρχει αυξημένο φόρτο εργασίας που στην Υπηρεσία και έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση διερεύνησης των αιτημάτων των Ηλικιωμένων.

Ένα επίσης σημαντικό εμπόδιο που παρουσιάζεται είναι η έλλειψη εναλλακτικών λύσεων σε περιπτώσεις που τα αίτημα απορρίπτονται λόγω νομοθεσίας. Έλλειψη δηλαδή φορέων που να προσφέρουν υπηρεσίες, ιδίως στον τομέα της φροντίδας, με χαμηλό κόστος προσιτό από τους ηλικιωμένους. Οι υφιστάμενες δομές (π.χ Σύνδεσμος Ευημερίας) έχουν την δυνατότητα να εξυπηρετούν μικρό αριθμό ηλικιωμένων λόγω κυρίως του μικρού αριθμού φροντιστηρίων.

-Μάλιστα, οπότε κρίνεται ικανοποιητικές τις υφιστάμενες υπηρεσίες-προγράμματα προς τους ηλικιωμένους ή μέσα από την εμπειρία σας στις Υ.Κ.Ε πιστεύεται πως χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης;

Κ.Λ: Κοιτάξατε κορίτσια τα προγράμματα που προσφέρονται αξιολογούνται ως ικανοποιητικά και φαίνεται πως οι κρατικές υπηρεσίες έχουν αναλάβει αρκετά μεγάλη ευθύνη στον τομέα της φροντίδας των Ηλικιωμένων σε σχέση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες καλύπτοντας όλες σχεδόν τις ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας στη Κύπρο. Πέραν τούτου, τα προγράμματα πάντοτε πρέπει να αξιολογούνται και να βελτιώνονται αφού οι ανάγκες των ατόμων διαφοροποιούνται στο πέρασμα του χρόνου.

-Σας ευχαριστούμε πολύ

Κ.Λ: Παρακαλώ, ελπίζω να σας κάλυψα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ, ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ, ΥΠΕΥΘΥΝΗ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Η συνέντευξη αυτή πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της υπηρεσίας, στην Πάφο, στην οποία εργάζεται η εν λόγω Κοινωνική Λειτουργός στις 10/01/2010. Η συνάντηση έγινε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και ενημέρωση για τον σκοπό αυτής της συνέντευξης. Διάρκεσε 45 λεπτά περίπου

Κ.Λ: Γεια σας

-Γεια σας, ευχαριστούμε για τον χρόνο και την βοήθεια που θα μας προσφέρεται

Κ.Λ: ελπίζω να φανώ χρήσιμη με τις πληροφορίες που θα σας δώσω στην διεξαγωγή αυτής της σημαντικής μελέτης

-Θα θέλαμε να ξεκινήσουμε αυτήν την συνέντευξη ρωτώντας σας για το είδος των προβλημάτων που αναφέρονται σε εσάς και αφορούν την Βία στην Οικογένεια;

Κ.Λ: ναι, το φαινόμενο της βίας στην Κύπρο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά προβλήματα που καλούνται όλες οι υπηρεσίες που ασχολούνται με τον άνθρωπο να αντιμετωπίσουν. Καλούμαστε καθημερινά να ασκούμε τον ρόλο των Οικογενειακών Συμβούλων, οι οποίοι είναι Εξειδικευμένοι Κοινωνικοί Λειτουργοί που έχουν διοριστεί από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με σκοπό την διερεύνηση περιστατικών βίας. Έτσι στα πλαίσια του ρολού μας δεχόμαστε αναφορές ,σχετικές με πιθανή βία στην οικογένεια είτε αφορά τις γυναίκες επί τω πλείστων είτε τα παιδιά από τους συζυγούς/συντρόφους ή γονείς ή ενός γονέα αντίστοιχα, τις οποίες καλούμαστε να διερευνήσουμε σε συνεργασία με κάποιο μέλος της οικογένειας, το σχολείο ή άλλες υπηρεσίες. Τα τελευταία χρονιά στην Κύπρο προκύπτουν αρκετές αναφορές σχετικές με πιθανή άσκηση βίας σε παιδιά ή γυναίκες από τους αλλοδαπούς συντρόφους/συζύγους ή πατριούς των παιδιών, γεγονός που μας προβληματίζει

- Όσο αφορά τις δυσκολίες-εμπόδια που συναντάτε στην εφαρμογή των προγραμμάτων για την Βία στην Οικογένεια τι έχετε να μας πείτε και πως αντιμετωπίζονται;

Κ.Λ: Σίγουρα υπάρχουν αρκετά εμπόδια και δυσκολίες στην εφαρμογή και κυρίως στην λειτουργία του προγράμματος για την βία στην οικογένεια. Τα σημαντικότερα είναι: α. η δύσκολη συνεργασία με οικογένειες που δεν αναγνωρίζουν ότι υπάρχει πρόβλημα ενδοοικογενειακής βίας και μας κλείνουν την πόρτα .Σε περίπτωση που χρησιμοποιηθούν όλοι οι τρόποι προσέγγισης της οικογένειας και συνεχίζουν να αρνιούνται συνεργασία με την Υπηρεσία, ζητείται η βοήθεια της νομικής υπηρεσίας για προστασία του παιδιού, β. η έλλειψη εμπιστοσύνης από πλευράς της οικογένειας προς τον Οικογενειακό Σύμβουλο καθώς ο άχαρος ρόλος του οικογενειακού συμβούλου είναι να βγάζει στην επιφάνεια σοβαρά προβλήματα στην δομή και λειτουργία της οικογένειας, η μη συγκατάθεση των γονιών ή των νομίμων κηδεμόνων ορισμένες φορές, ώστε ο οικογενειακός σύμβουλος να δει άμεσα το παιδί και να μιλήσει μαζί του για διερεύνηση αναφοράς για κακοποίηση του. Γι αυτήν την περίπτωση θέση της Υπηρεσίας είναι πως στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται για σκοπούς προστασίας του παιδιού, σε παρουσία και δευτέρου Κοινωνικού Λειτουργού ώστε να μπορούν να αντικρουστούν ισχυρισμοί για επηρεασμό του παιδιού, ο οικογενειακός σύμβουλος να βλέπει το παιδί μόνος του και αμεσα, δ. μια ακόμη δυσκολία είναι όταν ο θύτης δεν έρχεται στην συνέντευξη που έχει ο οικογενειακός σύμβουλος με την οικογένεια, ε. η γραφειοκρατία και το ότι υπάρχει αυξημένο φόρτο εργασίας και τέλος το θέμα της εχεμύθειας και της μη έγκυρης ενημέρωσης των Υ.Κ.Ε για περιστατικά βίας από την αστυνομία ή άλλες υπηρεσίες.

-Τελειώνοντας θέλουμε να γνωρίζουμε εάν βρίσκεται τις υφιστάμενες υπηρεσίες-προγράμματα αντιμετώπισης της βίας στην οικογένεια ικανοποιητικά ή μέσω της εμπειρίας σας πιστεύεται πως χρίζουν ανανέωσης ή βελτίωσης;

Κ.Λ: λοιπόν θα αρχίσω αναφέροντας πως οι υφιστάμενες υπηρεσίες-προγράμματα κρίνονται αρκετά ικανοποιητικά εφόσον υπάρχει ευχέρεια στο να <αγοράσουμε> υπηρεσίες που δεν υπάρχουν στις κατάκοπο επαρχίες. Βέβαια η εμπειρία μου στις Υ.Κ.Ε μου έδειξε πως υπάρχουν αρκετές αδυναμίες και ελλείψεις κυρίως στην λειτουργία των προγραμμάτων αυτών που χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης. Αυτό είναι εφικτό να συμβεί με τις εξής ενέργειες: α. να υπάρξει η κατάλληλη στήριξη και ενίσχυση του οικογενειακού συμβούλου από τις ψυχιατρικές υπηρεσίες σε περιπτώσεις όπως αλκοολικών ή ατόμων με ψυχιατρικά προβλήματα, β. όσο αφορά την γραφειοκρατία θα πρέπει να μειωθεί και να τεθεί όριο στο κατά πόσες υποθέσεις μπορεί να χειριστεί ο κάθε λειτουργός με τα δεδομένα που προκύπτουν, γ. δημιουργία ειδικής υπηρεσίας, για περιπτώσεις βίας από πολυθεματικές ομάδες, δ. δημιουργία θεραπευτικού πλαισίου σε κέντρα ψυχικής υγείας για εφήβους θύτες για τα περιστατικά βίας

εναντίων άλλων εφήβων ή των γονιών τους, ε. δημιουργία σπιτιών βραχυπρόθεσμης στέγασης και φροντίδας γυναικών θυμάτων κακοποίησης ή εκμετάλευσης, ζ. Ενίσχυση μη κυβερνητικών οργανώσεων για την λειτουργία στήριξης των θυμάτων βίας. Τελιώνοντας θα ήθελα να αναφέρω πως πρέπει να δοθεί έμφαση στην πρόληψη της βίας παρά στην θεραπεία μέσω προγραμμάτων και ερευνών για εντοπισμό της έκτασης του φαινομένου της βίας αλλά και μέσω της ενημέρωσης από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης τα οποία οφείλουν να είναι ευαισθητοποιημένα στην προβολή των περιστατικών βίας. Στα πλαίσια μεθόδων αγωγής υγείας παιδιών νηπιαγωγείου και δημοτικού, η πρόληψη θα είναι εφικτή με την εκπαίδευση από ειδικούς στα παιδιά ενώ με σεμινάρια για τις αντιλήψεις-στάσεις για τους κοινωνικούς ρόλους των 2 φύλλων και με εξασφάλιση καλύτερης ποιοτικά ζωής όλου του πληθυσμού η πρόληψη θα φανεί σωτηρία.

- Σας ευχαριστούμε

Κ.Α: Γεια σας, καλή επιτυχία

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 4

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ, ΤΟΥ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΦΟΥ, ΥΠΕΥΘΥΝΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ**

Η συνέντευξη αυτή πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της υπηρεσίας, στην Πάφο, στην οποία εργάζεται η εν λόγω Κοινωνική Λειτουργός στις 12/1/2010. Η συνάντηση έγινε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και ενημέρωση για τον σκοπό αυτής της συνέντευξης. Διάρκεσε 30 λεπτά.

Κ.Λ: Γεια σας

-Γεια σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συνεργασία σας

Κ.Λ:Εφοσον μπορώ να φανώ χρήσιμη στην διεκπαιρέωση της μελέτης σας θα είναι χαρά μου να απαντήσω σε ότι μου ζητηθεί.

-Θα επιθυμούσαμε να αρχίσουμε αυτή την συνέντευξη μαθαίνοντας για τα προβλήματα που αναφέρονται σε εσάς και σας ανατίθεται ο χειρισμός τους και αφορούν τόσο την υιοθεσία όσο και την γονική μεριμνά καθώς και τις δυσκολίες –εμπόδια που συναντάτε καθημερινά στην εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών

Κ.Λ: θα ξεκινήσω αναφέροντας σας ότι στην υιοθεσία δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα ιδίως όσο αφορά τους αιτητές για μελέτη καταλληλότητας, εφόσον αφορά υγιείς ανθρώπους, οι οποίοι εξετάζονται κατά ποσό είναι κατάλληλοι να υιοθετήσουν ένα παιδι. Το πρόβλημα που μας απασχολεί είναι η υιοθεσία παιδιού από τον ένα φυσικό γονέα και τον αλλοδαπό/η σύζυγο, διότι το κίνητρα για αυτήν την υιοθεσία είναι η εξασφάλιση αδειάς παραμονής στην Κύπρο. Τώρα όσο αφορά τις δυσκολίες αυτές εστιάζονται στα εξής σημεία: 1. Υπάρχει προβληματισμός για τα κίνητρα της υιοθεσίας ενός ενήλικα από τον φυσικό γονιό του ή σύζυγο του, 2.αναφορικά με την γονική μεριμνά, υπάρχουν έντονες συγκρούσεις μεταξύ του ζευγαριού γεγονός που μας προκαλεί δυσκολίες στο να χειριστούμε ομαλά και αποτελεσματικά τις περιπτώσεις,3.υπάρχει αυξημένο φόρτο εργασίας και γραφειοκρατία στην υπηρεσία

-Οπότε τελειώνοντας βρίσκεται ικανοποιητικά τα προγράμματα για την υιοθεσία- γονική μεριμνά ή πιστεύεται πως χρήζουν ανανέωσης ή βελτίωσης;

Κ.Λ: Σίγουρα τα ήδη υφιστάμενα προγράμματα σε γενικές γραμμές κρίνονται ικανοποιητικά ως προς την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν. Υπάρχουν όμως ορισμένα σημεία στην λειτουργία και εφαρμογή των υπηρεσιών-προγραμμάτων που χρήζουν βελτίωσης ή ανανέωσης. Σημεία που πηγάζουν από την νομοθεσία και τα οποία χρειάζεται να επαναπροσδιοριστούν όπως 1. να αυξηθεί ο χρόνος παραμονής ενός ζευγαριού στην Κύπρο και μετά να μπορεί να απευθυνθεί για υιοθεσία, 2. να αυξηθεί ο χρόνος γάμου ενός ζευγαριού. Ακόμη χρειάζεται όταν γίνει μια υιοθεσία να συνεχιστεί η επίβλεψη της οικογένειας, για να εξασφαλιστεί και το δικαίωμα του παιδιού να ενημερωθεί για την αλήθεια της υιοθεσίας του, 3. όταν εντοπιστεί ένα βρέφος, χρειάζεται άμεσα να ενημερώνεται η Υπηρεσία, διότι πιθανόν να υπάρξει εκμετάλλευση ζευγαριών και κατ'επέκταση και των παιδιών, 4, χρειάζεται να δημιουργηθούν ομάδες από άτομα που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν παιδιά και από άτομα που ήδη υιοθέτησαν παιδιά για ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων, εμπειριών και προβληματισμών, 5. αναφορικά με την γονική μεριμνά, χρειάζονται κατάλληλοι χώροι για επίβλεψη διαταγμάτων επικοινωνίας γονιών-παιδιών καθώς και άλλες εξειδικευμένες υπηρεσίες για καλύτερη στήριξη και παροχή βοήθειας στα ζευγάρια και τα παιδιά (π.χ ψυχολόγοι), και περισσότερο εξειδικευμένο προσωπικό για να καλύψει τις ειδικές ανάγκες που προκύπτουν

Τελειώνοντας να αναφέρω πως επιβάλετε μείωση του φόρτου εργασίας, με μείωση της γραφειοκρατίας και απλούστευση των διαδικασιών ώστε ο πολίτης να μπορεί να εξυπηρετηθεί άμεσα και καλύτερα.

-Ευχαριστούμε για τις πολύτιμες πληροφορίες

Κ.Λ: Και εγώ ευχαριστώ, γεια σας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 5

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Η συνέντευξη αυτή πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του προέδρου του Συνδέσμου στην Λευκωσία. Η συνάντηση έγινε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και αφού προηγουμένως είχε ενημερωθεί για τον σκοπό της συνέντευξης μέσω σχετικής επιστολής. Πραγματοποιήθηκε στις 15/2/2010 και διάρκεσε 45 λεπτά.

Π.Σ: Γεια σας

-Γεια σας, ευχαριστούμε για το χρόνο και τις πληροφορίες που θα μας δώσετε για την ολοκλήρωση της εργασίας μας

Π.Σ: Ελπίζω οι πληροφορίες να σας φανούν χρήσιμες ώστε να φανεί και η συμβολή του εθελοντικού φορέα όσο αφορά τα προγράμματα για την Οικογένεια-Παιδί και άτομα της τρίτης Ηλικίας στην Κύπρο

-Σίγουρα αυτός είναι και ένας από τους στόχους αυτής της έρευνας. Αρχίζοντας λοιπόν θα θέλαμε να μας πείτε εάν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εθελοντών που συμμετέχουν ή συμβάλουν στα προγράμματα Κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα τρίτης ηλικίας ;

Π.Σ: Σε σχέση με τα προγράμματα που λειτουργούν πάνω σε εθελοντική βάση στην Κύπρο αυτήν την περίοδο αριθμός συμμετοχής των εθελοντών κρίνεται αρκετά ικανοποιητικός και το ενθαρρυντικό είναι πως τα τελευταία χρόνια ο αριθμός συμμετοχής των εθελοντών που θέλουν να προσφέρουν προς την οικογένεια – παιδί και σε άτομα της τρίτης ηλικία μέσω εθελοντικών οργανώσεων είναι αυξημένος γεγονός που τον ικανοποιεί και φανερώνει την ευαισθησία των Κύπριων πολιτών.

- το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, μέσω των οργανώσεων- μελών του δίνει την ευκαιρία σε εθελοντές, που συμμετέχουν σε προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για οικογένεια-παιδί και σε άτομα τρίτης ηλικίας να εκπαιδευτούν ή επιμορφώθουν ώστε να καλύψουν τις ανάγκες που παρουσιάζονται;

Π.Σ: αυτό επιτυγχάνεται αρχικά με το γεγονός ότι το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού ενθαρρύνοντας οργανώνοντας και επιχορηγώντας την ενεργό συμμετοχή μελών του σε διεθνή συνέδρια, σεμινάρια ή ημερίδες

εκπαίδευσης που έχουν ως αντικείμενο τον εθελοντισμό και την κοινωνική ευημερία καθώς και καινούργιες τεχνικές ή προγράμματα συμμετοχής σε εθελοντικές δραστηριότητες και μετέπειτα διοργανώνοντας το ίδιο σεμινάριο μέσω του Σώματος εθελοντών για τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν οι εθελοντές για κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν και για προσφορά στην οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

-Κρίνεται ικανοποιητική την προσφορά εθελοντισμού στα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας της Κύπρου;

Π.Σ: ο εθελοντικός τομέας δραστηριοποιείται με ευελιξία και μεθοδικότητα σε σχεδόν όλους τους τομείς πολιτικής για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας και η προσφορά αυτών των προγραμμάτων είναι καθοριστική. Συγκεκριμένα με στοχευμένες δράσεις στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας στους τομείς της οικογένειας, των παιδιών και των ατόμων της τρίτης ηλικίας, συμβάλουν οι εθελοντές ουσιαστικά στη εξυπηρέτηση των κοινωνικών αυτών ομάδων πληθυσμού. Τελιώνοντας να προσθέσω πως οι αξιωματούχοι των διοικητικών συμβουλίων, οι λειτουργοί και οι εθελοντές εργάζονται απρόσκοπτα για το έργο τους συμβάλλοντας ουσιαστικά στην επίτευξη των κοινωνικοοικονομικών στόχων τους και του κράτους, συμβάλλοντας ικανοποιητικά στα προγράμματα για την Οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο.

-Υπάρχουν μηχανισμοί αξιολόγησης των προγραμμάτων υπηρεσιών του εθελοντικού τομέα που να αφορούν την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας και ποια η συμβολή τους ;

Π.Σ: μηχανισμοί αξιολόγησης υπάρχουν στο πλαίσιο λειτουργίας του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με σκοπό την διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας που εφαρμόζονται από τον εθελοντικό φορέα και της συνέχισης στήριξης τους κυρίως οικονομικά.

Επιπλέον το Π.Σ.Σ.Ε συμμετείχε στην ευρωπαϊκή έρευνα με τίτλο <<Volunteering accros Europe:organization,promotion participation>>που πραγματοποιείται ανάμεσα σε 17 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα το Π.Σ.Σ.Ε ανέλαβε την διεξαγωγή έρευνας και καταγραφής των αποτελεσμάτων για το εθελοντικό τοπίο στην Κύπρο και αξιολόγηση της δράσης του και ανάπτυξης των εθελοντικών οργανώσεων. Αξιολογούνται ότι συμβάλουν σημαντικά στην υλοποίηση κοινωνικής πολιτικής καθώς και στους στόχους του κράτους υπηρετώντας σχεδόν όλες τις ανάγκες των κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού της οικογένεια-παιδί και των ατόμων της τρίτης

ηλικίας . Τέλος να προσθέσω πως αξιολόγηση γίνεται και από τα όργανα διοίκησης του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού που αξιολογούν και αναλύουν τα προγράμματα και υπηρεσίες του εθελοντικού τομέα.

- Συνεργασία του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Ευημερίας με τον κρατικό φορέα όσα αφορά την συμβολή στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας, υπάρχει και ποια είναι;

Π.Σ: υπάρχει συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες της Κύπρου για διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας. Ως εθελοντικός φορέας στηρίζομαστε στις χορηγίες που δίνονται μέσω του Σχεδίου κρατικής χορηγίας των Υ.Κ.Ε. Επιπλέον οι εθελοντικές/μη κυβερνητικές οργανώσεις μέλη μας, εποπτεύονται από τις Υ.Κ.Ε. Τέλος να αναφέρω ότι ο εθελοντικός φορέας παρέχει στήριξη και συμπλήρωση προς τις Υ.Κ.Ε μέσω ορισμένων προγραμμάτων που λειτουργούν σε εθελοντικό τομέα και κυρίως στην τοπική αυτοδιοίκηση.

-Ποια η σχέση του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού και των οργανώσεων του με τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ;

Π.Σ: στα πλαίσια για δικτύωση των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων και εξοικείωση τους με τα ευρωπαϊκά προγράμματα, το Παγκύπριο Συμβούλιο Εθελοντισμού υποστήριξε και ενθάρρυνε την συμμετοχή οργανώσεων μελών του σε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα με στόχο την αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων και την υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων μέσω της Υπηρεσίας Ευρωπαϊκών θεμάτων του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού. Υπάρχει συνεργασία του Π.Σ.Σ.Ε με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς καθώς και συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα και εκστρατείες όπως :

- πρόγραμμα Leonardo da Vinci όπου στα πλαίσια του ευρωπαϊκού αυτού προγράμματος το Π.Σ.Σ.Ε υλοποίησε με επιτυχία πρόγραμμα κατάρτισης με τίτλο <<Κατάρτιση επαγγελματιών στους τομείς πολιτικές-διοίκηση και ανάπτυξη κοινωνικών προγραμμάτων στον εθελοντικό τομέα>>
- Νέα γενιά σε δράση 2007-2013 όπου το Π.Σ.Σ.Ε ολοκλήρωσε με επιτυχία το έργο με τίτλο <<εθελοντισμός ίσες ευκαιρίες και κοινωνική ενσωμάτωση-ένα πρωτοποριακό εργαλείο άτυπης μάθησης μέσα από την δράση πρωτοβουλίες νέων του προγράμματος νέα γενιά σε δράση 2007-2013>>.Μέσα από το έργο αυτό το Π.Σ.Σ.Ε δημιούργησε ένα

πρωτοποριακό διαδραστικό εργαλείο Άτυπης μάθησης σε μορφή ψηφιακού παιχνιδιού το οποίο βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν υγιή προσωπικότητα μέσα από τον εθελοντισμό και θετική αντίληψη σε κοινωνικά ζητήματα ίσων ευκαιριών και κοινωνικής ενσωμάτωσης.

- Συμμετοχή στο ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού 2010 όπου το Π.Σ.Σ.Ε θα φροντίσει να συμμετέχει ενεργά στα στάδια προετοιμασίας του έτους με την συνεργασία των αρμόδιων κρατικών τμημάτων με στόχο την ανάδειξη της συμβολής του εθελοντισμού αλλά και γενικότερα στους εθνικούς στόχους για καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

-Ποιες οι δυσκολίες-προβλήματα που αντιμετωπίζει το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού στην λειτουργία και συντονισμό των οργανώσεων μελών του όσο αφορά την εφαρμογή και παροχή των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια παιδί και τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Π.Σ: Δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερα προβλήματα τόσο στον συντονισμό των οργανώσεων-μελών που ανήκουν στο Π.Σ.Σ.Ε όσο και από την εφαρμογή των προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας λόγω της αποκέντρωσης της δράσης σε τοπικό επίπεδο μέσω των Επαρχιακών Συντονιστικών Συμβουλίων Εθελοντισμού που αντιμετωπίζουν τυχόν πιθανά προβλήματα και ζητήματα που αφορούν τα προγράμματα για την οικογένεια, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Η μόνη δυσκολία που υπάρχει είναι η βιωσιμότητα του Παγκυπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού και κατ' επέκταση και των οργανώσεων-μελών τους εφόσον υπάρχουν περιορισμένοι οικονομικοί πόροι γεγονός που επηρεάζει και την άρτια παροχή υπηρεσιών μέσω των προγραμμάτων του λειτουργούν.

-Ποιοι είναι οι τρόποι ενημέρωσης των χρηστών για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και για άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Π.Σ: το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού παρέχει υπηρεσίες ενημέρωσης προς τις οργανώσεις μέλη του μέσα από διάφορους μηχανισμούς παρακολούθησης των τοπικών και διεθνών εξελίξεων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και του εθελοντισμού με στόχο την υποστήριξη του έργου τους και την αναβάθμιση τόσο της υποδομής τους όσο και των δομών του εθελοντικού τομέ γενικότερα . Ακόμη εκδίδει ημερολόγια δραστηριοτήτων για τους χρήστες και τα μέλη-οργανώσεις και ενημερωτικά δελτία σχετικά με το Π.Σ.Σ.Ε και τις υπηρεσίες του Π.Σ.Σ.Ε προς τις οργανώσεις μέλη του. Επίσης συμμετέχει στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, σε τηλεοπτικές

εκπομπές, συνέδρια και σε σχολεία για επεξήγηση των προγραμμάτων αυτών και του ρόλου που οι ίδιοι οι φορείς διαδραματίζουν στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για την οικογένεια-παιδί και άτομα τρίτης ηλικίας .

- Τελειώνοντας θα θέλαμε να ρωτήσουμε ποιοι οι μελλοντικοί στόχοι του εθελοντικού φορέα στην προσφορά εθελοντικής προσφοράς μέσω των προγραμμάτων της κοινωνικής φροντίδας και ηλικιωμένους ;

Π.Σ: μελλοντικοί στόχοι του εθελοντικού φορέα είναι η συνέχιση στήριξης των οργανώσεων-μελών του για συνέχιση του έργου τους μέσω της προσφοράς από τους εθελοντές με την εφαρμογή προγραμμάτων για την οικογένεια-παιδί και άτομα της τρίτης ηλικίας σε σχέση με την κάλυψη αναγκών που θα προκύπτουν σε τοπικό κυρίως επίπεδο.

-Σας ευχαριστούμε

Π.Σ: να είστε καλά ελπίζω να βοήθησα

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 6

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ

Η συνέντευξη αυτή πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της προέδρου του Συνδέσμου στην Λευκωσία. Η συνάντηση έγινε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και αφού προηγουμένως είχε ενημερωθεί για τον σκοπό της συνέντευξης μέσω σχετικής επιστολής. Πραγματοποιήθηκε στις 20/2/2010 και διάρκεσε 45 λεπτά

Π.Σ: Γεια σας

-Γεια σας, ευχαριστούμε για τον χρόνο που θα μας διαθέσετε και για την συνεργασία σας στην διεξαγωγή της συνέντευξης

Π.Σ: είναι πολύ σημαντική και για εμάς αυτή η μελέτη καθώς δεν πραγματοποιούνται συχνά μελέτες για τις Μονογονεϊκές Οικογένειες στην Κύπρο και χαίρομαι που θα μπορώ να συμβάλλω σε αυτήν με κάποιο τρόπο

- Θα θέλαμε αρχικά να μάθουμε ποσά είναι τα μέλη του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών, και αν κρίνονται ικανοποιητικά σε σχέση με το ξεκίνημα του Συνδέσμου;

Π.Σ: .Τα μέλη του συνδέσμου είναι γύρω στα 2000,και από τα οποία 40 περίπου είναι άνδρες .Η ίδρυση του Συνδέσμου μας δεν είναι αποτέλεσμα μίας τυχαίας κίνησης κάποιων ανθρώπων. Ήταν η ανάγκη της μόνιμης και νόμιμης επίλυσης των προβλημάτων των Μονογονιων,η ανάγκη της διεκδίκησης των τα παιδιά τους. Αρχικά, υπήρχε σκεπτικισμός στα άτομα που είναι μονογονιοί να ενταχθούν στον σύνδεσμο. Τα πρώτα χρόνια ήταν πιο δύσκολο για κάποιους να ενταχθούν στο σύνδεσμο γιατί υπήρχε περισσότερη προκατάληψη, αλλά η προκατάληψη, η οποία λέμε ότι αντιμετωπίζουν κάποιοι μονογονιοί, ξεκινά από τους ίδιους τους εαυτούς μας. Κατ' αρχάς πρέπει οι ίδιοι να αποδεχτούν ότι βρίσκονται σε μία νέα κατάσταση, η οποία λέγεται μονογονεϊκότητα, και ύστερα θα το αποδεχτεί και το περιβάλλον μας. Ο σύνδεσμός μας, μπορεί να μην έκανε τεράστια βήματα από την αρχή, αλλά έκανε αργά και σταθερά βήματα. Προσπαθούσαμε πάντα να χειριζόμαστε σωστά τις καταστάσεις και να μη θίγουμε κανένα. Αυτό έκανε τους ανθρώπους να νιώθουν ασφάλεια πλέον και εμπιστοσύνη να ανήκουν στο σύνδεσμο.

- Ποια η πολιτική του συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών όσο αφορά τα προγράμματα για τις Μονογονεϊκές Οικογενειες;

Π.Σ: Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών είναι εθελοντικός οργανισμός. Τα έσοδα του προέρχονται από τις συνδρομές των μελών ,την κρατική χορηγία που προέρχεται από προγράμματα που υποβάλλονται σε άλλους οργανισμούς ή υπουργεία καθώς και εισφορές από κάποιους επώνυμους και ανώνυμους που θέλουν να στηρίξουν τις προσπάθειες και τα προγράμματα του συνδέσμου. Πολιτική του συνδέσμου όσο αφορά τις Μονογονεϊκές Οικογένειες είναι να διεκδικήσει επίσημα τα δικαιώματα των Μονογονιών και να επιλύσει τα πολύπλοκα προβλήματα τους. Αυτό κατορθώνεται από το επταμελές Συμβούλιο του Συνδέσμου, στο οποίο εκπροσωπούνται οι πιο πολλές κατηγορίες των Μονογονιών καθώς και φίλοι του Συνδέσμου. Τα τελευταία 8 χρόνια υπάρχει Κοινωνική Λειτουργός, η οποία γνωρίζει τα πάντα και αν κρίνει ότι για οποιοδήποτε άτομο υπάρχει ανάγκη να γίνει παραπομπή σε άλλη ειδικότητα, τότε οι συνεργάτες μας σε επιχορηγούμενες υπηρεσίες όπως Ψυχοθεραπευτής και Παιδοψυχολόγος

αναλαμβάνουν δράση Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού είναι συμβουλευτικός, ενημερωτικός και βοηθητικός καθώς και ένας άλλος ρόλος του είναι η καθοδήγηση των Μονογονιών σε θέματα που αφορούν νομοθεσίες, δικαιώματα και διαδικασίες. Τέλος δραστηριοποιούμαστε με κατασκηνώσεις, εκδηλώσεις και δημόσιες συγκεντρώσεις για συλλογή χρημάτων καθώς και σε σεμινάρια και διασκέψεις για ενημέρωση και δικτύωση του Συνδέσμου

- Πως αξιολογείται ως σύνδεσμος ,τις προσφερόμενες υπηρεσίες στην Κύπρο προς τις Μονογονεϊκές Οικογένειες;

Π.Σ: εκείνο που διαπιστώνουμε ως σύνδεσμος είναι ότι ενώ οι παροχές μέσω των προγραμμάτων που υπάρχουν και εφαρμόζονται κρίνονται αρκετά ικανοποιητικές εντούτοις προβλήματα προκύπτουν στον τρόπο λειτουργίας τους από ορισμένους Λειτουργούς Ευημερίας, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας οι οποίοι δεν λειτουργούν ομοιόμορφα στην ερμηνεία της νομοθεσίας και δεν εξηγούν στους υποψηφίους λήπτες δημοσίου βοηθήματος τα δικαιώματα τους η τον τρόπο που πρέπει να κινούνται οι μονογονιοί για διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Επίσης να επισημάνω πως η κρατική κοινωνική πολιτική εστιάζεται κυρίως στις Μονογονιούς μητέρες αγνοώντας πολλές φορές τους Μονογονιους πατέρες,ενώ υπάρχει έστω και ένα μικρό ποσοστό πατέρων που αναλαμβάνουν ολοκληρωτικά την ανατροφή και φροντίδα των παιδιών τους.

- Ποια η συνεργασία του Συνδέσμου Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φιλών με άλλους φορείς(κρατικό φορέα, άλλες εθελοντικές οργανώσεις) και με την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Π.Σ: Ως σύνδεσμος βρισκόμαστε συνεχώς σε επαφή με οργανωμένα κοινωνικά σύνολα, άλλους μη κυβερνητικούς οργανισμούς παρεμφερείς και μη, την Εκκλησία καθώς και άλλες υπηρεσίες όπως η αστυνομία. Όσο αφορά τον κρατικό τομέα να προσθέσω πως υπάρχει συνεργασία με υπουργούς και βουλευτές για εξασφάλιση κρατικών χορηγιών αλλά και για οτιδήποτε άπτεται των αιτημάτων μας και θα μπορούσαν να συμβάλουν στους στόχους του συνδέσμου. Να αναφέρω ακόμη πως η συνεργασία μας με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας είναι αρκετά καλή καθώς υπάρχει ανταλλαγή απόψεων για εξυπηρέτηση των μονογονιών. Τέλος επιδιώκεται η συμμετοχή μας ως σύνδεσμος σε ευρωπαϊκά προγράμματα για αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών προς τις Μονογονεϊκές οικογένειες της Κύπρου.

-Ποιες οι δυσκολίες-προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύνδεσμος στην λειτουργία και στην εφαρμογή των προγραμμάτων που αφορούν τις Μονογονεϊκές Οικογένειες;

Π.Σ: Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Μονογονεϊκές Οικογένειες στην Κύπρο είναι συνήθως οικονομικά, ψυχολογικά, κοινωνικά και νομικά και πολλές φορές μπορεί να είναι συνδυασμός όλων το πιο πάνω γεγονός που δυσκολεύει τόσο τον ίδιο τον Μονογονιο όσο και τον Σύνδεσμο ο οποίος δυσκολεύεται από οικονομικής πλευράς στην κάλυψη το πιο πάνω προβλημάτων. Ένα ακόμη σοβαρό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει ο Σύνδεσμος είναι η έλλειψη δευτέρου Κοινωνικού Λειτουργού, εφόσον η μια Κοινωνική Λειτουργός που υπάρχει καλείται να καλύψει τις ανάγκες όλων των Μονογονιών σε όλες τις επαρχίες. Τέλος η έλλειψη υποδομών που παρατηρείται στην Κύπρο δεν επιτρέπει στον Σύνδεσμο να ασκήσει αποτελεσματικά τον ρολό του ως προς τις Μονογονεϊκές οικογένειες της Κύπρου, γεγονός που μας προβληματίζει .

-Υπάρχει ενημέρωση των χρηστών και των μελών για την λειτουργία του συνδέσμου και ποιοι είναι αυτοί οι τρόποι ενημέρωσης τους για τα προγράμματα προς τις Μονογονεϊκές Οικογένειες στην Κύπρο;

Π.Σ: Η γνωριμία γίνεται όπως γίνεται σε πολλούς τομείς στη ζωή μας. Ο ένας με τον άλλο μιλά για το σύνδεσμο και πολλοί αποφασίζουν να έρθουν και να γίνουν μέλη. Φυσικά και υπάρχει ενημέρωση και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης παίζουν σημαντικό ρόλο στο να γνωστοποιηθεί η ύπαρξη του συνδέσμου. Έτσι αξιοποιούμε τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και αγωνιζόμαστε για την ορθή ενημέρωση της Κυπριακής κοινωνίας, καθώς ακόμη διοργανώνουμε διαλέξεις και συνεδρία σε θέματα ψυχολογικού, νομικού και κοινωνιολογικού περιεχομένου.

-Τελειώνοντας θα θέλαμε να μας αναφέρεται μελλοντικούς στόχους – προτάσεις του συνδέσμου για αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών προς τις Μονογονεϊκές Οικογένειες στην Κύπρο;

Π.Σ: στόχος του συνδέσμου είναι η συνέχιση της στήριξης και εκπροσώπησης των μονογονιών στην Κύπρο μέσω δυναμικότερων μέτρων διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους και κρίνουμε πως θα ήταν ενδιαφέρον να σκιαγραφήσει η Μονογονεϊκότητα από την πλευρά των μονών-πατερών με στόχο να τονιστούν περισσότερο τα δεδομένα που τους αφορούν ώστε να κατανοηθεί καλύτερα το φαινόμενο και να διαμορφωθεί η σχετική κοινωνική πολιτική που να τους καλύπτει

-Σας ευχαριστούμε.

Π.Σ: Γεια σας και καλή επιτυχία

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΠΡΟΕΔΡΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Η συνέντευξη αυτή πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του προέδρου του Συνδέσμου στην Λεμεσό. Η συνάντηση έγινε μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και αφού προηγουμένως είχε ενημερωθεί για τον σκοπό της συνέντευξης μέσω σχετικής επιστολής. Πραγματοποιήθηκε στις 27/2/2010 και διάρκεσε 45 λεπτά.

Π.Σ: Γεια σας

-Γεια σας, ευχαριστούμε για την παραχώρηση αυτής της συνέντευξης

Π.Σ: Χαρά μου να βοηθήσω με όσα γνωρίζω, από που να αρχίσουμε;

- Θα θέλαμε καταρχάς να μας κάνετε μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην ανάπτυξη του Συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων;

Π.Σ: Λοιπόν στην δεκαετία του 1980, ομάδες εθελοντών από όλες τις πόλεις της Κύπρου οργανώνονται υπό την ονομασία Παγκύπριος Σύνδεσμος Ευημερίας Ηλικιωμένων ,οπού οι εθελοντές των επαρχιακών Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων Λευκώσιας, Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου και Αμμοχώστου, παρέχουν τις υπηρεσίες τους για να λειτουργήσουν Κέντρα ημερησίας Φροντίδας Ηλικιωμένων η Κ.Α.Π.Η και Στέγες Ευγηρίας, για τα οποία παρέχουν τις υπηρεσίες τους μέχρι και σήμερα. Ακόμη ενώνονται ομοσπονδιακά και έτσι μελετούν τις ανάγκες, τις συνθήκες διαβίωσης των ηλικιωμένων της Κύπρου και με παρεμβάσεις τους προς το κράτος και τις αρμόδιες υπηρεσίες ακόμη και προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, πιέζουν για βελτιώσεις στον τρόπο διαβίωσης των ηλικιωμένων και στην παροχή των δικαιωμάτων τους.

-Ποιος είναι ο αριθμός εθελοντών που συμμετέχουν και χρησιμοποιούνται από τον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων για παροχή υπηρεσιών προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο και αν κρίνεται ικανοποιητικός;

Π.Σ: ο αριθμός των εθελοντών ποικίλει ανάλογα με την εποχή και τις δραστηριότητες που πρέπει τα επαρχιακά Συμβούλια Ευημερίας να διεκπαιρέσουν ανάλογα με τους στόχους ,τις ανάγκες και τον προϋπολογισμό. Συνολικά χρησιμοποιούνται 350 εθελοντές παγκύπρια όσο αφορά τα μόνιμα και χρηματοδοτούμενα και από το κράτος προγράμματα για τους ηλικιωμένους, ενώ υπάρχει επίσης και ένας μικρός αριθμός εργαζομένων επαγγελματιών που εργοδοτούνται από τον σύνδεσμο. Για την λειτουργία των μόνιμων και χρηματοδοτούμενων από το κρατος προγραμμάτων η κάθε επαρχία χρησιμοποιεί περίπου 20 με 30 εθελοντές και για τις εκλεκτές δραστηριότητες χρησιμοποιούνται επιπλέον 50. Σε γενικές γραμμές κρίνεται ικανοποιητικός.

-Ποιες οι υπηρεσίες, που παρέχονται μέσω των προγραμμάτων για τα άτομα της τρίτης ηλικίας, από τους εθελοντές που συμμετέχουν στον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων;

Π.Σ: οι εθελοντές δραστηριοποιούνται στα 1.Κεντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, 2.σε Κέντρα Απασχόλησης και Προστασίας Ηλικιωμένων, 3.σε

στέγες Ηλικιωμένων, σε προγράμματα παροχής και διανομής προγευμάτων και γευμάτων, στο πλούσιο ρούχων μελών και δικαιούχων.

-Ποια η συνεργασία του συνδέσμου Ευημερίας Ηλικιωμένων με άλλους φορείς κρατικό ή εθελοντικό;

Π.Σ: υπάρχει πολύ καλή συνεργασία με όλες τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες που χρηματοδοτούν μερικώς τα περισσότερα από τα προγράμματα που παρέχει ο σύνδεσμος προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Όσο αφορά τις άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις η συνεργασία είναι περιορισμένη στην ανταλλαγή εμπειριών εκτός από την συνεργασία με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού του οποίου είμαστε μέλος και στηριζόμαστε από αυτό.

-Προχωρώντας θα θέλαμε να αναφέρεται τυχόν δυσκολίες-προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Σύνδεσμος Ευημερίας Ηλικιωμένων στην παροχή υπηρεσιών προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Π.Σ: Οι κυριότερες δυσκολίες-προβλήματα είναι πρώτα από όλα οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι υπάρχουν στον Σύνδεσμο και είναι αποτέλεσμα της κακής κατάστασης στα οικονομικά των Ηλικιωμένων στην Κύπρο εφόσον οι συντάξεις τους είναι χαμηλές. Επίσης δυσκολίες προκύπτουν και στις μετακινήσεις των ηλικιωμένων από και προς την οικία τους καθώς και η ελλιπή συμμετοχή των ηλικιωμένων σε ορισμένα προγράμματα που παρέχουν τα Επαρχιακά Συμβούλια Ευημερίας.

-Υπάρχει ενημέρωση για την λειτουργία του Συνδέσμου και αν ναι ποιοι οι τρόποι ενημέρωσης των χρηστών για τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας που παρέχει ο Σύνδεσμος για τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο;

Π.Σ: Η ενημέρωση των χρηστών δεν κρίνεται ικανοποιητική επειδή η πρόσβαση στα Μέσα Μαζικής ενημέρωσης είναι πολύ περιορισμένη και ο μονός τρόπος ενημέρωσης είναι οι ανακοινώσεις στις κατά τόπους εκκλησιές κατά την λειτουργία της Κυριακής, γεγονός που επηρεάζει και την ελλιπή συμμετοχή των ηλικιωμένων σε ορισμένα προγράμματα που παρέχει ο Σύνδεσμος

- Τελειώνοντας θα θέλαμε να μας αναφέρετε μελλοντικές προτάσεις και σχέδια για καλύτερη λειτουργία και παροχή υπηρεσιών προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην Κύπρο από τον Σύνδεσμο Ευημερίας Ηλικιωμένων;

Π.Σ: Δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο αυτή την περίοδο αλλά ο σύνδεσμος έχει κάθε χρόνο θεσμοθετημένη συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος ενημερώνεται μέσω υπομνημάτων αλλά και από τα αρμόδια κρατικά

τιμήματα για τα προβλήματα των ηλικιωμένων, και έτσι προβαίνει σε δηλώσεις για νέα προγράμματα ανακούφισης των ατόμων τρίτης ηλικίας τις οποίες ο Σύνδεσμος αναμένει και ανάλογα θα προβεί σε υλοποίηση τους.

-Γεια σας και σας ευχαριστούμε και πάλι

Π.Σ: Γεια σας. Καλή επιτυχία.